

ประชุมคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ 1/2565

วันที่ 15 สิงหาคม 2565 เวลา 13.30 – 16.30 น.
ณ ห้องประชุมชัยนาทนเรนทร อาคาร 1 ชั้น 2
สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

เอกสารประกอบการประชุม

<https://shorturl.asia/YzZCx>

กองสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจ
กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

ระเบียบวาระที่ 1

เรื่องประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ระเบียบวาระที่ 2

เรื่องการรับรองรายงานการประชุม

โดย อธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

2.1 รับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ 2/2564 วันที่ 27 ธันวาคม 2564

มีการแจ้งเวียนรายงานการประชุมคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ 2/2564
ให้คณะกรรมการฯ รับรองรายงานการประชุมดังกล่าว กลับมาภายในวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2565

มี 1 หน่วยงาน แจ้งแก้ไขรายงานการประชุม ดังนี้

1. สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ :
 - หน้าที่ 2 บรรทัดที่ 2 แก้ไขข้อความจาก วิทยาศาสตร์ เป็น วิทยาศาสตร์
 - หน้าที่ 27 ในตาราง กลุ่มที่ 2 จาก 4 product champion แก้ไขข้อความจาก ขมิ้นชัน บัวบก ไพล เป็น ขมิ้นชัน บัวบก ไพล (กระชายดำ) ใส่วงเล็บเพราะซ้ำกับกลุ่มที่ 1ซึ่งฝ่ายเลขานุการฯ ได้ดำเนินการแก้ไขรายงานการประชุมเรียบร้อยแล้ว

ฝ่ายเลขานุการฯ ขอให้ที่ประชุมรับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ
ครั้งที่ 2/2564

ระเบียบวาระที่ 3

เรื่องสืบเนื่องเพื่อทราบ

วาระที่ 3.1

รายงานการพิจารณาศึกษาแนวทางการปลูกไหมพืชสมุนไพรไทยด้วย
การวิจัยและนวัตกรรมของคณะกรรมการการวิสามัญศึกษาแนวทางการ
ปลูกไหมพืชสมุนไพรไทยด้วยการวิจัยและนวัตกรรม วุฒิสภา

โดย ผู้แทนคณะกรรมการการวิสามัญศึกษาแนวทางการปลูกไหม
พืชสมุนไพรไทยด้วยการวิจัยฯ

ข้อค้นพบ

ของคณะกรรมการวิสามัญ
และผู้ทรงคุณวุฒิ

“สมุนไพรไทยยังขาดความเชื่อมั่นทั้งด้านคุณภาพ
และความปลอดภัยของวัตถุดิบสมุนไพร
และผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร”

การแบ่งกลุ่มพืชสมุนไพรที่ศึกษา

- พืชสมุนไพร Product Champion
 - ฟ้าทะลายโจร
 - พลูคาว
- พืชสมุนไพรที่มีศักยภาพ
 - มะนาว ชিং ข่า ขมิ้นชัน กระชาย กระชายดำ ไพล บัวบก
- พืชสมุนไพรที่อยู่ในความสนใจในปัจจุบัน
 - กัญชา กัญชง
 - กระเทียม

ฟ้าทะลายโจร

ข้อค้นพบ

- มีศักยภาพในตลาด ผลิตภัณฑ์ในต่างประเทศมีการควบคุมสารสำคัญหลายชนิดและทำการวิจัยในมนุษย์แล้ว
- การจัดมาตรฐานการปลูก การเก็บเกี่ยว และแปรรูป โดยกรมวิชาการเกษตรและสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.)
- มีการใช้ประโยชน์กว้างขวางในภาคประชาชน แต่ยังขาดงานวิจัยสนับสนุนการใช้งานในมนุษย์
- ผลิตภัณฑ์ในท้องตลาดยังไม่ได้มาตรฐาน
- เริ่มมีการนำเข้าสารสกัดจากจีนและอินเดียมาขาย
- พบว่ามีข้อมูลข่าวสารด้านสรรพคุณเกินจริง

พลูคาว

ข้อค้นพบ

- เป็นพืชสมุนไพรที่มีผลต่อการรักษาโควิด – 19
- มีศักยภาพในท้องตลาด โดยในต่างประเทศพบว่า quercetin ที่พบในพลูคาวช่วยให้ผู้ป่วยโควิด-19 หายเป็นปกติเร็วขึ้น
- มีผลิตภัณฑ์หลายยี่ห้อในท้องตลาด แต่เป็นเพียง อาหาร และยาแผนโบราณ ไม่มีการนำมาใช้ในเครื่องสำอางเหมือนในต่างประเทศ
- มีความนิยมระดับหนึ่งในภาคประชาชน แต่ยังไม่กว้างขวาง และยังขาดงานวิจัยในมนุษย์ที่สนับสนุนการใช้
- มีการจัดมาตรฐานการปลูก การเก็บเกี่ยว และแปรรูปโดยกรมวิชาการเกษตรและสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.)

มะนาว ชিং ขมิ้นชัน กระชาย กระชายดำ ไพล และบัวบก

ข้อค้นพบ

- มีความต้องการของอาหารไทยในตลาดโลก ขมิ้นชัน เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความต้องการสูง กระชายดำและไพลมีความจำเพาะกับภูมิศาสตร์ของประเทศ
- สมุนไพรเหล่านี้สามารถนำมาปรุงอาหารไทย และแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ง่าย ๆ ได้
- เกษตรกรส่วนใหญ่มีทักษะในการปลูกและเก็บเกี่ยว
- สมุนไพรบางชนิดเป็นยาที่ใช้ในสถานพยาบาล
- ขาดการแปรรูปให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย
- ขาดการวิจัยในมนุษย์ เพื่อสนับสนุนการใช้ในการส่งเสริมสุขภาพและรักษาโรคเรื้อรัง

กัญชา กัญชง

ข้อค้นพบ

- มีความต้องการในตลาดโลก แต่ก็มีเจ้าของตลาดที่พัฒนาผลิตภัณฑ์และยา กัญชามาก่อน
- มีความต้องการของผู้ป่วย แต่ความต้องการด้านสุขภาพอื่น ๆ ในประเทศยังไม่ชัดเจน ต้องมีการศึกษาวิจัยสนับสนุน
- มีการใช้ในระบบบริการสุขภาพของกระทรวงสาธารณสุข และมีแนวโน้มที่จะให้ผลดีในการรักษา
- ขาดการพัฒนาสายพันธุ์กัญชา-กัญชง ที่ให้สารสำคัญสูง มีความเฉพาะต่อโรค ทนทานต่อโรคและแมลง
- เกษตรกรบางรายยังขาดทักษะในการปลูก และเก็บเกี่ยวเพื่อให้ได้กัญชาที่มีคุณภาพ
- ความชัดเจนในประเด็นของกฎหมาย และมาตรการส่งเสริม – กำกับดูแล

กระท่อม

ข้อค้นพบ

- มีความต้องการในตลาดโลกเพื่อบรรเทาปวด บรรเทาอารมณ์ และลดการเสพติดของสารเสพติดอื่นๆ แต่ก็มี
- อินโดนีเซียเป็นแหล่งปลูกที่สำคัญ มีสัดส่วนการส่งออกสูงถึงร้อยละ 95 ของปริมาณการส่งออกทั่วโลก)
- กระท่อมไทยมีสารสำคัญสูงกว่าประเทศอื่น การศึกษาสารสำคัญในแต่ละสายพันธุ์ของประเทศไทยกำลังดำเนินการ
- มีความต้องการของผู้ป่วย และประชาชนในประเทศไทย เพื่อส่งเสริมสุขภาพ ลดอาการของโรคเบาหวาน และซึมเศร้า
- ผลิตภัณฑ์ในท้องตลาดยังไม่มีหลากหลาย
- กระท่อมยังต้องประเมินด้านความปลอดภัย กรณีนำมาทำเป็นอาหาร หรือ ผลิตภัณฑ์สมุนไพร และการนำมาใช้ในเครื่องสำอาง และข้อห่วงใยกรณีนำไปผสมจนเกิดผลกระทบต่อสุขภาพ
- ยังไม่มีการนำมาใช้ในระบบบริการสุขภาพของกระทรวงสาธารณสุข

ปัญหาและอุปสรรค

- เกษตรกรและผู้ประกอบการขาดความรู้ – ความเข้าใจในเรื่องมาตรฐานที่เกี่ยวกับการปลูกแปรรูปและจำหน่าย
- กฎหมายการโฆษณาผลิตภัณฑ์ไม่ทันสมัยและไม่ส่งเสริมให้เกิดการใช้
- ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับคุณสมบัติประโยชน์ในการรักษาโรคเกินจริง
- การส่งเสริมให้นำการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านมาใช้ในระบบสุขภาพยังน้อย
- การพัฒนาสายพันธุ์สมุนไพรและการสกัดสารสำคัญยังมีการดำเนินการน้อย
- การวิจัยทางการเกษตรและการแพทย์ยังไม่สามารถนำผลมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพได้

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

- การจัดทำฐานข้อมูลด้านสมุนไพร (ใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร)
- การวางแผนการวิจัยเพื่อใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ของชาติขาดเป้าหมาย ส่วนใหญ่เป็นแผนระยะสั้น ติดขัดที่การจัดการงบประมาณ ส่วนใหญ่ปีต่อปี
- ขาดการจัดการคน งบประมาณ เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ
- บทบาทของ Stakeholders ที่เกี่ยวข้อง funding agencies สถาบันการศึกษา นักวิจัย และผู้ประกอบการ ยังไม่ชัดเจน
- ขาดกฎระเบียบที่เอื้อให้เกิดการวิจัยนวัตกรรม
- การวิจัยทางคลินิก เป็นสิ่งที่ต้องเร่งดำเนินการเพื่อให้เกิดการใช้และการยอมรับ

ข้อเสนอแนะ

- การจัดการพืชสมุนไพร ต้นทาง-กลางทาง-ปลายทางที่มีประสิทธิภาพ ต้นทุนต่ำ : โมเดลจากจีน
- การสร้างนวัตกรรมและตลอดห่วงโซ่การวิจัยเพื่อใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ : โมเดลจากเกาหลี
- การนำการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านมาใช้ประโยชน์: โมเดลจากจีน และอินเดีย
- การสร้างการรับรู้ข้อกำหนดและการใช้ประโยชน์ของสมุนไพรอย่างถูกต้อง

"การส่งเสริมพืชสมุนไพรในประเทศไทยจะต้องอาศัยการวิจัยและนวัตกรรม
ตลอดห่วงโซ่การผลิต ชี้ให้เห็นได้ว่า ตลอดห่วงโซ่การผลิต

ต้องมีการวิจัยและนวัตกรรม
ทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ"

การวิจัยและนวัตกรรมตลอดห่วงโซ่การผลิต

ต้นน้ำ

- ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาสายพันธุ์และการปลูกพืชสมุนไพรให้ได้ปริมาณสารสำคัญสูง ไม่มีการปนเปื้อนของสารเคมี และโลหะหนัก
- ควรมีการวิจัยด้านการเก็บรักษาและการแปรรูปสมุนไพร

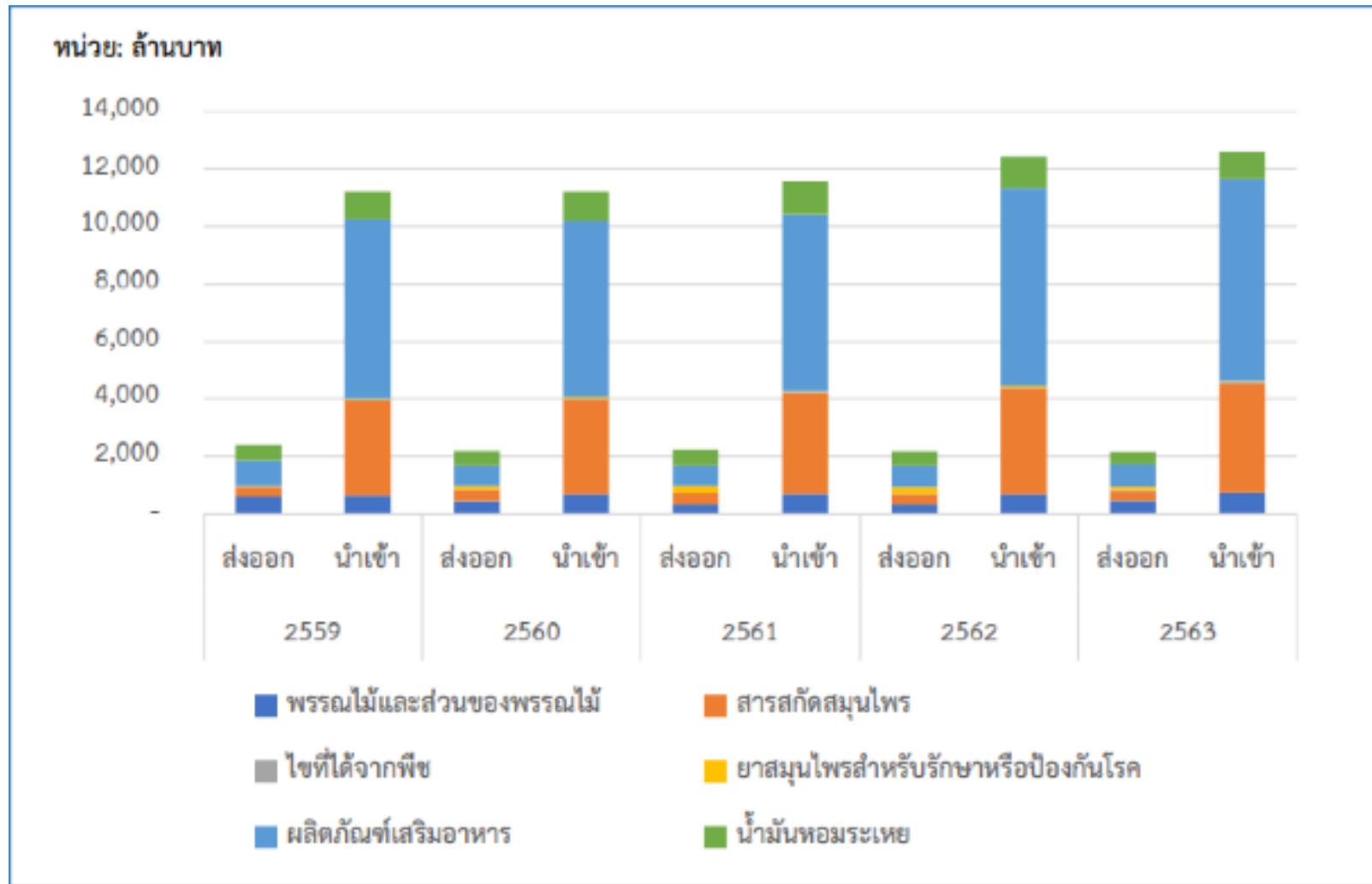
กลางน้ำ

- ควรมีการวิจัย ที่เป็นการวิจัยในด้านคุณภาพ ประสิทธิภาพ และความปลอดภัยของสมุนไพร โดยเฉพาะ
- ควรมีการทำการทดลอง ทั้งในห้องปฏิบัติการ การวิจัยในสัตว์ทดลอง และการศึกษาวิจัยในมนุษย์หรือ clinical trial
- ควรศึกษาประสิทธิภาพและความปลอดภัยในมนุษย์จนได้ข้อมูลที่มากพอในการนำไปขึ้นทะเบียนเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่

ปลายน้ำ

- การวิจัยในรูปแบบของอุตสาหกรรม
- ต้องมีการควบคุมคุณภาพประสิทธิภาพและความปลอดภัยในการผลิตให้ตรงกับมาตรฐานที่กำหนด โดยเฉพาะ เมื่อนำไปผลิต เป็นอาหารเสริม เวชสำอาง และยา เพื่อป้องกันและรักษาโรค

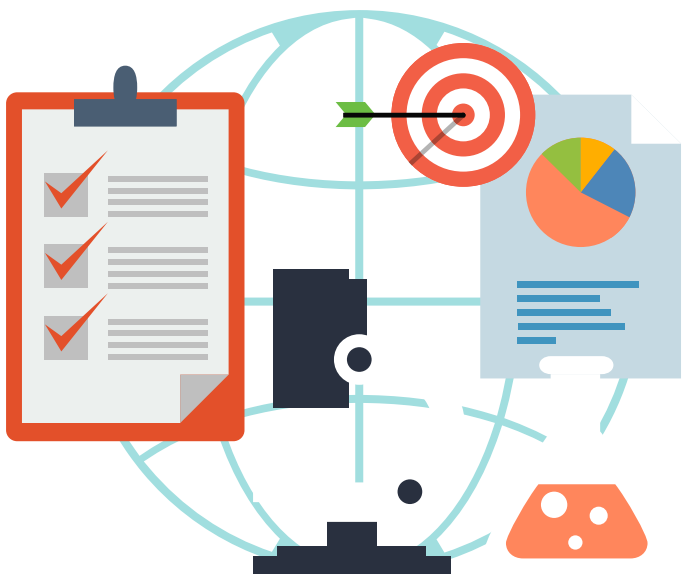
ข้อมูลการส่งออกและนำเข้าของสมุนไพรไทย ปี 2559-2563

กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ มาตรฐาน สิทธิบัตร การคุ้มครองผู้บริโภค การตลาดและการประชาสัมพันธ์

7 ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับการ "พลิกโฉมสมุนไพร"

- แหล่งวัตถุดิบจากธรรมชาติ และการเพาะปลูก
- มาตรฐานกระบวนการ ผลิตภัณฑ์ ห้องปฏิบัติการ
- ความพร้อมของผู้ประกอบการ/ความสามารถในการแข่งขัน (คุณภาพ ผลิตภัณฑ์ และความเชื่อมั่นของผู้บริโภค)
- บุคลากรทางการแพทย์ผู้สั่งใช้
- การวิจัยและนวัตกรรม และทรัพย์สินทางปัญญา / การจดสิทธิบัตร
- การกำกับดูแล การคุ้มครองผู้บริโภค และอภิบาลระบบ
- การตลาด การประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมการขาย และการส่งออก

7 ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับการ "พลิกโฉมสมุนไพร"

ประเด็นที่ 1 แหล่งวัตถุดิบจากธรรมชาติ และการเพาะปลูก

- แหล่งวัตถุดิบจากธรรมชาติและการเพาะปลูก “แหล่งกำเนิดสมุนไพรและจำนวนสมุนไพรตามธรรมชาติลดลงอย่างรวดเร็ว
- ขาดการบริหารจัดการพันธุ์สมุนไพรและระบบการปลูกที่ดีส่งผลให้วัตถุดิบไม่ได้คุณภาพ/มีสารสำคัญน้อย”

7 ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับการ "พลิกโฉมสมุนไพร"

ประเด็นที่ 2 มาตรฐานกระบวนการ ผลิตภัณฑ์ ห่วงปฏิบัติการ

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมผลิตผลของสมุนไพรที่มีศักยภาพความต้องการของตลาดทั้งในและ ต่างประเทศ
 - พื้นที่ปลูกสมุนไพรที่มีคุณภาพ กำหนดเป้าหมายไว้อย่างน้อยร้อยละ 50 ของ พื้นที่ แต่ดำเนินการได้จริงเพียงร้อยละ 5.61
 - กลุ่มผู้ปลูกและแปรรูปสมุนไพรที่มีคุณภาพตามข้อกำหนดมาตรฐาน กำหนดเป้าหมายให้มีจำนวนร้อยละ 50 แต่ดำเนินการได้จริงกลับไม่สามารถระบุได้
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาอุตสาหกรรมและการตลาดสมุนไพรให้มีคุณภาพระดับสากล
 - มูลค่าของผลิตภัณฑ์สมุนไพร ตั้งเป้าหมายให้เพิ่มขึ้นร้อยละ 15 แต่ดำเนินการได้จริงร้อยละ 3.62

7 ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับการ "พลิกโฉมสมุนไพร"

ประเด็นที่ 2 มาตรฐานกระบวนการ ผลิตภัณฑ์ ห่วงปฏิบัติการ

- ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมการใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาโรคและการสร้างเสริมสุขภาพ
 - มูลค่าการใช้ยาสมุนไพรในสถานบริการสาธารณสุข กำหนดเป้าหมายให้เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ต่อปี แต่ดำเนินการได้จริง เฉลี่ยลดลงร้อยละ 1.3 ต่อปี
 - รายการยาสมุนไพรได้รับการบรรจุเข้าบัญชียาหลักแห่งชาติ กำหนดเป้าหมายเพิ่มขึ้น 50 รายการ แต่ดำเนินการได้จริงเพียง 12 รายการ
- ยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างความเข้มแข็งของการบริหารและนโยบายภาครัฐเพื่อการขับเคลื่อน สมุนไพรไทยอย่างยั่งยืน
 - คณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติและคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง สามารถปฏิบัติหน้าที่ภายในปี พ.ศ. 2560 ซึ่งดำเนินการแล้ว
 - ยอดขายผลิตภัณฑ์สมุนไพร Product Champion กำหนดเป้าหมายเพิ่มขึ้น อย่างน้อย 2,000 ล้านบาท แต่ดำเนินการได้จริงเพียง 707 ล้านบาท

7 ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับการ "พลิกโฉมสมุนไพร"

ประเด็นที่ 2 มาตรฐานกระบวนการ ผลิตภัณฑ์ ห้องปฏิบัติการ

- ปัญหาที่สำคัญ คือ
 - ความซ้ำซ้อน ขาดความเชื่อมโยง ไม่มีความเกื้อกูลกัน
 - มาตรฐานสมุนไพรสำหรับอ้างอิงมีน้อย
 - ห้องปฏิบัติการที่มีมาตรฐานไม่เพียงพอและมีค่าใช้จ่ายสูง
 - การรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์สมุนไพรของ อย. ปัจจุบันต้องใช้ผลการรับรองจากห้องปฏิบัติการที่ได้มาตรฐาน ISO17025 ซึ่งมีค่าใช้จ่ายสูงในการขอใบรับรอง

7 ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับการ "พลิกโฉมสมุนไพร"

ประเด็นที่ 3 ความพร้อม/ความสามารถในการแข่งขัน

- ผู้ประกอบการขาดความรู้และทักษะการผลิตที่ดี ขาดความพร้อมและความเข้าใจเกี่ยวกับกฎระเบียบ ไม่เห็นความสำคัญของการควบคุมคุณภาพ นวัตกรรม
- เกษตรกร ส่วนใหญ่เป็นรายย่อยที่ยังขาดองค์ความรู้และทักษะที่เหมาะสม
- สถานประกอบการผลิตยาสมุนไพรแผนโบราณที่ได้มาตรฐานมีน้อย
- ต้นทุนการผลิตสูง (แอลกอฮอล์/ปัจจัยการผลิต) แข่งขันกับต่างประเทศได้ยาก
- อุปกรณ์และเครื่องมือในห้องปฏิบัติการมีราคาสูง
- สถานประกอบการที่ผลิตสารสกัดมีน้อย

7 ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับการ "พลิกโฉมสมุนไพร"

ประเด็นที่ 4 การตลาด การประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมการขาย และการส่งออก

- การประชาสัมพันธ์/สื่อสารด้านการแพทย์แผนไทย เพื่อให้ประชาชนเข้าสู่ระบบของ สปสช. ยังไม่แพร่หลาย
- ยาแผนไทยเข้าสู่บัญชียาหลักแห่งชาติมีจำนวนน้อย
- การประชาสัมพันธ์/โฆษณาสรรพคุณทำได้อย่างจำกัด
- การรับรู้เกี่ยวกับเครื่องหมายรับรองผลิตภัณฑ์สมุนไพรของผู้บริโภคยังมีจำกัด
- ผู้ประกอบการใช้เวลานานในการศึกษาข้อกำหนด/ระเบียบเพื่อการส่งออก
- ใบรับรอง certificate of analysis (COA) ของสารสกัดสมุนไพรมีค่าใช้จ่ายในการวิเคราะห์สูง

7 ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับการ "พลิกโฉมสมุนไพร"

ประเด็นที่ 5 บุคลากรทางการแพทย์ผู้สั่งใช้

- บุคลากรทางการแพทย์ไม่ให้การยอมรับผลิตภัณฑ์สมุนไพร
- บุคลากรทางการแพทย์แผนไทยในระบบมีน้อย
- ขาดการเชื่อมโยงมาตรฐานการรักษากับการแพทย์แผนปัจจุบัน

7 ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับการ "พลิกโฉมสมุนไพร"

ประเด็นที่ 6 การวิจัย/พัฒนานวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา

- งานวิจัยมีจำนวนค่อนข้างมากแต่เข้าถึงยาก
- งานวิจัยทางคลินิกมีน้อย (ต้นทุนสูง ความน่าเชื่อถือของระเบียบวิธีวิจัย)
- ผู้ประกอบการรายย่อยมีเงินทุนในการทำ R&D ไม่เพียงพอ
- นักวิจัยขาดความเข้าใจเกี่ยวกับกฎระเบียบการขออนุญาตผลิตภัณฑ์สมุนไพร
- ขาดความเชื่อมโยงระหว่างภาคการวิจัยและภาคการผลิต รวมถึงการศึกษากฎเกณฑ์ต่าง ๆ การขยายสเกลการผลิตจึงมีน้อย
- จำนวนการจดทรัพย์สินทางปัญญายังมีน้อย (ขาดนวัตกรรม/ศักยภาพในการเขียน)

7 ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับการ "พลิกโฉมสมุนไพร"

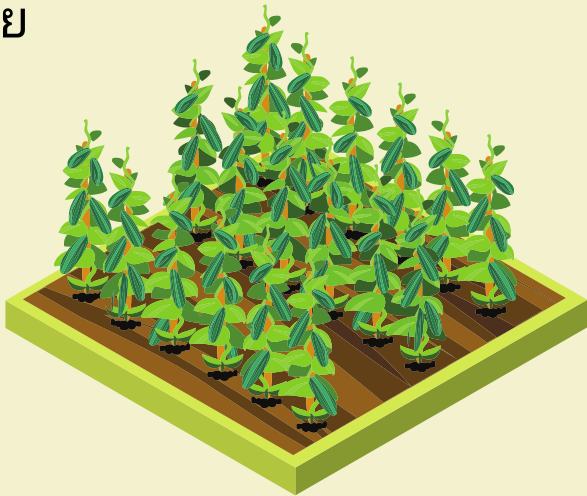
ประเด็นที่ 7 การกำกับดูแล การคุ้มครองผู้บริโภค และอภิบาลระบบฯ

- การขึ้นทะเบียนผลิตภัณฑ์สมุนไพร ใช้เวลาเตรียมการนานเนื่องจากมีข้อกำหนด มาตรฐาน ข้อห้ามและเอกสารต่าง ๆ จำนวนมาก
- กระบวนการขออนุญาต การดำเนินการต่าง ๆ ของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับสมุนไพร และผลิตภัณฑ์ และการปรับปรุง/พัฒนากฎหมาย ระเบียบ ไม่ทันสถานการณ์

Gap ของ Herbal Value Chain

ต้นน้ำ

- ขาดการส่งเสริมการปลูกให้ได้มาตรฐาน GAP หรือเกษตรอินทรีย์
- การพัฒนาสายพันธุ์ยังมีน้อย
- ขาดการค้นหารสออกฤทธิ์
- งานวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ยังมีน้อย

กลางน้ำ

- ขาดมาตรฐานการผลิตสารสกัด
- ขาดมาตรฐานผลิตภัณฑ์
- มาตรฐานห้องปฏิบัติการทดสอบยังไม่เพียงพอ
- ผลิตภัณฑ์แบบ High End มีน้อย

ปลายน้ำ

- บรรจุภัณฑ์ การตลาดทั้งในและต่างประเทศ ยังขาดศักยภาพ
- ผู้ประกอบการยังขาดความเข้าใจ
- ผู้ประกอบการที่มีศักยภาพยังมีน้อย

ข้อเสนอ "โมเดลการพัฒนาสมุนไพรไทยอย่างยั่งยืน"

ต้นน้ำ

ชุมชน/เกษตรกร

- การปลูกให้ได้มาตรฐาน GAP หรือเกษตรอินทรีย์
- การเก็บเกี่ยวที่ดี เรียกว่า Good Agriculture and Collecting Practice (GACP)
- ระบบการขนส่ง logistic ที่ดี

- ผลผลิตน้อย/มากกว่าที่ตลาดต้องการ
- ขาดความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับมาตรฐาน การปลูก และการเก็บรักษาคุณภาพของผลิตภัณฑ์

กลางน้ำ

โรงงานแปรรูปขั้นต้น/ขั้นสูง

- Good Hygiene Practice
- บดผง
- อบแห้ง
- โรงงาน GMP ที่มี PICs

- มาตรฐานการผลิตและบรรจุภัณฑ์ที่สร้างความเชื่อมั่นให้ผู้บริโภคมีน้อย
- การสร้างตลาดเชิงพาณิชย์มีน้อย
- การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ให้ทันกับเทรนด์การบริโภคมีน้อย
- ขาดการรับรู้และเข้าใจในสรรพคุณ/การใช้ประโยชน์ของผู้บริโภค

ปลายน้ำ

ผลิตภัณฑ์

- สารสกัดที่มีคุณภาพ
- วัตถุดิบที่มีคุณภาพ
- ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ
- สามารถส่งออกต่างประเทศได้

กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ มาตรฐาน สิทธิบัตร การคุ้มครองผู้บริโภค การตลาด และการประชาสัมพันธ์

แผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ

○ ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2560 - 2565

- สร้างกลไก สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาสมุนไพรไทย
- ส่งเสริมการผลิตวัตถุดิบและการรับรองคุณภาพ
- ผลักดันการใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาโรค

○ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566 - 2570

- การพัฒนาอุตสาหกรรมสมุนไพร
- ขับเคลื่อนด้วยกลไกการตลาด
- ขยายการรับรู้สมุนไพรวงกว้าง

กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ มาตรฐาน สิทธิบัตร การคุ้มครองผู้บริโภค การตลาด และการประชาสัมพันธ์

กลุ่มกฎหมาย ระเบียบ และ ข้อบังคับ แบ่งได้ 6 ด้าน ดังนี้

- ◆ ด้านส่งเสริมการวิจัย/พัฒนาผลิตภัณฑ์ คุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา
- ◆ ด้านมาตรฐานกระบวนการ วัตถุดิบ ผลิตภัณฑ์
- ◆ ด้านการอนุรักษ์และเข้าถึงวัตถุดิบสมุนไพรจากธรรมชาติ
- ◆ ด้านบุคลากร/การแพทย์ผู้ส่งใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพร
- ◆ ด้านส่งเสริมการประกอบกิจการ และ ป้จจัยการผลิต
- ◆ ด้านการกำกับดูแล การปลูก แปรรูป ผลิต จำหน่าย และการคุ้มครองผู้บริโภค

ข้อเสนอเกี่ยวกับ กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ

ปรับปรุง พ.ร.บ.

ปรับปรุงกฎหมาย
ลำดับรอง/ระเบียบ/ประกาศที่เกี่ยวข้อง

การปฏิบัติและบังคับใช้
การส่งเสริมและควบคุม

การติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้ทรงคุณวุฒิ

- การพัฒนายาฟ้าทะลายโจร เพื่อให้สามารถแข่งขันกับยา **Favipiravir** ได้
- การพัฒนาสมุนไพรควรเริ่มต้นที่สมุนไพรฟ้าทะลายโจรเป็นอันดับแรก เพื่อให้มีโอกาสประสบความสำเร็จมากกว่าพัฒนาสมุนไพรหลายชนิดพร้อมกัน
- ควรมีการส่งเสริมการใช้สมุนไพรในประเทศให้มากขึ้น ทั้งสมุนไพรเดี่ยวและตำรับ
- การพัฒนางานวิจัยตำรับยาสมุนไพรไทย
- การวิจัยพัฒนาเกี่ยวกับสาร **Andrographolide** และสารสกัดจากกระชาย เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนการใช้ทางการแพทย์
- ตัวอย่างโครงการพัฒนาสมุนไพรในจังหวัดน่านเป็นโครงการที่ดี
- ทำอย่างไรให้ภาคเอกชนเข้ามาอาสาในการทำงานเพื่อสังคม ประชาชน และโลก

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้ทรงคุณวุฒิ

- การพัฒนาฟ้าทะลายโจร เพื่อให้สามารถแข่งขันกับยา Favipiravir ได้
- การพัฒนาสมุนไพรควรเริ่มต้นที่สมุนไพรฟ้าทะลายโจรเป็นอันดับแรก เพื่อให้มีโอกาสประสบความสำเร็จมากกว่าพัฒนาสมุนไพรหลายชนิดพร้อมกัน
- ควรมีการส่งเสริมการใช้สมุนไพรในประเทศให้มากขึ้น ทั้งสมุนไพรเดี่ยวและตำรับ
- การพัฒนางานวิจัยตำรับยาสมุนไพรไทย
- การวิจัยพัฒนาเกี่ยวกับสาร Andrographolide และสารสกัดจากกระชาย เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนการใช้ทางการแพทย์
- ตัวอย่างโครงการพัฒนาสมุนไพรในจังหวัดน่านเป็นโครงการที่ดี
- ทำอย่างไรให้ภาคเอกชนเข้ามาอาสาในการทำงานเพื่อสังคม ประชาชน และโลก

บทบาทมหาวิทยาลัยกับภาคเอกชน ชุมชน การพัฒนาสารสกัดสมุนไพรไทย

- ควรเน้นเรื่องการสร้างกำลังพลเรื่องของการวิจัยพัฒนานวัตกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีความสำคัญมากในภาคอุตสาหกรรมเพื่อนำไปสู่การใช้งานอย่างกว้างขวาง
- ที่ผ่านมามีข้อสังเกตว่าได้สนับสนุนการวิจัยทางด้านต้นทุนทางมากเกินไปทำให้เกิดปัญหาการนำเอาไปใช้ทางด้านปลายทาง ซึ่งมีความต้องการข้อมูลทางวิชาการสนับสนุนเป็นจำนวนมาก
- การสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน
- การมีโรงงานต้นแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรในที่ต่าง ๆ ซึ่งปัจจุบันได้กระจายไปในทุกภูมิภาคของประเทศแล้วผ่านกลไกของมหาวิทยาลัยในแต่ละแห่งซึ่งดำเนินการและผ่านกลไกของอุทยานวิทยาศาสตร์ภูมิภาค

การวิจัยสมุนไพรเพื่อนำมาใช้ ประโยชน์ในมนุษย์

- การแพทย์เป็นเรื่องธรรมชาติของมนุษย์ ตำรับยาและวิธีการรักษาต้องผ่านการพิสูจน์วิทยาการอย่างเป็นวิทยาศาสตร์
- หลักเกณฑ์สากลซึ่งประเทศไทยยึดถือจึงกำหนดว่ายาสมุนไพรจะขึ้นทะเบียนจำหน่ายได้ จะต้องมีการพิสูจน์เรื่องความปลอดภัยและมีประสิทธิภาพในการรักษาโรคหรือภาวะต่าง ๆ ตามที่ประสงค์ซึ่งจะต้องมีการทดสอบในมนุษย์เสียก่อน
- มีมาตรฐานการผลิตไม่ให้ปนเปื้อนโลหะหนัก เชื้อรา และเชื้อแบคทีเรีย
- มีมาตรฐานห้องปฏิบัติการที่ดี Good Laboratory Practice หรือ GLP
- มีมาตรฐานการผลิตที่ดี Good Manufacturing Practices หรือ GMPs
- มีมาตรฐานการวิจัยทางคลินิกที่ดี Good Clinical Practice หรือ GCP
- มีมาตรฐานการเกษตรที่ดี และเหมาะสม คือ Good Agricultural Practice หรือ GAP
- มีมาตรฐานการเก็บเกี่ยวที่ดี Good Harvesting Practice หรือ GHP

การวิจัยต่อยอดภูมิปัญญาไทยเกี่ยวกับการใช้สมุนไพร

- กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก เป็นองค์กรหลักในด้านการแพทย์แผนไทยหรือการแพทย์ทางเลือกที่ต้องการจะพึ่งตนเองด้านสุขภาพในการส่งเสริมเศรษฐกิจให้ยั่งยืน
- นโยบายที่สนับสนุน เริ่มแต่ต้นทาง กลางทาง ปลายทาง
- องค์ความรู้การวิจัยและพัฒนาเนื่องจากการวิจัยของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในเรื่องสมุนไพรยังมีค่อนข้างน้อย และยังไม่สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับแพทย์แผนปัจจุบันหรือประชาชนได้
- นำงานวิจัยไปใช้ในเรื่องของการต่อยอดการใช้ประโยชน์ได้ยาก
- ปัญหาด้านกฎระเบียบที่อาจจะเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานวิจัย ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายในภาพรวมหรือเฉพาะเรื่อง เช่น กัญชา กัญชง และกระท่อม
- ระเบียบอื่นรวมถึงการพิจารณาเรื่องงานวิจัยของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์มีบางคณะกรรมการไม่ได้เข้าใจในเรื่องของการวิจัยแบบแพทย์แผนไทย

การควบคุมและกำกับดูแลผลิตภัณฑ์

- ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ขาดความรู้ขาดทักษะในการผลิตที่ดี ขาดการควบคุมคุณภาพ
- สินค้าที่จะผลิตเป็นยาจำเป็นจะต้องมีห้องทดลองที่มีมาตรฐาน ซึ่งผู้ประกอบการในชุมชนไม่สามารถจะดำเนินการเป็นผู้ผลิตยาได้
- การส่งเสริม การพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรหรือการให้ความช่วยเหลือเรื่องการศึกษาวิจัยซึ่งมีหลายหน่วยงานที่รับผิดชอบ จึงต้องมีการร่วมกันบูรณาการในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรต่อไป
- จะทำอย่างไรให้เภสัชกรประจำร้านขายยาทุกร้าน มีองค์ความรู้เรื่องยาสมุนไพรเพื่อให้คำแนะนำในการใช้ยาสมุนไพร
- การแก้ไขกฎหมายผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อลดข้อจำกัดทางด้านกฎหมายสำหรับเรื่องของการตลาด การประชาสัมพันธ์ และการส่งเสริมการส่งออก
- การจัดตั้งหน่วยงาน ขึ้นมาดูแลเฉพาะกิจเป็นหน่วยงานรูปแบบพิเศษขึ้นมากำกับดูแลในการร่วมกันบูรณาการในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรต่อไป

ข้อเสนอแนะ

คณะกรรมการได้วิเคราะห์และเล็งเห็นว่าผู้เกี่ยวข้องทุกระดับและทุกภาคส่วน

ควรเร่งการพัฒนาและยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันที่สูงขึ้นตลอดห่วงโซ่คุณค่าของพืชสมุนไพร และผลิตภัณฑ์อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและแปรรูปพืชสมุนไพร การวิจัยและนวัตกรรม และการนำไปใช้ประโยชน์ รวมทั้งกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ มาตรฐานอาหารและยา สิทธิบัตร/ สิทธิประโยชน์ การคุ้มครองผู้บริโภค การตลาดและการประชาสัมพันธ์ ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการ จึงควรเร่งดำเนินการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกโฉม โดยคณะกรรมการมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและการขับเคลื่อนเชิงบูรณาการ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

พิจารณาดำเนินการโดยรัฐบาล คณะกรรมการระดับชาติและหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายตามกฎหมาย

1. ประกาศกำหนดให้การพัฒนาสมุนไพรไทยเป็นวาระแห่งชาติ เพื่อให้ทุกภาคส่วนร่วมมือการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยให้มีคุณภาพ มาตรฐาน เป็นที่ยอมรับเชื่อถือของผู้บริโภคทั้งตลาดในประเทศและต่างประเทศ โดยกำหนดเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ให้ประเทศไทยก้าวขึ้นเป็นศูนย์กลางสมุนไพร ภายในปี พ.ศ. 2575

2. ส่งเสริมให้พัฒนาความรู้ สมรรถนะและทักษะด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและนวัตกรรม รวมถึงด้านภูมิปัญญาไทย เพื่อมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนางานและกระบวนการผลิต ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง โดยพิจารณาปรับปรุงกิจการและยกระดับหน่วยงานหรือองค์กรที่มีศักยภาพขึ้นมารองรับภารกิจในการพลิกโฉมสมุนไพรไทยด้วยการวิจัยและนวัตกรรม เพื่อบรรลุเป้าหมายตามข้อ 1 ได้ตามระยะเวลาที่กำหนด เช่น

สถาบันนวัตกรรม
สมุนไพรไทย

ศูนย์ข้อมูล
สมุนไพร

การพัฒนาหลักสูตร
ด้านการแพทย์
แผนไทยและ
แพทย์ทางเลือก

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

3. กำหนดนโยบายแห่งรัฐในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทย ให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น ภายใต้การส่งเสริม และควบคุมคุณภาพ-มาตรฐานที่สมดุล และสอดคล้องกับสถานการณ์ ทั้งนี้จะทยอยส่งผลให้ลดการนำเข้าผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากต่างประเทศ และยาบางประเภท อันจะส่งผลดีต่อสังคมและเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน เช่น

◆ ผลิตภัณฑ์ที่เป็น Product Champion เพื่อรองรับมาตรการป้องกัน บำบัด รักษาและฟื้นฟูอาการจากโรคติดเชื้อต่าง ๆ โดยเฉพาะไวรัสโคโรนา 2019 ทั้งในรูปแบบสมุนไพรเดี่ยว และสมุนไพรผสมหลายชนิดตามตำรับยา

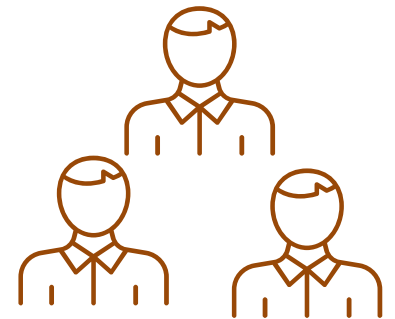
◆ ผลิตภัณฑ์ที่เป็นอาหาร เสริมอาหาร เครื่องดื่ม ยาและเวชสำอาง บางชนิดโดยนำสมุนไพรในกลุ่ม “พืชสมุนไพรต้นแบบ (Product Champion)” และกลุ่ม “พืชสมุนไพรที่มีศักยภาพ” มากำหนดมาตรการส่งเสริม ตามลำดับความสำคัญ และจำเป็นเร่งด่วน

4. จัดตั้งคณะกรรมการปฏิรูปกิจการสุมุนไพรไทย

เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และเห็นผลสัมฤทธิ์ภายในระยะเวลาที่กำหนด คณะกรรมการมีบทบาท หน้าที่ในการพิจารณา เสนอแนะ การยกระดับหน่วยงานหรือองค์กรที่มีศักยภาพให้มีโครงสร้าง การจัดระบบ-อุปกรณ์ ทรัพยากรด้านบุคลากร งบประมาณ และการบริหารจัดการที่เหมาะสมและมีความทันสมัยต่อการพลิกโฉมพืชสุมุนไพรไทยให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามวาระแห่งชาติและนโยบายแห่งรัฐ ได้อย่างเป็นรูปธรรมมีความต่อเนื่องและยั่งยืน เช่น

- ◆ กรมการแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก
- ◆ สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สุมุนไพรไทย

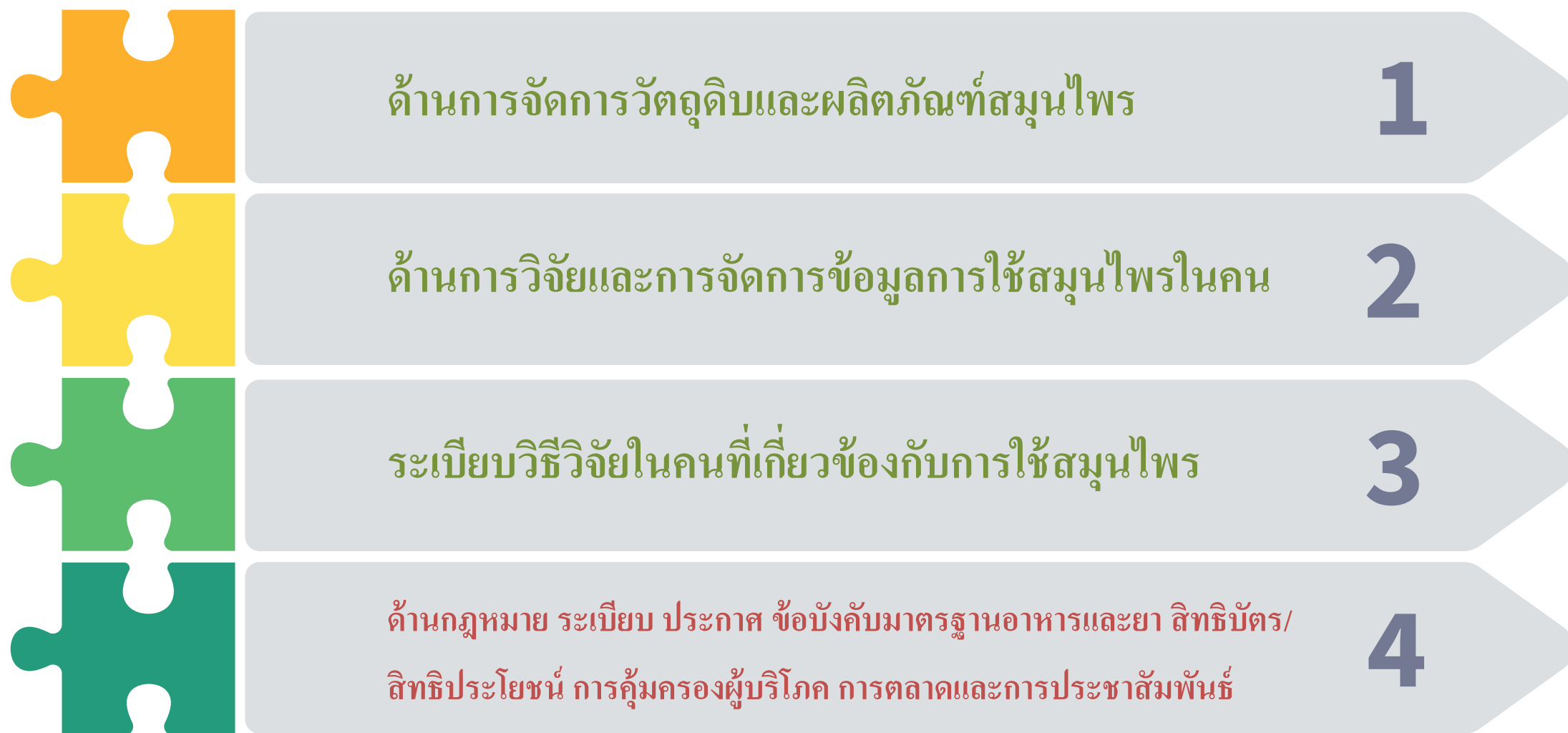

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

5. การปรับปรุงยุทธศาสตร์ด้านผลิตภัณฑ์สมุนไพรให้สอดคล้องกับวาระแห่งชาติและนโยบายแห่งรัฐ ตลอดจนการขับเคลื่อนเชิงบูรณาการในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างสอดคล้องประสานและประสิทธิผลสัมฤทธิ์ได้อย่างชัดเจน ตั้งแต่ประเด็นยุทธศาสตร์ไปสู่แผนแม่บท และแผนดำเนินการทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการข้างต้น
6. จัดตั้งคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายหลักและกฎหมายรองด้านสมุนไพรไทยและผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทย ทั้งที่มีผลกระทบโดยตรงและโดยอ้อม ในมิติของการส่งเสริมและการควบคุมให้เกิดความสมดุล ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ประกอบการทุกระดับโดยเฉพาะกลุ่มเกษตรกร กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มสหกรณ์การเกษตร แพทย์แผนไทย หมอพื้นบ้านและสถานบริการสปา นวดแผนไทย ได้มีโอกาสเข้าถึงและมีส่วนร่วมในการพลิกโฉมสมุนไพรไทยและก้าวสู่การเป็นศูนย์กลางสมุนไพรตามที่ประเทศชาติมุ่งหวัง

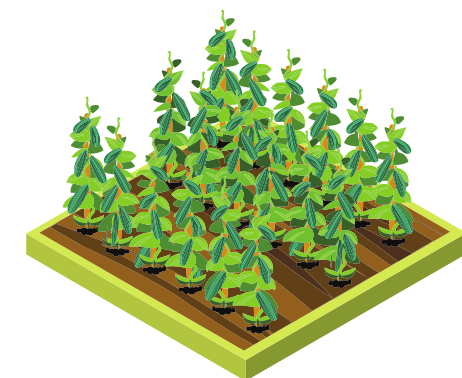
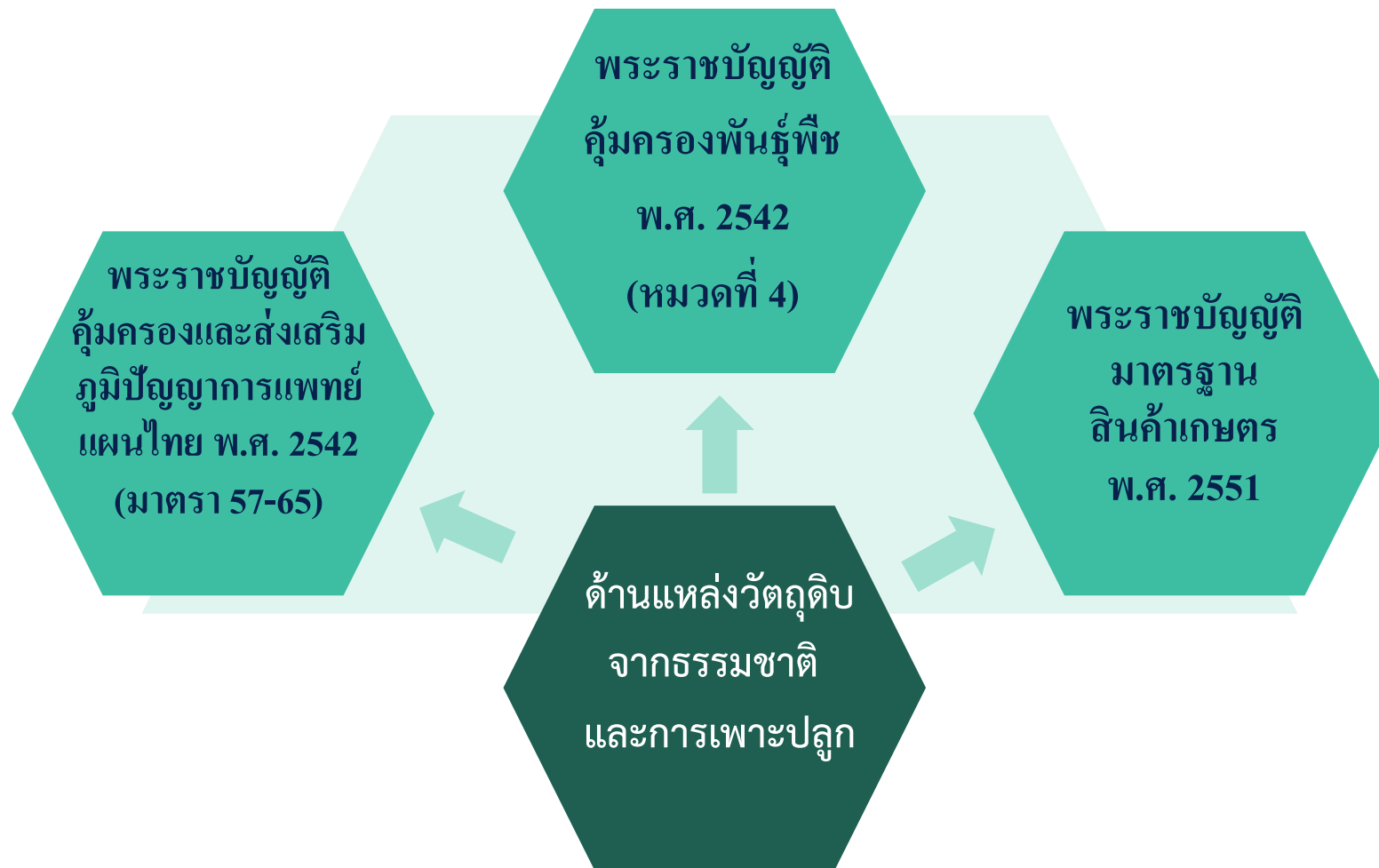
ข้อเสนอแนะการขับเคลื่อนเชิงบูรณาการ

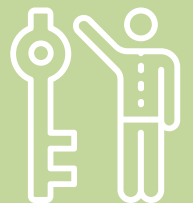

ข้อเสนอแนะการขับเคลื่อนเชิงบูรณาการ

ด้านกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับมาตรฐานอาหารและยา สิทธิบัตร/สิทธิประโยชน์
การคุ้มครองผู้บริโภค การตลาดและการประชาสัมพันธ์

ข้อเสนอแนะการขับเคลื่อนเชิงบูรณาการ

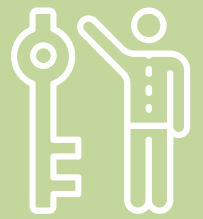
ด้านกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับมาตรฐานอาหารและยา สิทธิบัตร/สิทธิประโยชน์
การคุ้มครองผู้บริโภค การตลาดและการประชาสัมพันธ์

หน่วยงานที่ควรดำเนินการ

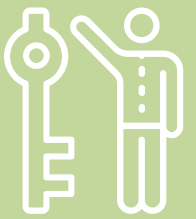
ข้อเสนอแนะการขับเคลื่อนเชิงบูรณาการ

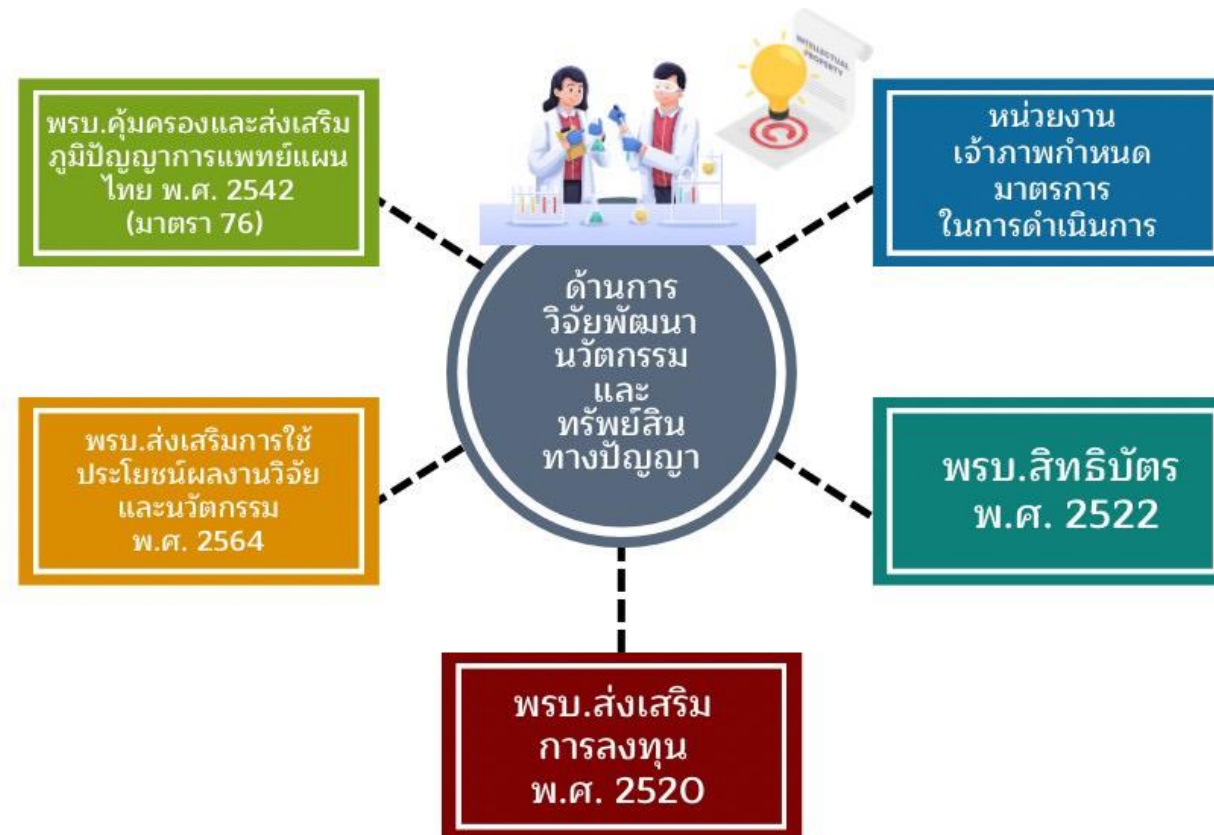
ด้านกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ขอบังคับมาตรฐานอาหารและยา สิทธิบัตร/สิทธิประโยชน์
การคุ้มครองผู้บริโภค การตลาดและการประชาสัมพันธ์

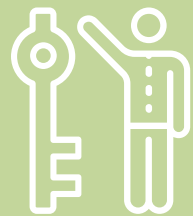
ข้อเสนอแนะการขับเคลื่อนเชิงบูรณาการ

ด้านกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ขอบังคับมาตรฐานอาหารและยา สิทธิบัตร/สิทธิประโยชน์
การคุ้มครองผู้บริโภค การตลาดและการประชาสัมพันธ์

ข้อเสนอแนะการขับเคลื่อนเชิงบูรณาการ

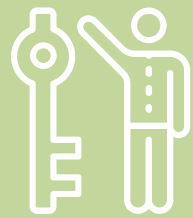

ด้านกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ
ข้อบังคับมาตรฐานอาหารและยา
สิทธิบัตร/สิทธิประโยชน์
การคุ้มครองผู้บริโภค
การตลาดและการประชาสัมพันธ์

พรบ.วิชาชีพการแพทย์แผนไทย พ.ศ. 2556
พรบ.วิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2525
พรบ.วิชาชีพเภสัชกรรม พ.ศ. 2537

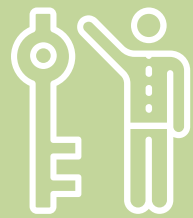
ข้อเสนอแนะการขับเคลื่อนเชิงบูรณาการ

ด้านกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับมาตรฐานอาหารและยา สิทธิบัตร/สิทธิประโยชน์
การคุ้มครองผู้บริโภค การตลาดและการประชาสัมพันธ์

ข้อเสนอแนะการขับเคลื่อนเชิงบูรณาการ

ด้านกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ขอบังคับมาตรฐานอาหารและยา สิทธิบัตร/สิทธิประโยชน์
การคุ้มครองผู้บริโภค การตลาดและการประชาสัมพันธ์

วาระที่ 3.2

ความก้าวหน้า (ร่าง) ประกาศคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ
เรื่อง มาตรการส่งเสริมการผลิตสมุนไพรเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิต
ผลิตภัณฑ์สมุนไพร ตามแนวทางเกษตรปลอดภัย พ.ศ.

โดย ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
(ประธานอนุกรรมการวัตถุดิบสมุนไพร)

ความก้าวหน้า (ร่าง) ประกาศคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ เรื่อง มาตรการส่งเสริมการผลิตสมุนไพรเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร ตามแนวทางเกษตรปลอดภัย พ.ศ.

ความเป็นมา

ในคราวการประชุมคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ 1/2564 เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2564

มีมติที่ประชุมมอบหมายให้คณะกรรมการวัตถุดิบสมุนไพร ซึ่งมีปลัดกระทรวงกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานพิจารณาการจัดทำ (ร่าง) ประกาศคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ เรื่อง มาตรการส่งเสริมการผลิตสมุนไพรเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบ

1

การดำเนินงาน

คณะกรรมการวัตถุดิบสมุนไพร ดำเนินการจัดทำ (ร่าง) ประกาศดังกล่าว

2

การดำเนินงาน

เสนอ (ร่าง) ประกาศในคราวการประชุมคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ 2/2564 เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2564

คณะกรรมการมีการพิจารณา และมีมติที่ประชุมเห็นชอบต่อหลักการของ (ร่าง) ประกาศดังกล่าว และมอบหมายให้คณะกรรมการวัตถุดิบสมุนไพรปรับปรุง (ร่าง) ประกาศดังกล่าว ตามข้อเสนอแนะของที่ประชุม และเสนอประธานกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติลงนามต่อไป

3

การดำเนินงาน

คณะกรรมการวัตถุดิบสมุนไพร ดำเนินการแก้ไข (ร่าง) ประกาศดังกล่าว ตามข้อเสนอแนะของที่ประชุมคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ 2/2564

4

การดำเนินงาน

คณะกรรมการวัตถุดิบสมุนไพร ได้ปรับปรุง (ร่าง) ประกาศดังกล่าว ตามที่เสนอในที่ประชุม เสร็จเรียบร้อยแล้ว

ตามหนังสือคณะกรรมการวัตถุดิบสมุนไพร ที่ กษ ๑๐๑๑/๑ ลงวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๕ จึงขอส่งประกาศดังกล่าวมายังฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการนโยบายฯ เพื่อพิจารณาเสนอร่างประกาศดังกล่าวตามขั้นตอนกระบวนการต่อไป

5

การดำเนินงาน

ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ในฐานะฝ่ายเลขานุการเสนอประธานคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติลงนามประกาศใช้ต่อไป

6

วาระที่ 3.3

ประกาศกรมสรรพสามิต

เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขอใช้สิทธิเสียภาษี ในอัตราศูนย์สำหรับสุราสามทับที่นำไปใช้ในการอุตสาหกรรม (ฉบับที่ 4)

ประกาศกรมสรรพสามิต

เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขอใช้สิทธิเสียภาษีในอัตราศูนย์
สำหรับสุราสามทับที่นำไปใช้ในการอุตสาหกรรม (ฉบับที่ ๔)

เพื่อให้การเสียภาษีในอัตราศูนย์สำหรับสุราสามทับที่นำไปใช้ในการอุตสาหกรรมเป็นไป
อย่างมีประสิทธิภาพ อาศัยอำนาจตามความใน ก) ใน ๑ ของ (จ) ของ (๒) ในประกาศที่ ๑๓.๐๒
ในบัญชีท้ายกฎกระทรวงกำหนดพิธีการเสียภาษี (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ อันเป็นกรมสรรพสามิต
จึงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขอใช้สิทธิเสียภาษีในอัตราศูนย์สำหรับสุราสามทับที่นำไปใช้
ในการอุตสาหกรรมเพิ่มเติมไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น ๔.๔ ของข้อ ๔ ของประกาศกรมสรรพสามิต เรื่อง หลักเกณฑ์
วิธีการ และเงื่อนไขการขอใช้สิทธิเสียภาษีในอัตราศูนย์สำหรับสุราสามทับที่นำไปใช้ในการอุตสาหกรรม ลงวันที่
๒๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งมีใจความโดยประกาศกรมสรรพสามิต เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข
การขอใช้สิทธิเสียภาษีในอัตราศูนย์สำหรับสุราสามทับที่นำไปใช้ในการอุตสาหกรรม (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่
๑๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๑

"๔.๔ อุตสาหกรรมผลิตผลิตภัณฑ์สุราสามทับที่นำไปใช้ในการอุตสาหกรรมว่าด้วยผลิตภัณฑ์สุราสามทับ
ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวต่อไปนี้

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกความในวรรคสอง ของข้อ ๔ ของประกาศกรมสรรพสามิต เรื่อง หลักเกณฑ์
วิธีการ และเงื่อนไขการขอใช้สิทธิเสียภาษีในอัตราศูนย์สำหรับสุราสามทับที่นำไปใช้ในการอุตสาหกรรม ลงวันที่
๒๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งมีใจความโดยประกาศกรมสรรพสามิต เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข
การขอใช้สิทธิเสียภาษีในอัตราศูนย์สำหรับสุราสามทับที่นำไปใช้ในการอุตสาหกรรม (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่
๑๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"จึงนี้ อุตสาหกรรมที่กำหนดไว้ในข้อ ๔.๖ ข้อ ๔.๗ และข้อ ๔.๘ ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่ได้รับ
ใบสำคัญการขึ้นทะเบียนหรือได้รับใบจดทะเบียนจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา และอุตสาหกรรม
ที่กำหนดไว้ในข้อ ๔.๙ ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่ได้รับใบอนุญาตผลิตผลิตภัณฑ์สุราสามทับที่นำไปใช้ในการ
ผลิตภัณฑ์สุราสามทับ"

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกแบบคำขออนุญาตเป็นผู้ใช้สุราสามทับในการอุตสาหกรรม (แบบ ภ.ศ.๐๔-๐๖/๒๖)
ทำประกาศกรมสรรพสามิต เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขอใช้สิทธิเสียภาษีในอัตราศูนย์สำหรับ
สุราสามทับที่นำไปใช้ในการอุตสาหกรรม ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งมีใจความโดยประกาศ
กรมสรรพสามิต เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขอใช้สิทธิเสียภาษีในอัตราศูนย์สำหรับสุราสามทับ
ที่นำไปใช้ในการอุตสาหกรรม (ฉบับที่ ๑) ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ และให้ใช้แบบคำขออนุญาต
เป็นผู้ใช้สุราสามทับในการอุตสาหกรรม (แบบ ภ.ศ.๐๔-๐๖/๓๐) ทำประกาศนี้แทน

โดย ผู้แทนกรมสรรพสามิต
(นำเสนอเป็นเอกสาร)

ระเบียบวาระที่ 4

เรื่องเพื่อทราบ

วาระที่ 4.1

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
Department of Thai Traditional and Alternative Medicine

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ
และประสบการณ์ด้านที่เกี่ยวข้อง

โดย รองอธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก (ผู้ช่วยเลขาธิการ) และ
ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมายและจริยธรรม กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

4.1 คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านที่เกี่ยวข้อง

1

พระราชบัญญัติผลิตภัณท์สมุนไพรร พ.ศ. 2562 มีผลบังคับใช้ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2562 บัญญัติให้กระทรวงสาธารณสุขดำเนินการออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง **หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ** (ตามหนังสือสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุดที่ นร 0505/ว102 ลงวันที่ 31 มีนาคม 2559 การกำหนดคุณสมบัติในเรื่องอายุกรรมการไว้ให้เหมาะสม เช่น **ควรมีอายุไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์**)

2

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ได้มีประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง **กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการสรรหากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในคณะกรรมการผลิตภัณท์สมุนไพรร พ.ศ. 2562** ลงวันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ. 2562

3

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ยื่นฟ้องรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข กรณีการออกประกาศดังกล่าวตามความในข้อ 5 (2) นั้น เป็นการเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมและขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 27 ววรรคสาม จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองกลางเพื่อ **ขอให้เพิกถอนประกาศกรณีกำหนดอายุของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ เฉพาะส่วนข้อ 5 (2) ที่กำหนดว่า “แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์”**

4

วันที่ 17 มกราคม 2565 ได้มีคำพิพากษาให้เพิกถอนข้อ 5 (2) ของประกาศดังกล่าวและให้คำสั่งทุเลาการบังคับตามข้อ 5 (2) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ให้ความเห็นชอบกรณีการไม่ใช้สิทธิอุทธรณ์คำพิพากษาดังกล่าว รวมทั้งขอความเห็นชอบให้ดำเนินการแก้ไขประกาศดังกล่าว

5

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง **หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ** ตามมาตรา 7 (5)แห่งพระราชบัญญัติผลิตภัณท์สมุนไพรร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2565 ประกาศวันที่ 7 เมษายน พ.ศ. 2565 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 8 เมษายน พ.ศ. 2565 เป็นต้นไป

ระเบียบวาระที่ 5

เรื่องเพื่อพิจารณา

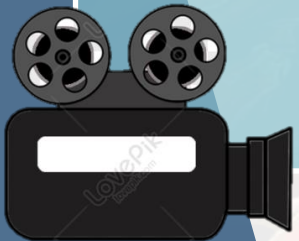

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
Department of Thai Traditional and Alternative Medicine

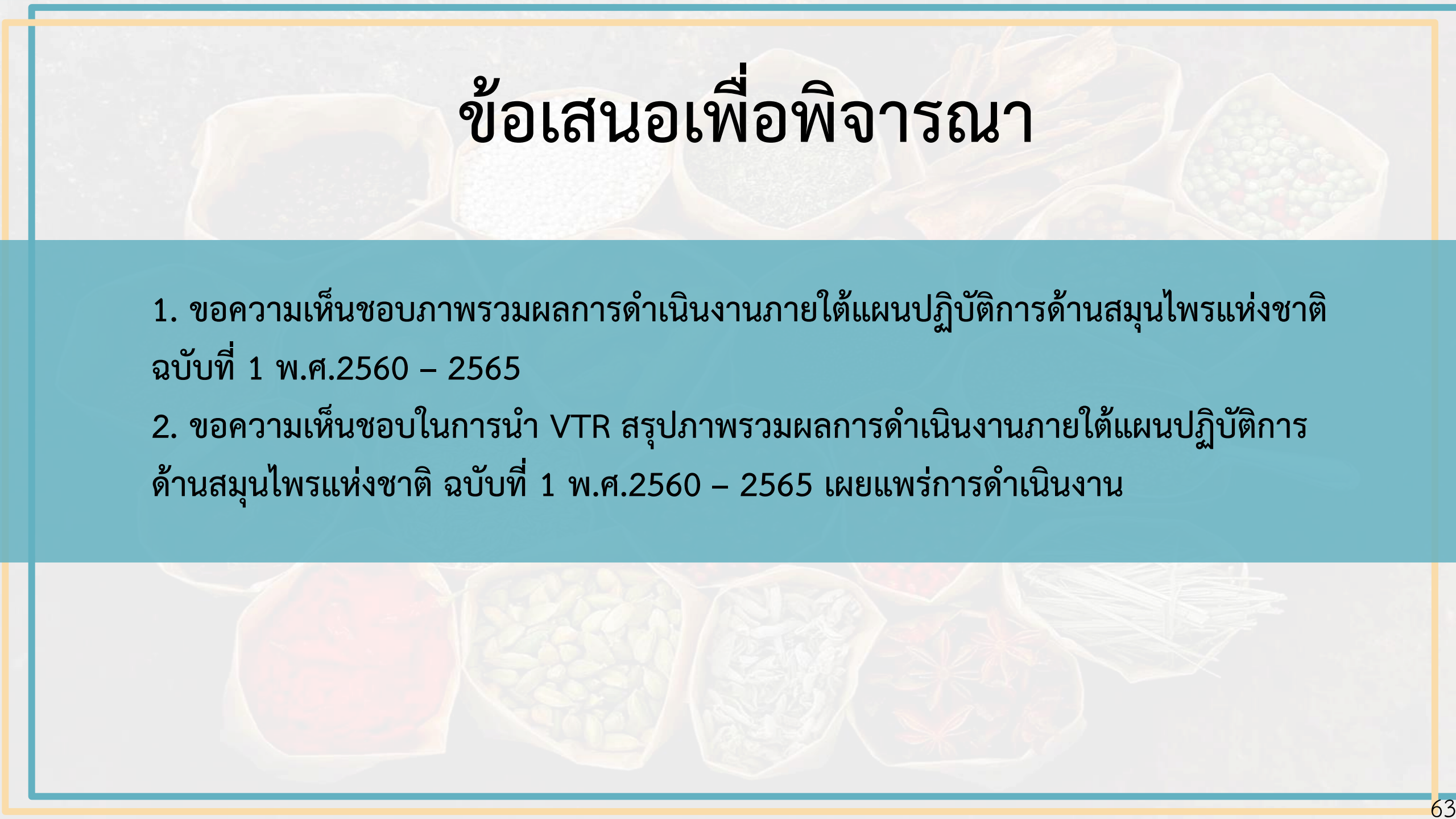
วาระที่ 5.1

สรุปภาพรวมผลการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ
ฉบับที่ 1 พ.ศ.2560 – 2565 (แผนแม่บทแห่งชาติ ว่าด้วยการพัฒนา
สมุนไพรไทย ฉบับที่ 1 พ.ศ.2560 – 2565) (นำเสนอ VTR)

โดย อธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

1. ขอความเห็นชอบภาพรวมผลการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 1 พ.ศ.2560 – 2565
2. ขอความเห็นชอบในการนำ VTR สรุปภาพรวมผลการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 1 พ.ศ.2560 – 2565 เผยแพร่การดำเนินงาน

วาระที่ 5.2

สรุปผลการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการ
ด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 1 พ.ศ.2560 – 2565 (แผนแม่บท
แห่งชาติ ว่าด้วยการพัฒนาสมุนไพรไทย ฉบับที่ 1 พ.ศ.2560 – 2565)

5.2.1 ผลการดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างความเข้มแข็งของการบริหารและนโยบายภาครัฐเพื่อการขับเคลื่อนสมุนไพรไทยอย่างยั่งยืน (ประเด็นการวิจัย)

โดย รองปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
(ผู้แทนประธานอนุกรรมการวิจัยฯ)

แผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2560 – 2565
(แผนแม่บทแห่งชาติ ว่าด้วยการพัฒนาสมุนไพรไทย ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2560 – 2565)

1. ประเทศไทยจะเป็นประเทศที่ส่งออกวัตถุดิบสมุนไพรคุณภาพและผลิตภัณฑ์สมุนไพรชั้นนำของภูมิภาคอาเซียน ภายในปี พ.ศ. 2564
2. มูลค่าของวัตถุดิบสมุนไพรและผลิตภัณฑ์สมุนไพรภายในประเทศเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 เท่าตัว (3.8 หมื่นล้านบาท เป็น 7.6 หมื่นล้านบาท)

ต้นทาง

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมผลิตผลของสมุนไพรไทยที่มีศักยภาพตามความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ

1. ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพร แปรรูปเบื้องต้นอย่างมีคุณภาพ
2. ปริมาณวัตถุดิบสมุนไพรที่มีคุณภาพ มีเพียงพอใกล้เคียงต่อความต้องการ ใช้ของผู้ประกอบการอุตสาหกรรม
3. อนุรักษ์สมุนไพรไทยให้คงไว้ใช้ ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน

กลางทาง

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาอุตสาหกรรม และการตลาดสมุนไพรให้มีคุณภาพระดับสากล

1. ผลิตภัณฑ์สมุนไพรมีศักยภาพใน การแข่งขันทางการตลาดทั้งในและต่างประเทศ

ปลายทาง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมการใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาโรคและการสร้างเสริมสุขภาพ

1. เพิ่มการใช้สมุนไพรในระบบสุขภาพ ในการรักษาโรคหรือเสริมสร้างสุขภาพ
2. เสริมสร้างพื้นฐานการพัฒนาการแพทย์แผนไทย และสมุนไพรไทยให้เป็นส่วนหนึ่งของระบบสุขภาพของประเทศในระยะยาว

สนับสนุน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างความเข้มแข็งของการบริหาร และนโยบายของภาครัฐ เพื่อการขับเคลื่อนสมุนไพรไทยอย่างยั่งยืน

1. ประเทศไทยมีกลไกในการพัฒนา สมุนไพรที่มีศักยภาพ เพื่อสร้าง มูลค่าทางเศรษฐกิจของประเทศ

องค์ประกอบสำคัญ

สรุปผลการดำเนินงาน ยุทธศาสตร์ที่ 4 ของ แผนแม่บทแห่งชาติ ว่าด้วยการพัฒนาสมุนไพรไทย ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2560 – 2565
(ประเด็นวิจัย ในข้อ 2,3)

เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน
1. ประเทศไทยมีกฎหมายหลักด้านสมุนไพรและคณะกรรมการนโยบายแห่งชาติเพื่อขับเคลื่อนงานสมุนไพร	- พระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. 2562 และกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้านสมุนไพร จำนวน 30 ฉบับ - คำสั่งคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ที่ 1/2564 - พระราชบัญญัติส่งเสริมการใช้ประโยชน์งานวิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2564
2. งบประมาณสนับสนุนการวิจัยสมุนไพรเพิ่มขึ้น 5,000 ล้านบาทในช่วงระยะเวลา 5 ปี (ปี 2560-2564)	งบประมาณสนับสนุนการวิจัยสมุนไพร ปี พ.ศ. 2560 – 2564 งบประมาณรวมทั้งสิ้น 2,454.29 ล้านบาท
3. อัตราการร่วมลงทุนของภาคเอกชนในการวิจัยเป็นร้อยละ 50-70 ภายในปี พ.ศ. 2564	อัตราการร่วมลงทุนของภาคเอกชนในการวิจัยเป็นร้อยละ 8.72 ภายในปี พ.ศ. 2564 จากกองทุน ววน. *หมายเหตุ เป็นข้อมูลการร่วมลงทุนแบบ in cash เท่านั้น โดยเป็นผลรวมของประเด็นวิจัยทุก sector ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 และ 2564 ซึ่งรวบรวมข้อมูลจากระบบ NRIS ในเดือนกันยายน 2564
4. ประเทศไทยมีการพัฒนาสมุนไพร Product Champion อย่างน้อย 10 ชนิด	ประเทศไทยมีการพัฒนาสมุนไพร Product Champion ที่ตั้งมีกรรมการ Task force 3 product champion ได้แก่ ฟ้าทะลายโจร มะขามป้อม กระชายดำ
5. ประเทศไทยมีดัชนีวัดขีดความสามารถในการแข่งขันด้านสมุนไพร	ประเทศไทยมีดัชนีวัดขีดความสามารถในการแข่งขันด้านสมุนไพร คือ Herbal/Traditional Products Market growth
6. ประเทศไทยมีการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาสมุนไพรเข้าสู่ระบบสุขภาพไทยและระบบเศรษฐกิจแบบครบวงจรในระดับจังหวัดโดยอาศัยกลไกการมีส่วนร่วมตามแนวทางประชารัฐ	ประเทศไทยมีการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาสมุนไพรเข้าสู่ระบบสุขภาพไทยและระบบเศรษฐกิจแบบครบวงจรในระดับจังหวัดโดยอาศัยกลไกการมีส่วนร่วมตามแนวทางประชารัฐ ได้แก่ การพัฒนาเมืองแห่งสมุนไพร (Herbal City)

สรุปผลการดำเนินงาน ยุทธศาสตร์ที่ 4 ของ แผนแม่บทแห่งชาติ ว่าด้วย
การพัฒนาสมุนไพรไทย ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2560 – 2565
(ประเด็นวิจัย)

★ ประเทศไทยมีกฎหมายหลักด้านสมุนไพรและคณะกรรมการนโยบายแห่งชาติเพื่อ
ขับเคลื่อนงานสมุนไพร

- พระราชบัญญัติส่งเสริมการใช้ประโยชน์งานวิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2564

พระราชบัญญัติส่งเสริมการใช้ประโยชน์งานวิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2564 (Thailand Research and Innovation Utilization Promotion Act; TRIUP Act)

พระราชบัญญัติ
ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรม
พ.ศ. ๒๕๖๔

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ
พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

ให้ไว้ ณ วันที่ ๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๔
เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า
โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรม
พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล
ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๓๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้
โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้
เพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่เกิดจากการให้ทุนของหน่วยงานของรัฐ
อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศส่วนรวม ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเงื่อนไข
ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอม
ของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

วันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2564

มีผลบังคับใช้ (ภายหลัง 189 วัน)

วันที่ 7 พฤษภาคม พ.ศ. 2565

แต่ละภาคส่วนได้ประโยชน์จาก TRIUP Act อย่างไร

ภาคเอกชนได้อะไร

1. เอกชนที่ทำวิจัยเองได้สามารถขอเป็นเจ้าของผลงานวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐได้
2. Startup/Spinoff company สามารถระดมทุนได้ง่ายขึ้น เนื่องจากเป็นเจ้าของผลงาน
3. ลดขั้นตอนการเจรจาเพื่อใช้สิทธิงานวิจัยและนวัตกรรมกับเจ้าของผลงานวิจัย (เนื่องจากไม่มีผู้ให้ทุนมาเกี่ยวข้อง)

สถาบันวิจัย มหาวิทยาลัย นักวิจัยได้อะไร

1. สถาบันวิจัย มหาวิทยาลัย และนักวิจัยสามารถเป็นเจ้าของผลงานวิจัยและนวัตกรรมได้
2. สามารถได้รับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นที่ได้จากการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรม
3. ลดขั้นตอนการเจรจากับภาคเอกชน เพิ่มอัตราการใช้ประโยชน์งานวิจัย

ประชาชน เกษตรกร วิสาหกิจชุมชน

ได้อะไร

1. สามารถเข้าถึง appropriate technology เพื่อใช้ในการปรับปรุงกระบวนการผลิตและบริการ และสร้างรายได้เพิ่มขึ้น (เนื่องจากมีงบประมาณและกลไกที่สนับสนุน)

ประเทศได้อะไร

1. มีการปรับเปลี่ยนเข้าสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างรายได้เพื่อให้หลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลาง เนื่องจากนักวิจัยมีแรงจูงใจในการสร้างนวัตกรรมให้ส่งถึงมือผู้ใช้
2. ผู้ใช้ประโยชน์เข้าถึงนวัตกรรมได้ง่ายขึ้น และใช้นวัตกรรมเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนประเทศ

สรุปผลการดำเนินงาน ยุทธศาสตร์ที่ 4 ของ แผนแม่บทแห่งชาติ ว่าด้วย
การพัฒนาสมุนไพรไทย ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2560 – 2565
(ประเด็นวิจัย)

★ งบประมาณสนับสนุนการวิจัยสมุนไพรเพิ่มขึ้น 5,000 ล้านบาทในช่วงระยะเวลา 5 ปี (ปี 2560-2564)

- มีแผนงานด้าน ระบบ วทน. ที่เกี่ยวข้องกับสมุนไพร
- งบประมาณสนับสนุนการวิจัยสมุนไพร ปี พ.ศ. 2560 – 2564

งบประมาณรวมทั้งสิ้น 2,454.29 ล้านบาท

อ้างอิง กรอบนโยบายและยุทธศาสตร์ อววน. 2563-2570
 ได้รับความเห็นชอบในหลักการจาก ครม. และประกาศใช้ตั้งแต่ พย.62
 สำหรับปีงบ 63 และ 64 โดยทสว. เพิ่ม P17 เมื่อเมษายน 63

4 ยุทธศาสตร์ (แพลตฟอร์ม) 17 แผนงาน (โปรแกรม)

แพลตฟอร์ม 1 การพัฒนากำลังคนและสถาบันความรู้

- P.1 พัฒนาระบบนิเวศเพื่อการพัฒนาและใช้กำลังคนคุณภาพตรงตามความต้องการของประเทศ
- P.2 พลิกกำลังคนระดับสูงรองรับ EEC และระบบเศรษฐกิจสังคมของประเทศ
- P.3 ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและพัฒนาทักษะเพื่ออนาคต
- P.4 ส่งเสริมปัญญาประดิษฐ์เป็นฐานขับเคลื่อนประเทศในอนาคต (AI for All)
- P.5 ส่งเสริมการวิจัยขั้นแนวหน้าและการวิจัยพื้นฐานที่ประเทศไทยมีศักยภาพ
- P.6 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการวิจัยที่สำคัญ

แพลตฟอร์ม 2 การวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อ ตอบโจทย์ท้าทายของสังคม

- P.7 โจทย์ท้าทายด้านทรัพยากรสิ่งแวดล้อมและการเกษตร
- P.8 สังคมสูงวัย
- P.9 สังคมคุณภาพและความมั่นคง

แพลตฟอร์ม 3 การวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อเพิ่ม ขีดความสามารถการแข่งขัน

- P.10 ยกระดับความสามารถการแข่งขันและวางรากฐานทางเศรษฐกิจ
- P.10.1 BCG in Action
- P.11 สร้างและยกระดับศักยภาพวิสาหกิจเริ่มต้น (Startup) พัฒนาระบบนิเวศนวัตกรรม และพื้นที่เศรษฐกิจนวัตกรรม
- P.12 โครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพและบริการ

แพลตฟอร์ม 4 การวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อการ พัฒนาเชิงพื้นที่และลดความเหลื่อมล้ำ

- P.13 นวัตกรรมสำหรับเศรษฐกิจฐานรากและชุมชนนวัตกรรม
- P.14 ขจัดความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ (Personalized Poverty Eradication)
- P.15 เมืองน่าอยู่และการกระจายศูนย์กลางความเจริญ

P.16 การปฏิรูประบบ อววน. (Reinventing University System & Research System)

P.17. การแก้ปัญหาวิกฤติของประเทศ (National Crisis Management)

Mapping แผนด้าน ววน. ปี 2563 – 2565 กับประเด็นวิจัยต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ

แผนด้าน ววน. ปี 2563 – 2565 (งบประมาณในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสมุนไพรร)

	Platform 1	Platform 2	Platform 3	Platform 4
วัตถุดิบและสารสกัด สมุนไพร	P5 ส่งเสริมการวิจัยขั้นแนวหน้าและ การวิจัยพื้นฐานที่ประเทศไทยมี ศักยภาพ	P7 แก้ไขปัญหาท้าทายและยกระดับ การพัฒนาอย่างยั่งยืนด้าน ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและ การเกษตร		
เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ สมุนไพรร่วมกับเอกชน			P10 ยกระดับความสามารถการแข่งขันและ วางรากฐานเศรษฐกิจเพื่อการพึ่งพาตนเองใน ระดับประเทศ P11 สร้างและยกระดับศักยภาพวิสาหกิจที่ ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม พัฒนาระบบนิเวศ นวัตกรรมและพื้นที่เศรษฐกิจนวัตกรรม/ระเบียง เศรษฐกิจ	P13 พัฒนานวัตกรรมสำหรับเศรษฐกิจ ฐานรากและชุมชนนวัตกรรมโดยใช้ วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
วิจัยสรรพคุณและยาแผน ไทยเพื่อสุขภาพ	P5 ส่งเสริมการวิจัยขั้นแนวหน้าและ การวิจัยพื้นฐานที่ประเทศไทยมี ศักยภาพ		P10 ยกระดับความสามารถการแข่งขันและ วางรากฐานเศรษฐกิจเพื่อการพึ่งพาตนเองใน ระดับประเทศ	
พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านสมุนไพร			P6 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการวิจัยที่สำคัญ P12 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพและ บริการ (NQI) สำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมายและ ภาคบริการที่สำคัญของประเทศ	

การสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรมด้านสมุนไพร (2563- 2565)

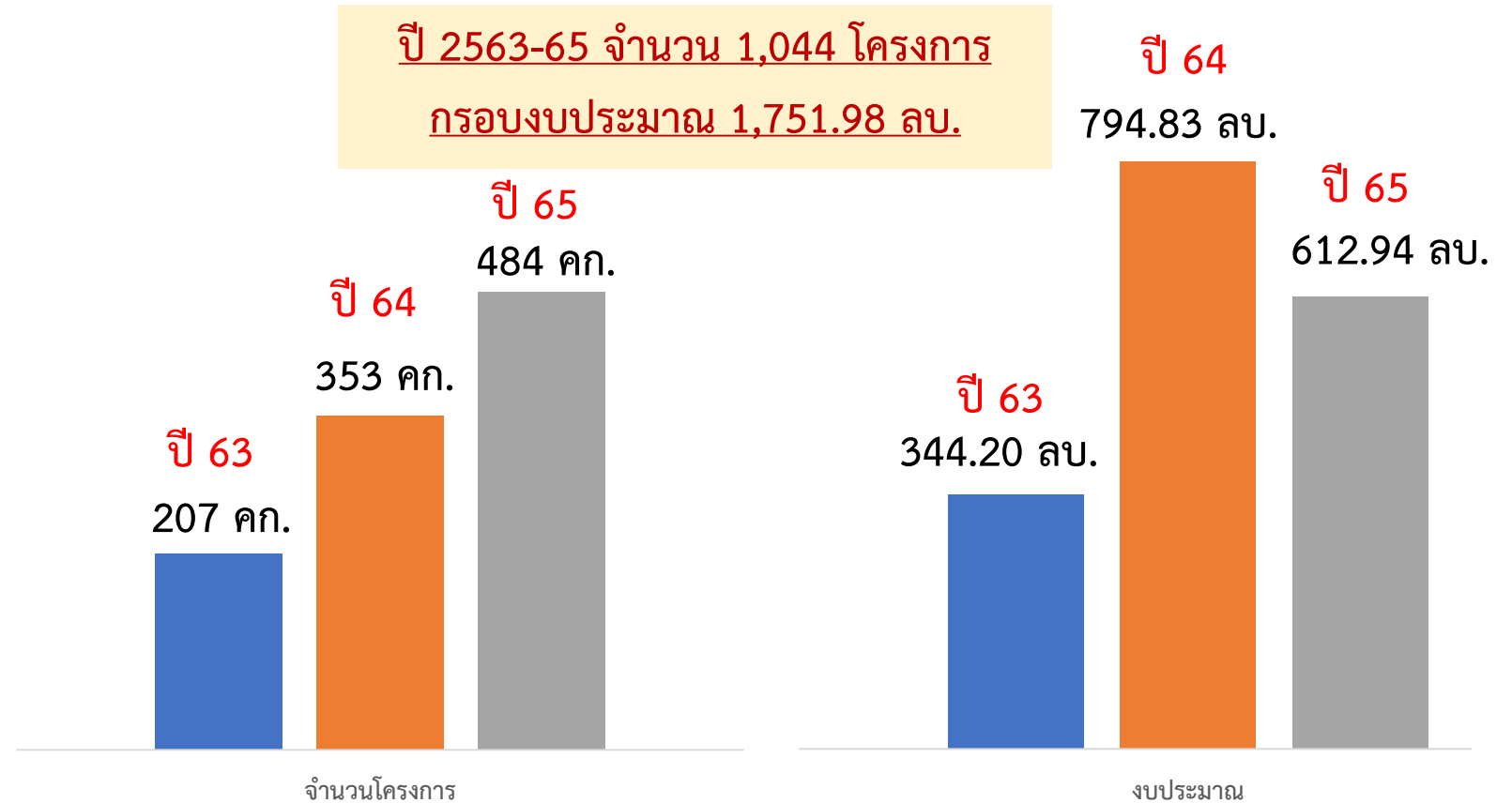
การสนับสนุนงานวิจัยสมุนไพร ปี 2563 – 2565

ภายใต้การบริหารโปรแกรม ววน.

คณะกรรมการนโยบาย
สมุนไพรแห่งชาติ

คณะอนุกรรมการวิจัย
และนวัตกรรมสมุนไพร

*ข้อมูลจากระบบสารสนเทศวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (NRIIS) เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2565

งานวิจัยต้นน้ำ

พัฒนาไม้โครบับเบิลในกระบวนการผลิตผักเชียงดา ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสันมหาพนสมุนไพรอินทรีย์

การพัฒนาผลิตภัณฑ์จาก “เมี่ยง” บ้านแม่กำปอง จ.เชียงใหม่

การผลิตบัวบกคุณภาพปลอดสารพิษ และโลหะหนัก จ.สุโขทัย

การคัดเลือกสายพันธุ์พรมมสำหรับการผลิตในระดับอุตสาหกรรม

ผู้ได้ประโยชน์จากผลงานวิจัย : กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสันมหาพนสมุนไพรอินทรีย์ ชาวบ้านบ้านแม่กำปอง จ.เชียงใหม่ เกษตรกรผู้ปลูกบัวบก จ.สุโขทัย

การศึกษาอายุเก็บเกี่ยวที่เหมาะสมวัตถุดิบเพชรสังฆาต

การพัฒนาพันธุ์ฟ้าทะลายโจร

การสร้างตราสินค้าผลิตภัณฑ์สมุนไพรรองผู้ประกอบการในโครงการเมืองสมุนไพร จ. สุราษฎร์ธานี

ยกระดับการผลิตขั้นขั้นของเกษตรกรในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ให้ได้มาตรฐาน GAP และเกษตรอินทรีย์ และเข้าสู่การเป็น Smart Farmer

ผู้ได้ประโยชน์จากผลงานวิจัย : ผู้ว่าราชการจังหวัด มีนโยบายที่จะนำผลที่ได้จากการวิจัยไปขับเคลื่อนการพัฒนาสมุนไพรในจ.สุราษฎร์ธานี

ตัวอย่าง ผลสำเร็จที่ได้จาก การวิจัยเชิงพื้นที่ (area base) ของ สวก.

การผลิตเห็ดฟางในท้องปฏิบัติการ ทดแทนการเก็บจากป่า

การพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปของวิสาหกิจชุมชนสมุนไพร

การพัฒนาระบบรับรองมาตรฐานสารสกัดสมุนไพรรักษาโรค

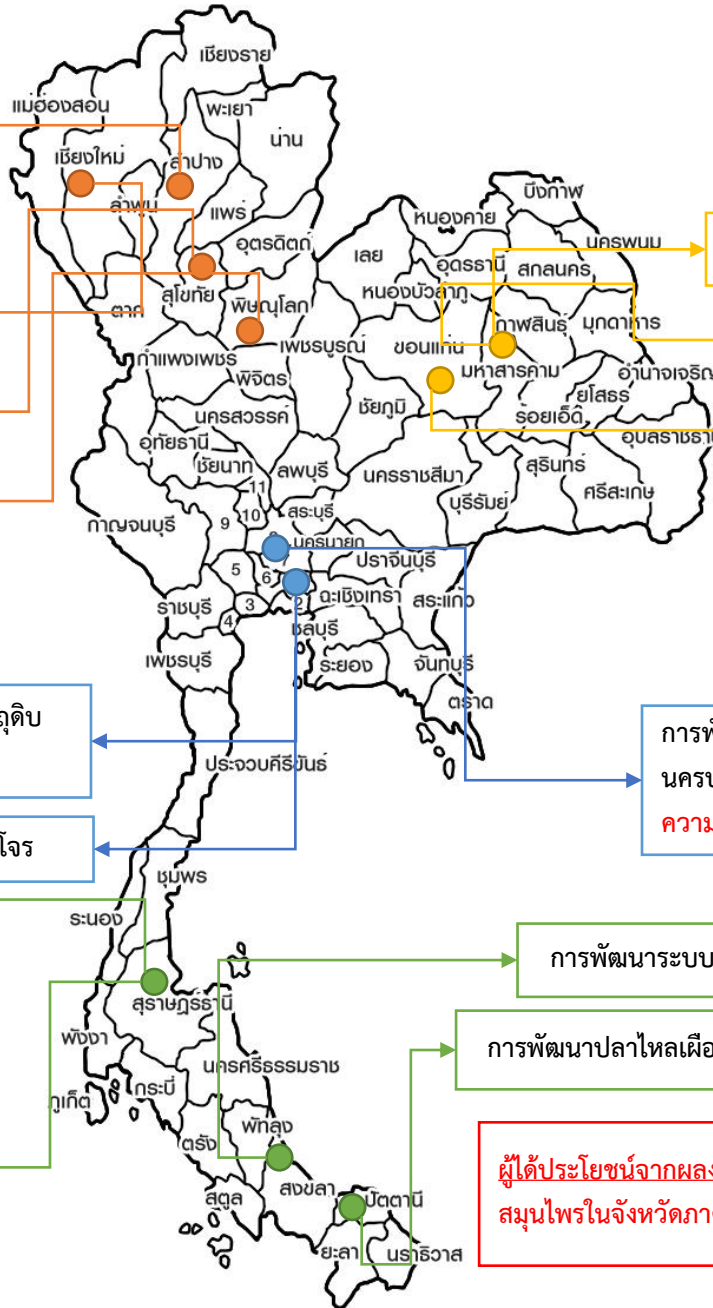
ผู้ได้ประโยชน์จากผลงานวิจัย : ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตให้กับ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรรมค่าทรัพย์ทวี จ.มหาสารคาม

การพัฒนาแปลงปลูกบัวบกตามมาตรฐานเกษตรที่ดีเหมาะสม (GAP) ในพื้นที่ จ. นครปฐม ผู้ได้ประโยชน์จากผลงานวิจัย : กษ. สามารถนำผลงานวิจัยไปถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรในพื้นที่

การพัฒนาระบบปลูกรากเจตมูลเพลิงแดงแบบไฮโดรโปนิกส์อัจฉริยะ

การพัฒนาปลาไหลเผือก : สมุนไพรล้ำค่าแห่งสามจังหวัดชายแดนใต้

ผู้ได้ประโยชน์จากผลงานวิจัย : เกษตรกรผู้ปลูกและผลิตวัตถุดิบสมุนไพรในจังหวัดภาคใต้

ต้นแบบครีมทามือป้องกันการติดเชื้อ
ก่อโรคโควิด-19 จากฟ้าทะลายโจร
สนับสนุนโดย ศูนย์ความเป็นเลิศด้านชีววิทยาศาสตร์ (ศลช.)
และสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

ต้นแบบเครื่องดื่มเสริมอาหารที่มีส่วนผสม
สารสกัดจาก “พรหม”
สนับสนุนโดย ศูนย์ความเป็นเลิศด้านชีววิทยาศาสตร์ (ศลช.)

สาร Xanthone จากเปลือกมังคุด

สารสกัด Xanthone จากเปลือกมังคุด
สำหรับใช้ในอุตสาหกรรมเครื่องสำอาง
สนับสนุนโดย หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการเพิ่มความสามารถ
ในการแข่งขันของประเทศ (บพข.)

งานวิจัยกลางน้ำ - ปลายน้ำ

ตัวอย่างผลงานวิจัยและนวัตกรรมเด่น
ด้านสมุนไพร ปี 2563 - 2565

Traditional
Medicine

Herbal
Medicine

Herbal
Extract

Functional
Food & Drink

Cosmetic

Herbal
Supplement

ผลิตภัณฑ์อาหารเสริมสารสกัดกระชายขาว
สนับสนุนโดย ศูนย์ความเป็นเลิศด้านชีววิทยาศาสตร์ (ศลช.)

เครื่องดื่มสปาร์คคิงชิงออร์แกนิก Zenzero
สนับสนุนโดย สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

สารสกัด Biocalcium และ
Collagen Hydrolysate จากเปลือกไข่
สนับสนุนโดย หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการเพิ่มความสามารถ
ในการแข่งขันของประเทศ (บพข.)

สรุปผลการดำเนินงาน ยุทธศาสตร์ที่ 4 ของ แผนแม่บทแห่งชาติ ว่าด้วย
การพัฒนาสมุนไพรไทย ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2560 – 2565
(ประเด็นวิจัย)

★ 3 อัตราการร่วมลงทุนของภาคเอกชนในการวิจัยเป็นร้อยละ 50-70 ภายในปี พ.ศ. 2564

- อัตราการร่วมลงทุนของภาคเอกชนในการวิจัยเป็นร้อยละ 8.72 ภายในปี พ.ศ. 2564 จากกองทุน
ววน.

*หมายเหตุ เป็นข้อมูลการร่วมลงทุนแบบ in cash เท่านั้น โดยเป็นผลรวมของประเด็นวิจัยทุก sector ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563
และ 2564 ซึ่งรวบรวมข้อมูลจากระบบ NRIIS ในเดือนกันยายน 2564

งานวิจัยกลางน้ำ - ปลายน้ำ

ตัวอย่างผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากงานวิจัย

ผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากงานวิจัย ภายใต้สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ

มาร์สกว่าน

มาร์สกว่านมีสารสกัดจากว่านคาเล่ียว และมีการคัดสรรส่วนผสมที่เทียบเท่า วิตาบีซี

สมุนไพร โปรตีนสูง (ตรา มหาสารคาม)

มีโปรตีนสูง และปริมาณคาร์โบไฮเดรตต่ำ ใช้เสริมในคนที่ต้องการโปรตีนสูง และต้องการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด มีความเข้มข้นสูงในการผลิต

ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ยูดี-เอวันซี

นวัตกรรมเทคโนโลยีนาโนที่ผ่านการวิจัยระดับคลินิก รางวีลหรือยูทง จากสวิตเซอร์แลนด์ ดูแลผู้ป่วยเบาหวาน ลดการอักเสบของเซลล์ ดูแลสมดุลน้ำตาล ให้เบาหวานเป็นเรื่องง่าย

ริซอร์รัล เนเชอรัลเพปไทด์

นวัตกรรมอนุภาคกักเก็บสารสกัด เพื่อเสริมเรื่อง ความคงตัวดี เพื่การขับถ่ายดี ควบคุมการปล่อยสารสำคัญ ลดเลือนริ้วรอย เพื่การความกระชับ ความชุ่มชื้น

คอยชา กระชายจึงผสมน้ำผึ้งมะนาว

คุณสมบัติน้ำผึ้งและน้ำมะนาวเข้มข้น กระจายและช่วยยับยั้งการเจริญเติบโตของเชื้อโรค ป้องกันหวัด ด้านของภูมิคุ้มกัน และเสริมการดูดซึม

ORISA black hair

ผลิตภัณฑ์ดูแลปัญหาผมบาง ผมร่วง ผมหลุด ที่ใช้ทดแทนยา และสารเคมี

ครีมควบคุมสมุนไพรไทยแท้ PRAKOB

สกัดจากน้ำมันควบคุมประเภทต่างๆ เพื่อคลายอาการปวดบวม จาก office syndrome การออกกำลังกาย ทนกลิ่นสมุนไพรไทยแท้

เครื่องสำอางบำรุงผิวหน้า ORRYZE

สูตรสารสกัดเข้มข้น และน้ำมันรำข้าว จากข้าวกับขมิ้น ช่วยลดการอักเสบ และให้ความชุ่มชื้น เหมาะกับผิวแพ้ง่าย

เซรั่มข้าว

ขึ้นคอตแก่ของข้าวบำรุงผิว เพื่อผิวที่กระชับ ละเอียดเนียน

แคปซูลสารสกัดโกสุมะ

ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ในการรักษาและประคับประคองโรคประจำตัวที่เรื้อรัง

ยาสัฟฟีนสมุนไพรคณาเภ

สูตรเข้มข้นประสิทธิภาพสูง ใช้เพียงเท่านี้ก็เพียงพอ เมื่อจะเจอปัญหา อ่อนเพลียหรืออาการแพ้แพ้ สดชื่นการอักเสบของเหงือก และแผลในช่องปากได้

ครีมทาผิวต้านเชื้อจุลินทรีย์

ที่มีสารสกัดพืชจากสมุนไพร ขมิ้นชันและขมิ้น ได้ 99.99% และฆ่าเชื้อไวรัส SARS-CoV-2 ภายใน 1 นาทีเมื่อสัมผัส และยังคงประสิทธิภาพนาน อย่างน้อย 120 นาที

ครีมลา

ประกอบไปด้วยสมุนไพรที่มีสรรพคุณ ช่วยในการบำรุง รางกาย แก้อาการช่วยย่อย และระบบขับถ่าย

น้ำกระเทียมสดชื่น

เครื่องดื่มที่ขึ้นจากสารสกัดในกระเทียม เพื่อส่งเสริมสุขภาพทำให้ร่างกายสดชื่น

ผลิตภัณฑ์บำรุงผิวจาก
จากกวาวเครือ

ผลิตภัณฑ์บำรุงผิวหน้า
จากรสสกัดจากดอกไม้เหลือง 3 ชนิด

ผลิตภัณฑ์ยาแผนโบราณ
จากสารสกัดกระชายดำ (คาชานา)

ผลิตภัณฑ์เสริมสุขภาพ
จากมะระขี้นก (อภัย บี-เมลอน)

ผลิตภัณฑ์เสริมสุขภาพ
จากชาขมิ้น (PERILLA)

ผลิตภัณฑ์เสริมสุขภาพ
จากถึงเข้าสี่ทอง และกระชาย (คอร์ดีเอ็ม)

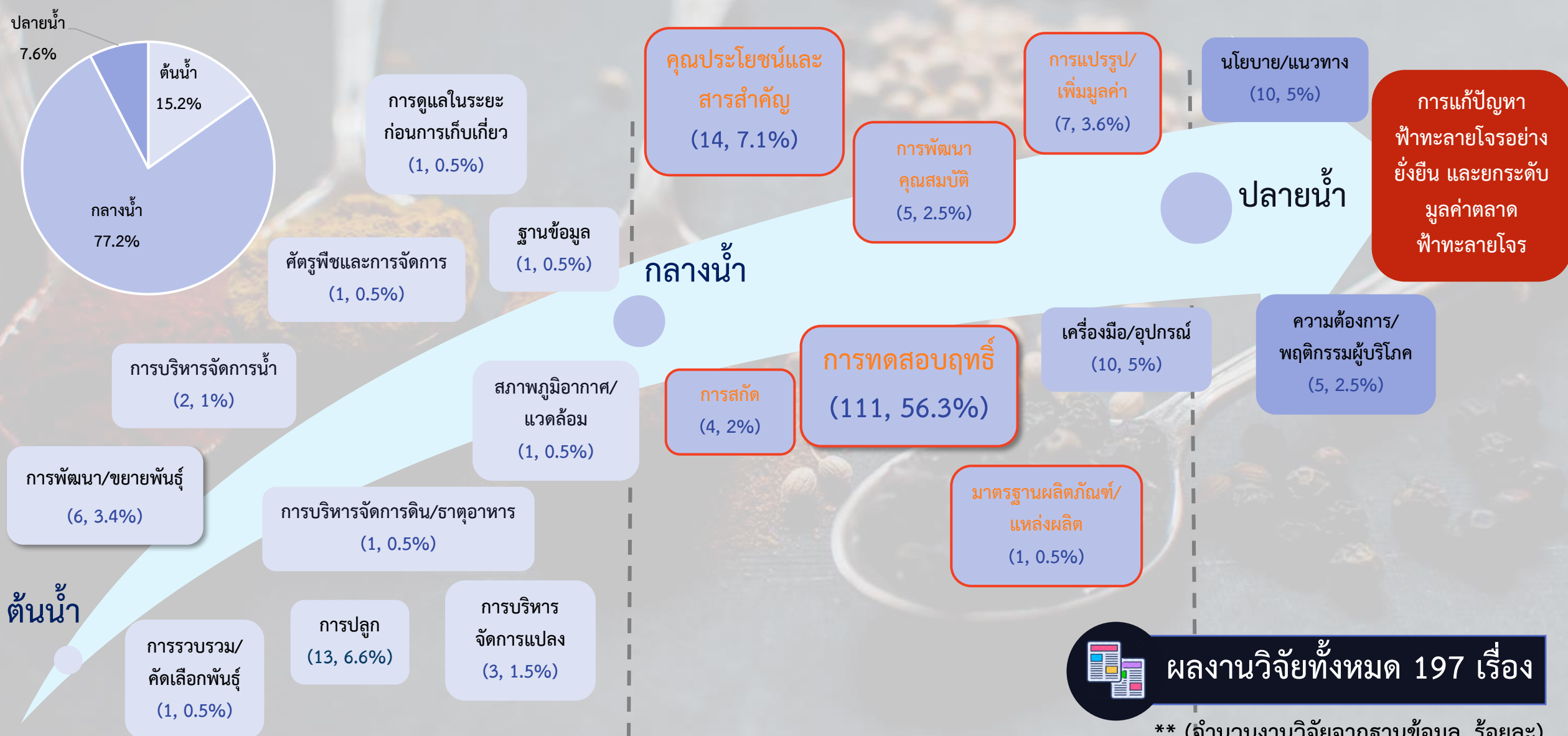

การขับเคลื่อนของคณะกรรมการวิจัยและนวัตกรรมสมุนไพร ประเด็นการสนับสนุนการวิจัย Product Champion

การสนับสนุนการวิจัย Product Champion
ฟ้าทะลายโจร และกระชายดำ

การศึกษาวิจัย การวิเคราะห์สัดส่วนงานวิจัย: ฟัทะลายโจร (2555-ปัจจุบัน)

*Keyword: ฟัทะลายโจร *Andrographis paniculata*

ที่มา: ฐานข้อมูลสกว. วช. สกว. กรมวิชาการเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Thai Digital Collection (TDC) Thai Journal Citation Index Centre (TCI) TNRR และ Scopus (ระหว่างปี 2555-ปัจจุบัน)

โครงการ “การพัฒนากลไกการผลักดันงานวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์ในภาคเกษตรไทย” ภายใต้สำนักงานพัฒนาระบบ ววน. ด้านการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ สกสว.

บทวิเคราะห์ช่องว่างสำคัญ

- งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยกลางน้ำ (77%) โดยส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการทดสอบฤทธิ์ ขณะที่งานวิจัยต้นน้ำและปลายน้ำยังมีน้อย โดยเฉพาะประเด็น

งานวิจัยต้นน้ำที่มีน้อย	งานวิจัยกลางน้ำที่มีน้อย	งานวิจัยปลายน้ำที่มีน้อย
การคัดเลือกพันธุ์/พัฒนาพันธุ์ที่ให้สารสำคัญสูง	การพัฒนาผลิตภัณฑ์ยาสมุนไพรที่มีสารสำคัญสูง	ความต้องการ/พฤติกรรมผู้บริโภค
การปลูกให้ได้คุณภาพและสารสำคัญสูง (ส่งผลกระทบต่อไปยังการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร)	การพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปที่หลากหลายตามความต้องการของตลาด	การตลาด/ประชาสัมพันธ์
การเก็บเกี่ยวให้ได้สารสำคัญสูง	วิธีการสกัดที่ให้สารสำคัญสูงและต้นทุนต่ำ	การขนส่ง/การเก็บรักษา เพื่อรักษาสารสำคัญ
การปลูกแบบเกษตรอินทรีย์	การทดลองทางคลินิกในสัตว์ทดลองและมนุษย์	
เครื่องมือ/ชุดตรวจวัดปริมาณสารสำคัญในผลผลิต/วัตถุดิบอย่างง่าย		
ชุดตรวจวิเคราะห์สารปนเปื้อนอย่างง่าย		

- งานวิจัยพัฒนาผลิตภัณฑ์ยาสมุนไพร : งานวิจัยพัฒนาผลิตภัณฑ์ยาสมุนไพร

แคปซูลฟ้าทะลายโจร แผ่นเส้นใยอิเล็กทรอนิกส์ นาโน ครีมทาผิวป้องกันโควิด-19 สเปรย์พ่นปาก เจลแต้มสิว

การสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา **ฟ้าทะลายโจร** ปี 2563-2565*

ฟ้าทะลายโจร

จำนวน 24 โครงการ งบประมาณ 62.6 ลบ.

* รวบรวมจากโครงการวิจัยกองทุน ววน

ฟ้าทะลายโจร

สนับสนุนการวิจัยและพัฒนา

ด้าน Raw Material

จำนวน 6 โครงการ งบประมาณ 6.2 ล้านบาท

Breeding & Screening

Planting

Harvest

สวทช.
NSTDA

การพัฒนาพันธุ์ฟ้าทะลายโจรในด้านที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางการเกษตรสำคัญ การให้ผลผลิตและปริมาณสารสำคัญโดยใช้วิธีกึ่งกลายพันธุ์

การแก้ไขโนมในพืชสมุนไพรฟ้าทะลายโจรเพื่อเปลี่ยนแปลงกระบวนการผลิตสารแอนโดรกราโฟไลด์

การปรับปรุงลักษณะทางการเกษตร และการเพิ่มปริมาณสารสำคัญให้แก่พืชสมุนไพร บัวบก ย่านาง และฟ้าทะลายโจร ที่ใช้ประโยชน์จากลำต้น และใบ เพื่อพัฒนาสมุนไพรไทย และจังหวัดสกลนครให้เป็นเมืองสมุนไพร

การพัฒนากระบวนการผลิตต้นฟ้าทะลายโจรในระบบไบโอรีแอक्टरแบบจุ่มชั่วคราวแบบขวดคู่และการตรวจสอบสารแอนโดรกราโฟไลด์ในต้นที่เพาะเลี้ยงเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมยา

การพัฒนาระบบเนียร์อินฟราเรดเพื่อใช้ตรวจสอบปริมาณสารออกฤทธิ์ในฟ้าทะลายโจร บัวบก และขมิ้นชันสำหรับการซื้อขายผลผลิต

การวิจัยและพัฒนาเครื่องอบแห้งสารสกัดสมุนไพรฟ้าทะลายโจรด้วยพลังงานความร้อนจากหลอดอินฟราเรดร่วมกับแสงอาทิตย์ เพื่อเพิ่มมูลค่าการแปรรูปตามแนวคิดแบบชุมชนเกษตรอินทรีย์

ฟ้าทะลายโจร

สนับสนุนการวิจัยและพัฒนา
ด้านเทคโนโลยีการสกัด การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการ
ทดสอบฤทธิ์ ความปลอดภัย
จำนวน 18 โครงการ งบประมาณ 56.4 ล้านบาท

Active Ingredient

Product formulation

Clinical

ประสิทธิภาพของการเสริม ขมิ้นชันและฟ้าทะลายโจร ต่อภาวะ
โรคที่เกี่ยวข้องกับภาวะเครียดออกซิเดชันในสุนัข

- ฤทธิ์ต้านการอักเสบของสารอนุพันธ์สังเคราะห์ 14-deoxy-11,12-didehydroandrographolide จากสมุนไพรฟ้าทะลายโจร

- การพัฒนาแอนโดรกราโฟไลด์จากฟ้าทะลายโจรให้เป็นสารยับยั้งเซลล์มะเร็งเต้านม

การสร้างมูลค่าเพิ่มจากผลิตภัณฑ์พืชสมุนไพรฟ้าทะลายโจรด้วย
นวัตกรรมเกษตรสู่ความมั่นคงทางด้านสุขภาพและความยั่งยืน
ทางด้านเศรษฐกิจ

การศึกษาการตกผลึกโปรตีนจากไวรัส SARS-CoV-2
ร่วมกับสารจากฟ้าทะลายโจรเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการ
ออกแบบยารักษาโรค

การผลิตครีมทาผิวป้องกันการติดเชื้อก่อโรคโควิด-19 จาก
ฟ้าทะลายโจร

- การพัฒนาสารสกัดฟ้าทะลายโจรไมโครพาร์ติเคิลสำหรับการบริหารยาเข้าสู่ปอดเพื่อป้องกันและรักษาการติดเชื้อไวรัสที่ปอด
- การพัฒนาผลิตภัณฑ์สเปรย์พ่นปากผสมสารสกัดฟ้าทะลายโจรป้องกันการติดเชื้อไวรัส
- การพัฒนาผลิตภัณฑ์สเปรย์พ่นจมูกที่มีส่วนผสมของสารสกัดฟ้าทะลายโจร
- การพัฒนาสมุนไพรชนิดดูดซับจากฟ้าทะลายโจรอนุภาคนาโน เพื่อลดอาการรุนแรงจากการติดเชื้อไวรัสในปอด

- การพัฒนาตัวรับสารสกัดฟ้าทะลายโจรโดยใช้เทคโนโลยีการเพิ่มการละลายและกลบรสเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการรักษา
- การพัฒนายาเม็ดฟ้าทะลายโจรที่มีสารสำคัญสูงและมีเสถียรภาพ

การศึกษาแบบปรับตัวสู่สองชั้นสำหรับสารสกัดจากฟ้าทะลายโจร สารสกัดกระชายขาว และ
การรักษามาตรฐานในผู้ป่วยโควิด-19 ที่ไม่มีอาการ

- ประสิทธิภาพและความปลอดภัยของสารสกัดฟ้าทะลายโจร เทียบกับการรักษามาตรฐาน ในการป้องกันการเกิดปอดอักเสบ ในผู้ป่วยโรคโควิด-19 ที่ไม่มีอาการหรือมีอาการน้อย : การทดลองแบบสุ่มมีกลุ่มควบคุมและหลายสถานที่วิจัย
- ประสิทธิภาพและความปลอดภัยของการใช้ยาแคปซูลฟ้าทะลายโจรเปรียบเทียบกับยาบรรเทาอาการมาตรฐานในผู้ติดเชื้อโควิด-19 ที่ไม่มีอาการหรือมีอาการน้อย (ยังไม่มีปอดอักเสบแรกเริ่ม) : การทดลองแบบสุ่มและมีกลุ่มควบคุม

- การพัฒนาการกำกับดูแลข้อมูลและการติดตามความปลอดภัยโครงการวิจัยคลินิกของฟ้าทะลายโจรทางการแพทย์
- ประสิทธิภาพและความปลอดภัยของสารสกัดฟ้าทะลายโจรในการรักษาผู้ป่วยโควิด-19 เปรียบเทียบกับยาหลอกแบบสุ่มชนิดปิดบังสองทาง: ตรวจหาสายพันธุ์และซากเชื้อไวรัสซาร์ส โควี-2 และการตรวจด้วยลายพิมพ์โปรตีนเปปไทด์ด้วยระบบแมสสเปกโทรเมตรี

- การกำกับดูแล และตรวจเฝ้าระวังการวิจัยทางคลินิก: กรณีศึกษาชุดโครงการประสิทธิภาพและความปลอดภัยของการใช้ฟ้าทะลายโจรในผู้ป่วยโรคโควิด-19

ฟ้าทะลายโจร

โจทย์วิจัย : ขอบข่ายการใช้ประโยชน์

- สนับสนุนงานวิจัยทางคลินิกเภสัชวิทยาและพิษวิทยาของฟ้าทะลายโจรเพิ่มเติม เพื่อสนับสนุนการใช้ประโยชน์ การขึ้นทะเบียนเป็น Health Supplement: Chronic toxicity tests การใช้กระตุ้นภูมิคุ้มกัน, การควบคุมคุณภาพ ปริมาณของ AP1 และ AP3, ขนาดของยาที่ใช้ได้สูงสุดโดยไม่มีอาการข้างเคียงรุนแรง

การศึกษาแบบปรับตัวสู่สองชั้นสำหรับสารสกัดจากฟ้าทะลายโจร สารสกัดกระชายขาว และการรักษามาตรฐานในผู้ป่วยโควิด-19 ที่ไม่มีอาการ

- ประสิทธิผลและความปลอดภัยของสารสกัดฟ้าทะลายโจร เทียบกับการรักษามาตรฐาน ในการป้องกันการเกิดปอดอักเสบ ในผู้ป่วยโรคโควิด-19 ที่ไม่มีอาการหรือมีอาการน้อย : การทดลองแบบสุ่ม มีกลุ่มควบคุมและหลายสถานที่วิจัย
- ประสิทธิผลและความปลอดภัยของการใช้ยาแคปซูลฟ้าทะลายโจรเปรียบเทียบกับยาบรรเทาอาการมาตรฐานในผู้ติดเชื้อโควิด-19 ที่ไม่มีอาการหรือมีอาการน้อย (ยังไม่มีปอดอักเสบเรื้อรัง) : การทดลองแบบสุ่มและมีกลุ่มควบคุม

- การพัฒนาการกำกับดูแลข้อมูลและการติดตามความปลอดภัยโครงการวิจัยคลินิกของฟ้าทะลายโจรทางการแพทย์
- ประสิทธิผลและความปลอดภัยของสารสกัดฟ้าทะลายโจรในการรักษาผู้ป่วยโควิด -19 เปรียบเทียบกับยาหลอกแบบสุ่มชนิดปกปิดสองทาง: ตรวจหาสายพันธุ์และซากเชื้อไวรัสซาส์โควี-2 และการตรวจด้วยลายพิมพ์โปรตีนเปปไทด์ด้วยระบบแมสสเปกโตรเมตรี
- การกำกับดูแล และตรวจเฝ้าระวังการวิจัยทางคลินิก: กรณีศึกษาชุดโครงการประสิทธิผลและความปลอดภัยของการใช้ฟ้าทะลายโจรในผู้ป่วยโรคโควิด-19

การสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา กระจายดำ ปี 2563-2565*

กระจายดำ

จำนวน 11 โครงการ งบประมาณ 27.7 ลบ.

* รวบรวมจากโครงการวิจัยกองทุน ววน

การสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา กระชายดำ ปี 2563-2565

จำนวน 2 โครงการ
งบประมาณ 3.5 ล้านบาท

การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพืชและการวิเคราะห์ transcriptome ของพืชสมุนไพรกระชายดำ (*Kaempferia parviflora* Wallich. ex Baker.) และค้นหาเอ็นไอทีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสารกลุ่ม methoxyflavones

การคัดเลือกสายพันธุ์และการขยายพันธุ์กระชายดำปลอดเชื้อ โดยระบบไบโอรีแอคเตอร์*

ความปลอดภัย

- ฤทธิ์ทางชีวภาพของสารสกัดจากเหง้ากระชายดำและสารพฤษเคมีหลัก ในเซลล์ประสาทส่วนฮิปโปแคมปัสของหนูชนิด HT-22 และหนอนตัวกลม *Caenorhabditis elegans*

- การค้นหาและพัฒนาวัตกรรมการออกฤทธิ์เชิงหน้าที่จากกระชายดำร่วมกับอนุภาคนาโนเพื่อกระตุ้นการสร้างเซลล์ประสาทใหม่ในสมองและเพิ่มความจำ

- ระบบนำส่งยาแบบมุ่งเป้าด้วย Extracellular vesicles จากกระชายดำ เพื่อรักษามะเร็งกระเพาะอาหาร

- การชะลอความแก่ผิวหนังด้วยนวัตกรรมสารสกัดกระชายดำ
- การป้องกันฝุ่นพีเอ็ม 2.5 ด้วยนวัตกรรมสารสกัดกระชายดำ

ผลของสารสกัดกระชายดำต่อฤทธิ์ต้านอักเสบที่เกิดเงินและการยับยั้งการสร้างเส้นเลือดใหม่ที่ถูกเหนี่ยวนำด้วยสารอักเสบในเซลล์บุหลอดเลือด

การพิสูจน์เอกลักษณ์ทางเคมีและฤทธิ์ป้องกัน การเสื่อมของเซลล์ประสาทของสารพฤษเคมีและสารสกัดจากเหง้ากระชายดำ และใบรางจืด ในการป้องกันกระบวนการอักเสบของเซลล์ประสาทที่มีลักษณะของโรคอัลไซเมอร์และโรคพาร์กินสัน (ระยะที่ 2)

การศึกษาแบบสุมโดยมีกลุ่มควบคุม เปรียบเทียบการให้สารสกัดกระชายดำ และยาเบตาฮีสทีน ในการรักษาผู้ป่วยโรค เวียนศีรษะเรื้อรัง

จำนวน 1 โครงการ
งบประมาณ 8 ล้านบาท

การพัฒนาผลิตภัณฑ์สุขภาพ จากสารสกัดกระชายดำ*

กระชายดำ

โจทย์วิจัย : ขอบข่ายการใช้ประโยชน์

- สนับสนุนงานวิจัยกระชายดำ เพื่อพัฒนาข้อมูลสนับสนุนการนำใช้ในระบบสุขภาพ ซึ่งกรอบงานวิจัยแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ
 1. การจัดการต้นน้ำ และกลางน้ำ เช่น งานวิจัยสนับสนุนการพัฒนาเพิ่ม และขยายผลในการปฏิบัติจริงเพื่อกำหนดพื้นที่การปลูกที่มีคุณภาพ และสนับสนุนการกำหนดโมโนกราฟของวัตถุดิบกระชายดำตามเกณฑ์ THP พร้อมทั้งงานวิจัยที่สนับสนุนการแปรรูปและการสร้างมาตรฐานวัตถุดิบกระชายดำ

การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพืชและการวิเคราะห์ transcriptome ของพืชสมุนไพรกระชายดำ (*Kaempferia parviflora* Wallich. ex Baker.) และค้นหาเอ็นทีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสารกลุ่ม methoxyflavones

2. การพัฒนาสารสกัดเป็น API ในอุตสาหกรรม

3. ข้อมูล *elegans* นวัตกรรม

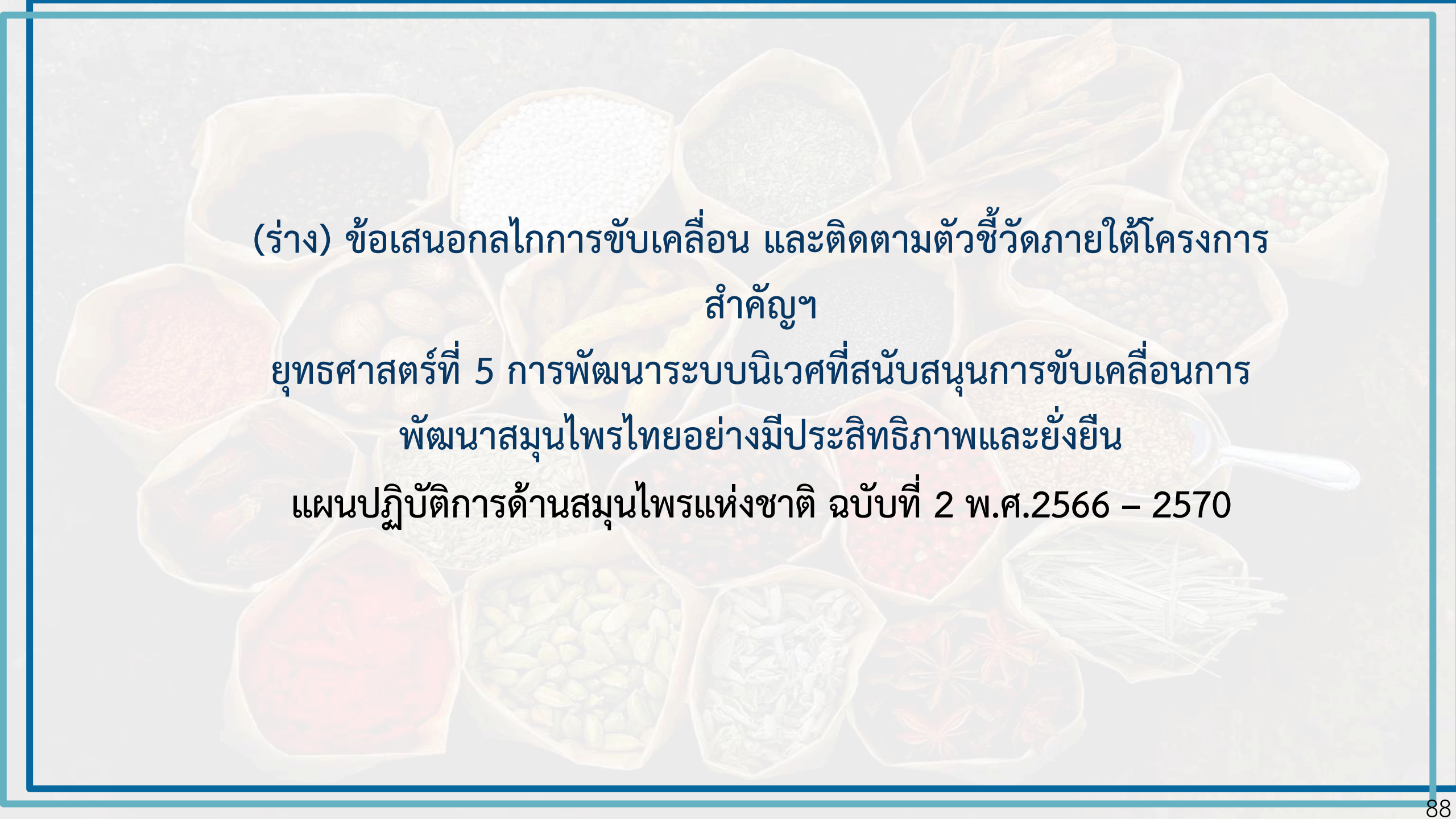
การพิสูจน์เอกลักษณ์ทางเคมีและฤทธิ์ป้องกันการเสื่อมของเซลล์ประสาทของสารพฤษเคมีและสารสกัดจากเหง้ากระชายดำ และใบรางจืดในการป้องกันกระบวนการอักเสบของเซลล์ประสาทที่มีลักษณะของโรคอัลไซเมอร์และโรคพาร์กินสัน (ระยะที่ 2)

การศึกษาแบบสุ่มโดยมีกลุ่มควบคุมเปรียบเทียบการให้สารสกัดกระชายดำ และยาเบตาฮีสทีน ในการรักษาผู้ป่วยโรคเวียนศีรษะเรื้อรัง

การพัฒนาผลิตภัณฑ์สุขภาพจากสารสกัดกระชายดำ

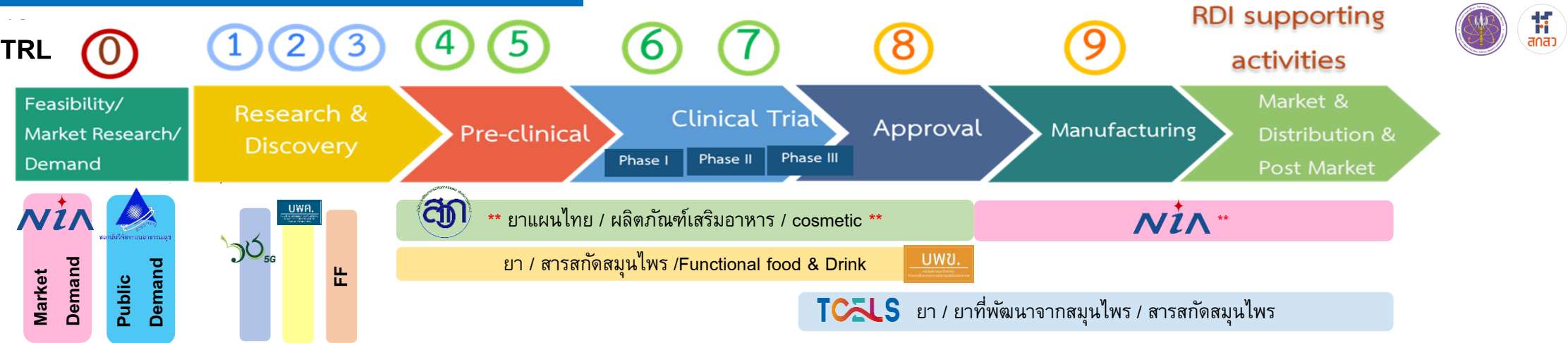
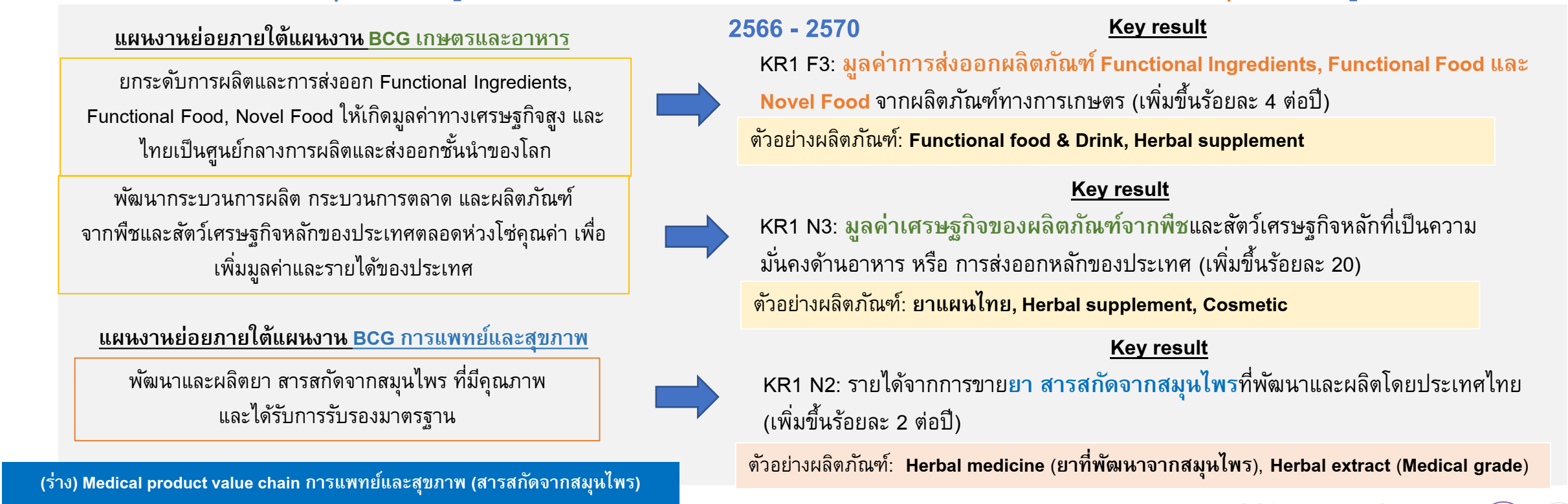

(ร่าง) ข้อเสนอกลไกการขับเคลื่อน และติดตามตัวชี้วัดภายใต้โครงการ
สำคัญๆ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาระบบนิเวศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนการ
พัฒนาสมุนไพรไทยอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

แผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ.2566 – 2570

แผนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมุนไพร ที่อยู่ใน แผน BCG เกษตรและอาหาร และ แผนงาน BCG การแพทย์และสุขภาพ ที่อยู่ในแผน ด้าน ววน. ปี

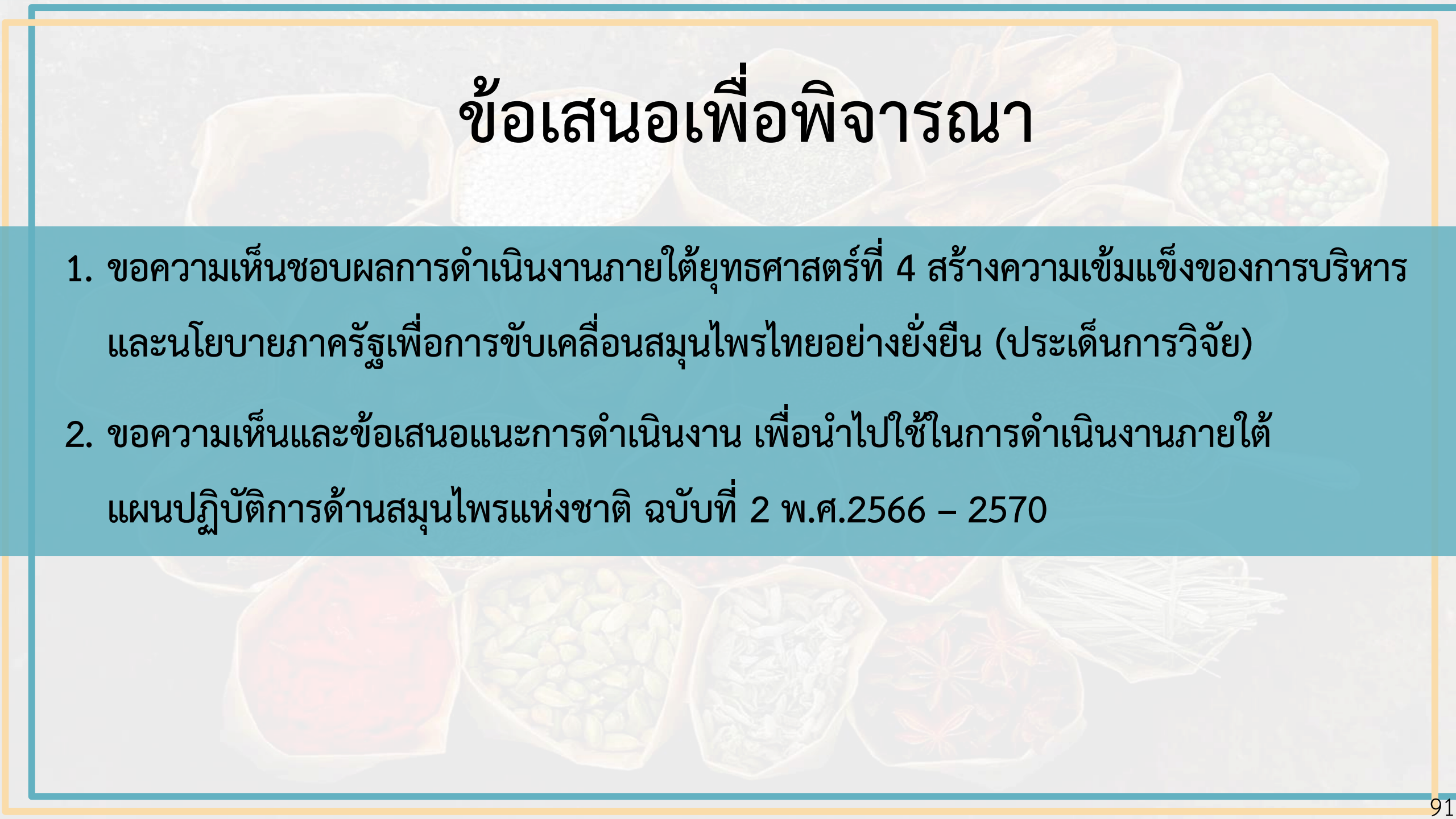
** ใช้งบประมาณจากแผนงาน BCG ด้านเกษตรและอาหาร ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 1 **

กลุ่มภารกิจการพัฒนา ววน. ด้านความสามารถในการแข่งขัน I

(ร่าง) ข้อเสนอกลไกการขับเคลื่อน และติดตามตัวชี้วัดภายใต้โครงการสำคัญฯ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาระบบนิเวศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาสมุนไพรไทยอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ตัวชี้วัดของผลลัพธ์ ของยุทธศาสตร์ที่ 5 ภายใต้ (ร่าง) แผนสมุนไพรฯ ฉบับที่ 2 ปี พ.ศ. 2566 - 2570	ตัวชี้วัดของผลลัพธ์ ของแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (ววน.) ปี พ.ศ. 2566 -2570	ผู้รับผิดชอบ (ภายใต้มาตรการที่ 1 และ 2)หลัก/รอง	แหล่งงบประมาณ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566
1. มีระบบ กลไก หรือมาตรการใหม่ที่มีนัยสำคัญต่อการพัฒนาวัตถุดิบ สารสกัด และยาจากสมุนไพร เพื่อทดแทนการใช้ยาแผนปัจจุบันและยาที่ ต้องนำเข้า และกระจายรายได้ให้กับเกษตรกรผู้ผลิตวัตถุดิบ อย่างเป็น ธรรม ไม่น้อยกว่า 5 ระบบ/กลไก/มาตรการ ภายในปี 2570	1. ระบบและกลไกในการพัฒนาความเข้มแข็งของระบบนิเวศ ววน และการส่งเสริมและการ ขยายผลการนำงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ ตรงตามความต้องการของ กลุ่มเป้าหมาย (เพิ่มขึ้นจำนวน 2 ระบบ) 2. ระบบบริหารจัดการข้อมูลและระบบสารสนเทศที่ใช้ในการบริหารจัดการและนำไปสู่ ฐานข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามความต้องการของผู้ใช้ (เพิ่มขึ้นจำนวน 1 ระบบ) (หมายเหตุ โครงการการพัฒนาห้องปฏิบัติการ/มาตรฐานผลิตภัณฑ์สมุนไพร/ศูนย์วิจัย ทางคลินิก/การพัฒนาระบบนิเวศ บางส่วนอยู่ในแผนงาน BCG ของแผนด้าน ววน.)	หลัก สกว./สวก./บพข./วช. รอง สถาบันอุดมศึกษา สถาบันวิจัย	กองทุน ววน.
2. จำนวนรายการสารสกัด หรือยาจากสมุนไพรเป้าหมายที่ได้จากการวิจัย และพัฒนาได้รับการส่งเสริมและเข้าสู่การคัดเลือกเป็นบัญชียาหลัก แห่งชาติหรือบัญชีนวัตกรรม ไม่น้อยกว่า 20 รายการ ภายในปี 2570	1. รายได้จากการขายยา สารสกัดจากสมุนไพรที่พัฒนาและผลิตโดยประเทศไทย เพิ่มขึ้น ร้อยละ 2 ต่อปี (1,548.4 ล้านบาท)* 2. มูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์ Functional Ingredients, Functional Food และ Novel Food จากผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เพิ่มขึ้นร้อยละ 4 ต่อปี	หลัก บพข./TCELS/สวรส. รอง สถาบันอุดมศึกษา สถาบันวิจัย	กองทุน ววน.
3. จำนวนรายการสารสกัด หรือยาจากสมุนไพรที่เป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนผลิตภัณฑ์และสามารถจำหน่ายได้จริง ไม่น้อยกว่า 25 ผลิตภัณฑ์ภายในปี 2570	3. สัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปหรืออาหารแปรรูปมูลค่าสูงต่อมูลค่ารวมของ ผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปหรืออาหารแปรรูป เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 4. มูลค่าเศรษฐกิจของผลิตภัณฑ์จากพืชและสัตว์เศรษฐกิจหลักที่เป็นความมั่นคงด้านอาหาร หรือ การส่งออกหลักของประเทศ เพิ่มขึ้นร้อยละ 20 (216,619 ล้านบาท)**	หลัก บพข./TCELS /NIA รอง สถาบันอุดมศึกษา สถาบันวิจัย	
4. มูลค่าทางเศรษฐกิจที่เกิดจากผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่พัฒนาขึ้นจาก งานวิจัยและนวัตกรรมเมื่อสิ้นปี 2570 เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 10 ของมูลค่าในปี 2565		หลัก สกว./NIA/บพข./TCELS รอง สถาบันอุดมศึกษา สถาบันวิจัย	
หมายเหตุ * เทียบจากข้อมูลมูลค่าการผลิตยา ปี 2563 จาก กองยา สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข			
** เทียบจากข้อมูลมูลค่าส่งออกสินค้าเกษตรและอาหาร ปี 2563 จาก ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์			

ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

1. ขอความเห็นชอบผลการดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างความเข้มแข็งของการบริหารและนโยบายภาครัฐเพื่อการขับเคลื่อนสมุนไพรไทยอย่างยั่งยืน (ประเด็นการวิจัย)
2. ขอความเห็นและข้อเสนอแนะการดำเนินงาน เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ.2566 – 2570

5.2.2 ผลการดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมผลิตผลของสมุนไพรไทย ที่มีศักยภาพตามความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ

โดย ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ประธานอนุกรรมการวัตถุดิบสมุนไพร)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมผลิตผลของสมุนไพรไทยที่มีศักยภาพตามความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ มีรายละเอียดของเป้าหมายยุทธศาสตร์ 10 เป้าหมาย พร้อมความก้าวหน้าการดำเนินงาน ดังนี้

จำนวนพื้นที่มีการปลูก
สมุนไพรที่ได้คุณภาพ
ตามมาตรฐานที่กำหนด
43,000 ไร่

1

ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรได้มาตรฐาน 67,010 ไร่ พืชสมุนไพร 88 ชนิดพืช
- แปลงได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP จำนวน 51,973 ไร่
- ได้รับรองแปลงอินทรีย์จำนวน 15,037 ไร่

กรมส่งเสริมการเกษตร , กรมวิชาการเกษตร, สปก.

ดำเนินการ ตั้งแต่ปี 2560 – 2565 จำนวน 160 แห่ง

หน่วยงาน	จำนวนกลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน สหกรณ์
กรมส่งเสริมการเกษตร	77
กรมวิชาการเกษตร	21
สปก.	49
กรมส่งเสริมสหกรณ์	13
รวม	160

มีแผนส่งเสริมพัฒนากลุ่มเกษตรกรวิสาหกิจ
ชุมชน สหกรณ์ ที่ได้รับการส่งเสริมการแปรรูป
หลังการเก็บเกี่ยว ณ สถานที่ปลูกและการผลิต
ผลิตภัณฑ์และสารสกัดอย่างง่ายในระดับ
ชุมชน

2

กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน
ได้รับการส่งเสริมการแปรรูปหลังการ
เก็บเกี่ยว ณ สถานที่ปลูกและการผลิต
ผลิตภัณฑ์ และสารสกัดอย่างง่ายใน
ระดับชุมชน จำนวน 50 แห่ง

วิสาหกิจชุมชน ประเภท สมุนไพรและเครื่องเทศ 5,656 แห่ง ผลิตภัณฑ์สมุนไพร 3,600 แห่ง

ภาคเหนือมีวิสาหกิจชุมชนประเภท
สมุนไพรและเครื่องเทศ 1,234 แห่ง
ผลิตภัณฑ์สมุนไพร 880 แห่ง

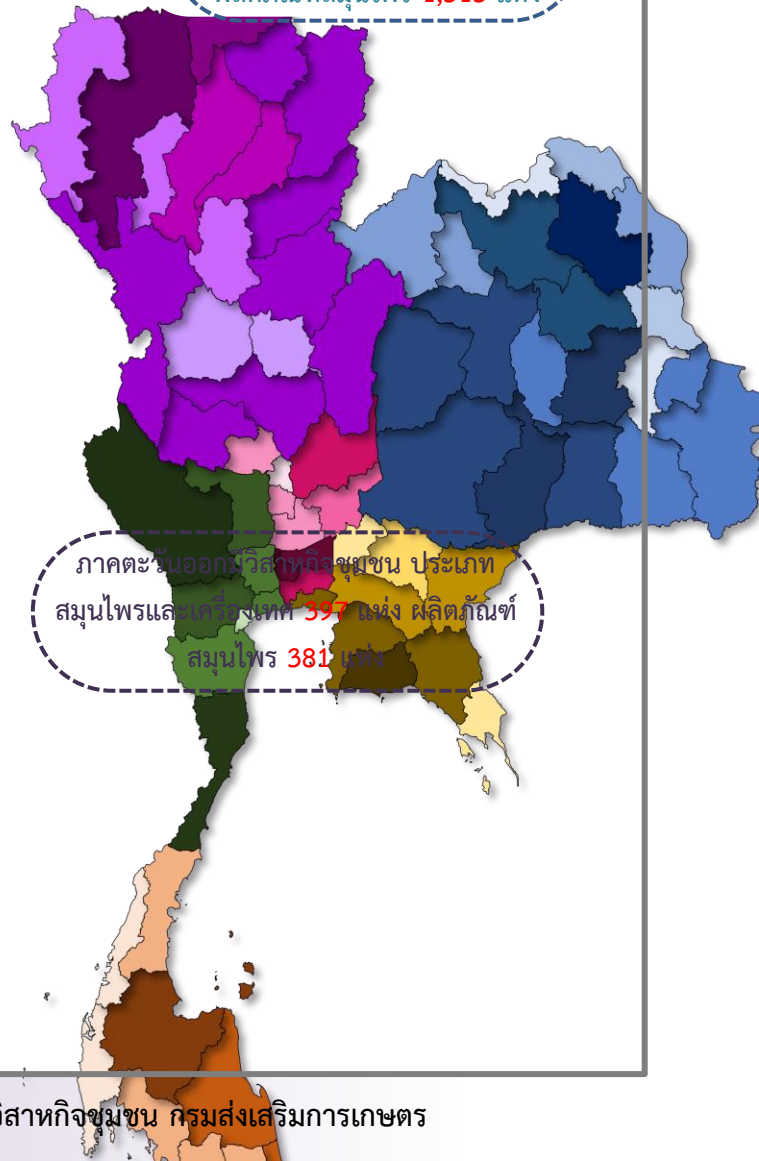
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
สมุนไพรและเครื่องเทศ 2,795 แห่ง
ผลิตภัณฑ์สมุนไพร 1,313 แห่ง

ภาคกลางมีวิสาหกิจชุมชนประเภท
สมุนไพรและเครื่องเทศ 144 แห่ง
ผลิตภัณฑ์สมุนไพร 265 แห่ง

ภาคตะวันออกมีวิสาหกิจชุมชน
ประเภท สมุนไพรและเครื่องเทศ 444
แห่ง ผลิตภัณฑ์สมุนไพร 330 แห่ง

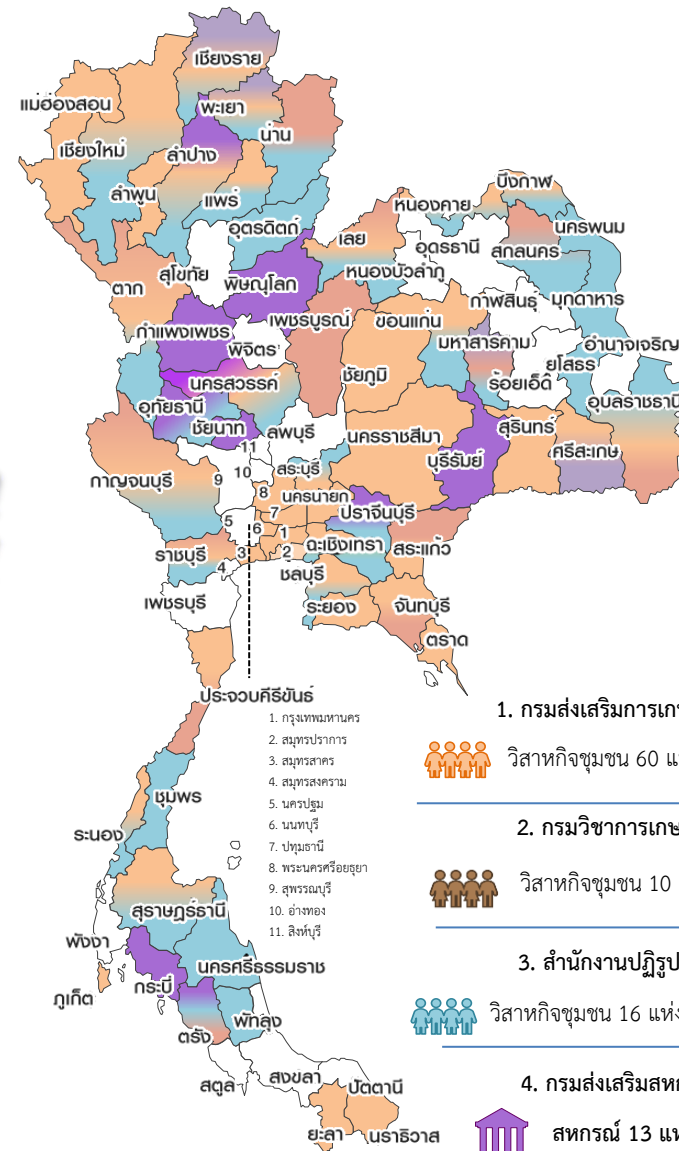
ภาคตะวันออกมีวิสาหกิจชุมชน ประเภท
สมุนไพรและเครื่องเทศ 397 แห่ง ผลิตภัณฑ์
สมุนไพร 381 แห่ง

ภาคใต้มีวิสาหกิจชุมชน ประเภท
สมุนไพรและเครื่องเทศ 642 แห่ง
ผลิตภัณฑ์สมุนไพร 431 แห่ง

2) ข้อมูลการผลิตสมุนไพรที่สำคัญของเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร

กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน ได้รับการส่งเสริมการแปรรูปหลังการเก็บเกี่ยว
ทั้งหมด 160 แห่ง (ข้อมูล ณ มิถุนายน 2565)

1. กรมส่งเสริมการเกษตร 77 แห่ง

วิสาหกิจชุมชน 60 แห่ง

แปลงใหญ่ 17 แห่ง

2. กรมวิชาการเกษตร 21 แห่ง

วิสาหกิจชุมชน 10 แห่ง

กลุ่มเกษตรกร 11 แห่ง

3. สำนักงานปฎิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม 49 แห่ง

วิสาหกิจชุมชน 16 แห่ง

กลุ่มเกษตรกร 31 แห่ง

สหกรณ์ 2 แห่ง

4. กรมส่งเสริมสหกรณ์ 13 แห่ง

สหกรณ์ 13 แห่ง

ที่มา: ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร

ตัวอย่างสหกรณ์การเกษตรสมุนไพรตำบลแม่อก จำกัด กรมส่งเสริมสหกรณ์ มาตรฐาน การเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) พืชสมุนไพรหลักของสหกรณ์คือ ฟักทะลายโจร

ชาขรรจืด แคปซูลฟักทะลายโจร แคปซูลขมิ้นชัน ลูกประคบสมุนไพร ยาหม่อง ขี้ผึ้งสมุนไพร

ตัวอย่างวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการส่งเสริมการแปรรูปพืชสมุนไพร กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (กสค.)

วิสาหกิจชุมชนสมาชิบ้านเขาใหญ่
อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตสมุนไพรบ้านหนองสุวรรณ
อำเภอสอง จังหวัดแพร่

วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรไบุญ
อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

วิสาหกิจชุมชนประสานมิตร
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร
บ้านนายาสมาคค
อำเภอสนาบชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

ตัวอย่างกลุ่มเกษตรกร/สหกรณ์/วิสาหกิจชุมชน ที่มีศักยภาพในการสร้างแบรนด์สินค้าเป็นชุมชนต้นแบบ

กลุ่มเกษตรกร กลุ่มวิสาหกิจชุมชนโฮมเอิร์บ บ้านเวียงสอง ต.เวียง อ.เทิง จ.เชียงราย
“การพัฒนาสู่กลีโชรอินว่านทางจะเข้ ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน”

กลุ่มศรีแก้ว อ. ศรีรัตน์ จ.ศรีสะเกษ “ผลิตภัณฑ์สมุนไพรอบแห้ง”

ตัวอย่างผลิตภัณฑ์สมุนไพรในพื้นที่ต้นแบบสมุนไพรในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.)

กระชายดำกระชายขาวเครื่องต้มสมุนไพรผสม
น้ำยาบ้วนปากสมุนไพร
ลิปบาล์มบำรุงผิวปาก
ตรีผลา เครื่องต้มสมุนไพรผสมชนิดแห้ง
โลชั่นสตาจคืบและรางจืด

ผลิตภัณฑ์สมุนไพร จังหวัดอุทัยธานี

ผลิตภัณฑ์สมุนไพร จังหวัดนครราชสีมา

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมผลิตผลของสมุนไพรไทยที่มีศักยภาพตามความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ

มีรายละเอียดของเป้าหมายยุทธศาสตร์ 10 เป้าหมาย พร้อมความก้าวหน้าการดำเนินงาน ดังนี้

มีข้อกำหนดมาตรฐาน
GAP/GACP หรือมาตรฐานอื่น
ของพืชสมุนไพร อย่างน้อย
30 ชนิด

3

จัดทำมาตรฐานสินค้า GAP และมาตรฐานพืชสมุนไพรตามกลุ่มของส่วนที่ใช้ของพืช จำนวน 5 ฉบับ

ฉบับที่ 1	หัว เหง้า และราก
ฉบับที่ 2	ใบ ส่วนเหนือดิน และทั้งต้น
ฉบับที่ 3	ดอก
ฉบับที่ 4	ผล และเมล็ด
ฉบับที่ 5	เปลือก และเนื้อไม้

ปี 2565 จัดทำแนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐาน
สินค้าเกษตร (guidance) ของ GAP พืชสมุนไพร
มีภาคผนวก จำนวน 4 ชนิด ได้แก่ กระชายดำ
ขมิ้นชัน ไพล และฟ้าทะลายโจร

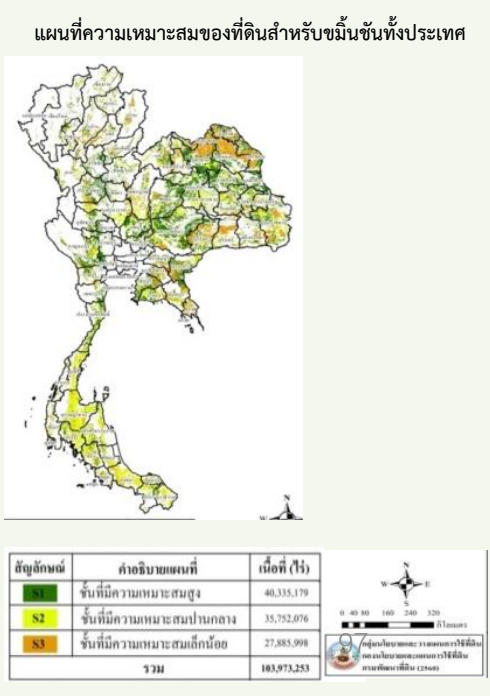
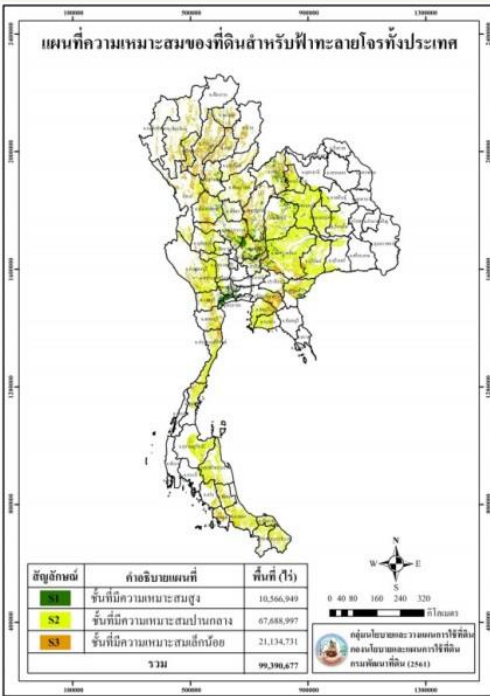
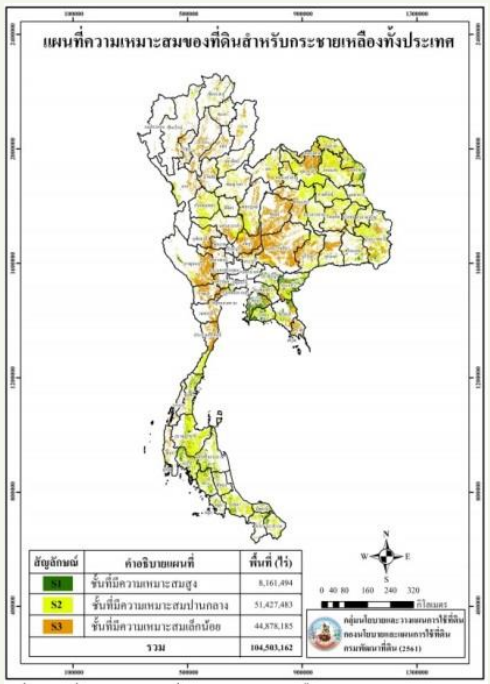
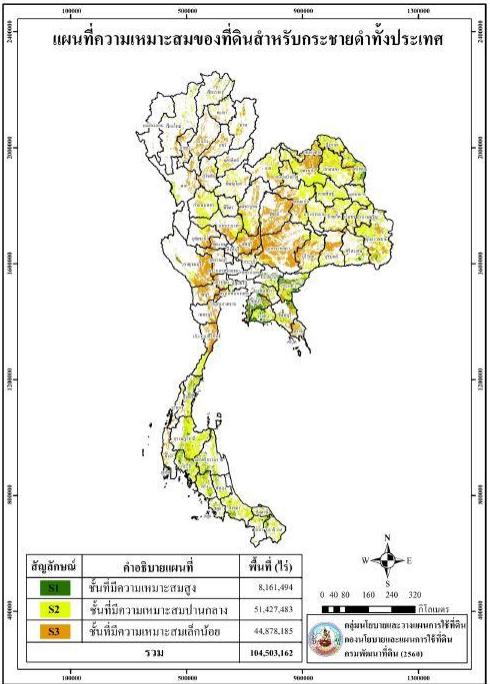
สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการจัดทำแผนที่ความเหมาะสมของที่ดิน
สำหรับปลูกพืชสมุนไพร (Land Suitability) จำนวน 36 ชนิด

4

มีแผนที่ความเหมาะสมของที่ดินสำหรับ
ปลูกพืชสมุนไพร (Land Suitability)
อย่างน้อย 30 ชนิด

ปี 2560 (Product champion) จำนวน 4 ชนิดพืช					
ขมิ้นชัน	ไพล	บัวบก	กระชายดำ		
ปี 2561 จำนวน 10 ชนิดพืช					
ฟ้าทะลายโจร	กระชาย	กระวาน	ข่า	พริกไทย	
ขิง	คำฝอย	ตะไคร้	บุก	ว่านชักมดลูก	
ปี 2562 จำนวน 10 ชนิดพืช					
กระเจี๊ยบแดง	เก็กฮวย	ดีปลี	บอระเพ็ด	มะแว้งเครือ	
พญายอ	เพชรสังฆาต	มะระขี้นก	มะลิ	มะแว้งต้น	
ปี 2563 ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลพืชสมุนไพรทั้ง 24 ชนิด (ปี 2560 – 2562)					
ปี 2564					
1. ตรวจสอบความถูกต้อง Crop Requirement พืชสมุนไพร 20 ชนิด (ฟ้าทะลายโจร กระชายเหลือง กระวาน ข่า ขิง คำฝอย ตะไคร้ บุก พริกไทย ว่านชักมดลูก กระเจี๊ยบแดง เก็กฮวย ดีปลี บอระเพ็ด พญายอ เพชรสังฆาต มะระขี้นก มะลิ มะแว้งเครือ มะแว้งต้น)					
2. กรมพัฒนาที่ดินได้นำแผนที่ความเหมาะสมของที่ดินสำหรับปลูกพืชสมุนไพร 14 ชนิด นำขึ้น Agri map (ขมิ้นชัน ไพล บัวบก กระชายดำ ฟ้าทะลายโจร กระชายเหลือง กระวาน ขิง คำฝอย บุก กระเจี๊ยบแดง ดีปลี พญายอ มะแว้งเครือ)					
ปี 2565 จำนวน 12 ชนิดพืช					
เจียวกู่หลาน	พริกขี้หนู	ชุมเห็ดเทศ	ย่านาง	กัญชง	มะกรูด
กัญชา	กระท่อม	กวาวเครือขาว	มะขามป้อม	หญ้าหวาน	ว่านหางจระเข้
เพื่อให้ครอบคลุม Product Champion และพืชที่กำลังได้รับความนิยม จึงมีการตรวจสอบความถูกต้องของระดับความเหมาะสมของที่ดิน 12 ชนิดพืช พร้อมจัดเตรียมฐานข้อมูลในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อจัดทำแผนที่ระดับความเหมาะสมของที่ดินรายพืช/รายจังหวัด					

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมผลิตผลของสมุนไพรไทยที่มีศักยภาพตามความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ

มีรายละเอียดของเป้าหมายยุทธศาสตร์ 10 เป้าหมาย พร้อมความก้าวหน้าการดำเนินงาน ดังนี้

มีฐานข้อมูลพื้นที่ปลูกพืชสมุนไพร (Land Use)

1 ฐานข้อมูล

5

หน่วยงาน	ข้อมูล
กรมส่งเสริมการเกษตร	ข้อมูลพื้นที่ปลูกสมุนไพรพิกัดแปลง แปลงใหญ่สมุนไพร ฐานข้อมูลทะเบียนผู้ปลูกสมุนไพรและกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และฐานข้อมูลสถานการณ์ปลูกพืชรายเดือน
กรมพัฒนาที่ดิน	Land Suitability
กรมวิชาการเกษตร	ข้อมูลพืชสมุนไพรที่ได้รับการรับรอง GAP, Organic
ส.ป.ก.	ข้อมูลพื้นที่ปลูกพืชสมุนไพรในพื้นที่ ส.ป.ก.

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
กำลังดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลพื้นที่ปลูกพืชสมุนไพร โดยจะพัฒนาฐานข้อมูลสมุนไพรให้เป็นฐานข้อมูลที่เป็นเอกภาพโดย ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กรมวิชาการเกษตร : ไม่ได้รับงบประมาณดำเนินการ

มหาวิทยาลัย : สถาบันการศึกษามีความพร้อมห้องปฏิบัติการที่ได้รับรองมาตรฐาน ISO 17025 ให้บริการตรวจสอบคุณภาพวัตถุดิบ จำนวน 3 แห่ง ได้แก่

1. มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
2. มหาวิทยาลัยมหิดล
3. มหาวิทยาลัยขอนแก่น

(ปัจจุบันใช้สำหรับงานวิจัยของมหาวิทยาลัย)

6

มีห้องปฏิบัติการที่ได้รับรองมาตรฐาน ISO 17025 ให้บริการตรวจสอบคุณภาพวัตถุดิบจำนวนเพิ่มขึ้น อย่างน้อย 15 แห่ง (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 10 แห่ง และมหาวิทยาลัยต่าง ๆ 5 แห่ง)

โดยยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมผลิตผลของสมุนไพรไทยที่มีศักยภาพตามความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ
มีรายละเอียดของเป้าหมายยุทธศาสตร์ 10 เป้าหมาย พร้อมความก้าวหน้าการดำเนินงาน ดังนี้

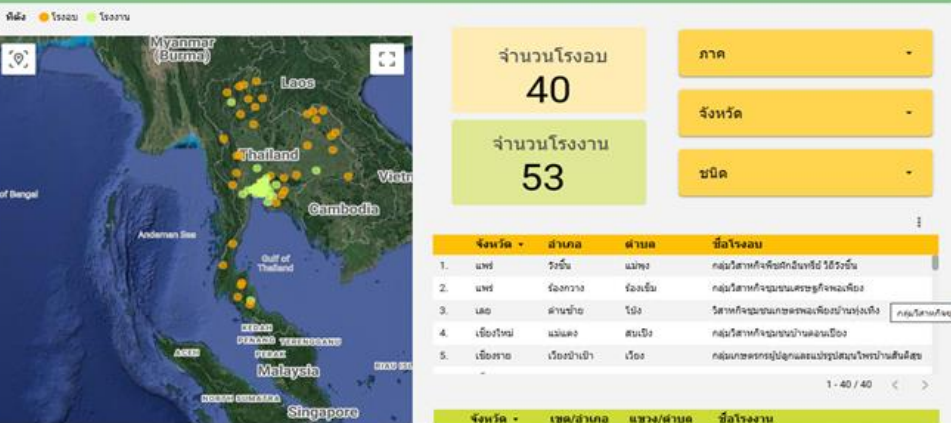
มีระบบตลาดกลาง 4 แห่ง
และตลาดอิเล็กทรอนิกส์ 1 แห่ง
(E-Market)

7

ตลาดกลาง มีการทำ MOU ระหว่างกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตลาดไท กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก และบริษัทไทยแอ็กโกร เอ็กซ์เชนจ์ จำกัด (ตลาดไท) ภายใต้ชื่อโครงการตลาดไท select พืชสมุนไพรสดและเครื่องเทศสดปลอดภัย โดยจัดทำคลิปเปิดตลาดกลางวัตถุดิบสมุนไพร ให้ความรู้ทางวิชาการเผยแพร่ผ่านทางโทรทัศน์และสื่อสังคมออนไลน์ ภายใต้ชื่ออาหารเป็นยา และตลาดไทได้ดำเนินการลงพื้นที่พบเกษตรกรผู้สนใจเข้าร่วมจำหน่ายผลิตผลสมุนไพรและเครื่องเทศ และพาเกษตรกรเยี่ยมชมพื้นที่จำหน่าย ณ ตลาดไท เพื่อเตรียมความพร้อมของเกษตรกร และการดำเนินงานร่วมกันต่อไป

ตลาดอิเล็กทรอนิกส์ 1 แห่ง: ตลาด electronic ปี 2565 มกอช. พัฒนา Application DGT farm เพื่อใช้งานสำหรับ Smart Phone

แผนที่ตั้งโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ต้นทุนต่ำ ปีงบประมาณ 2565 และ โรงงานที่ได้รับมาตรฐาน GMP

ในปี 2565 ส.ป.ก. มีการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรปลูกพืชสมุนไพรและตั้งโรงอบสมุนไพรในพื้นที่ ส.ป.ก. และมี Business Matching กับโรงงานที่ได้มาตรฐาน GMP

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมผลิตผลของสมุนไพรไทยที่มีศักยภาพตามความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ มีรายละเอียดของเป้าหมายยุทธศาสตร์ 10 เป้าหมาย พร้อมความก้าวหน้าการดำเนินงาน ดังนี้

จำนวนข้อกำหนดมาตรฐาน
สมุนไพรในตำรามาตรฐาน
สมุนไพรไทย เพิ่มขึ้น 75
รายการ

8

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ได้จัดทำข้อกำหนดมาตรฐานยา 109 รายการ จัดเป็น 4 volume
1. จัดทำตำรามาตรฐานสมุนไพรไทย ฉบับปี พ.ศ. 2564 (Thai Herbal Pharmacopoeia 2021 หรือ THP 2021) ประกอบด้วยมโนกราฟที่มีใน THP 2020 จำนวน 99 มโนกราฟและเพิ่มเติมมโนกราฟใหม่ จำนวน 10 มโนกราฟ รวม 109 รายการ
2. ปี 2565 จัดทำ THP 2022 จำนวน 12 มโนกราฟ

กรมป่าไม้ สำรวจและจัดทำฐานข้อมูล จำนวน 298 กลุ่มแปลง ในพื้นที่ป่า 49 จังหวัด มีข้อมูลสมุนไพร ในพื้นที่ 43 จังหวัด ปี 2565 ดำเนินการสำรวจสมุนไพรในป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน 20 กลุ่มแปลง และดำเนินการสำรวจแล้ว จำนวน 8 กลุ่มแปลง อยู่ระหว่างดำเนินการ 12 กลุ่มแปลง

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ดำเนินการสำรวจพื้นที่ชายฝั่งป่าชายเลน 20 จังหวัด มีการรวบรวมข้อมูลชนิดพันธุ์พืชภูมิปัญญาการใช้ประโยชน์จากสมุนไพร จำนวน 40 ชนิด และมีการตีพิมพ์เผยแพร่ข้อมูล โดยในปี 2564 ดำเนินการสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลการขึ้นอยู่ของพืชสมุนไพรป่าชายเลน 6 แห่ง 6 จังหวัดๆ ละ 4 หมู่บ้าน มีระบบฐานข้อมูลเพื่อการสืบค้นสมุนไพรจากป่าชายเลน ปี 2565 มีการสำรวจจัดทำฐานข้อมูลการขึ้นอยู่ของพืชสมุนไพรป่าชายเลน 3 แห่ง/3 จังหวัด

กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช ดำเนินการ 2 ส่วน คือ

1. ส่วนกลางจัดทำข้อมูลสมุนไพรและปรับปรุงฐานข้อมูลพืชสมุนไพร ประกอบด้วยข้อมูลพืชสมุนไพรจำนวน 756 ชนิด 343 ตำรับยา โดยตรวจสอบความถูกต้องข้อมูลพืชสมุนไพรจำนวน 200 ชนิด และสำรวจข้อมูลพืชสมุนไพรอุทยานแห่งชาติ ภูถ้ำกา จ.นครพนม จำนวน 100 ชนิด
2. ร่วมกับส่วนกลางสำรวจข้อมูลพืชสมุนไพร ในอุทยานแห่งชาติภูถ้ำกา จ.นครพนม และเตรียมพื้นที่ทำแปลงอนุรักษ์พืชป่าสมุนไพร อนุบาลกล้าไม้สมุนไพร จำนวน 62 ชนิด ดำเนินการในพื้นที่สวนพฤกษศาสตร์ดงฟ้าห่วน จ. อุบลราชธานี

9

มีฐานข้อมูลพืชสมุนไพรและภูมิปัญญาการใช้ประโยชน์ของประเทศไทย (National Database of Thai Plants and Traditional Knowledge) 1 ฐานข้อมูล

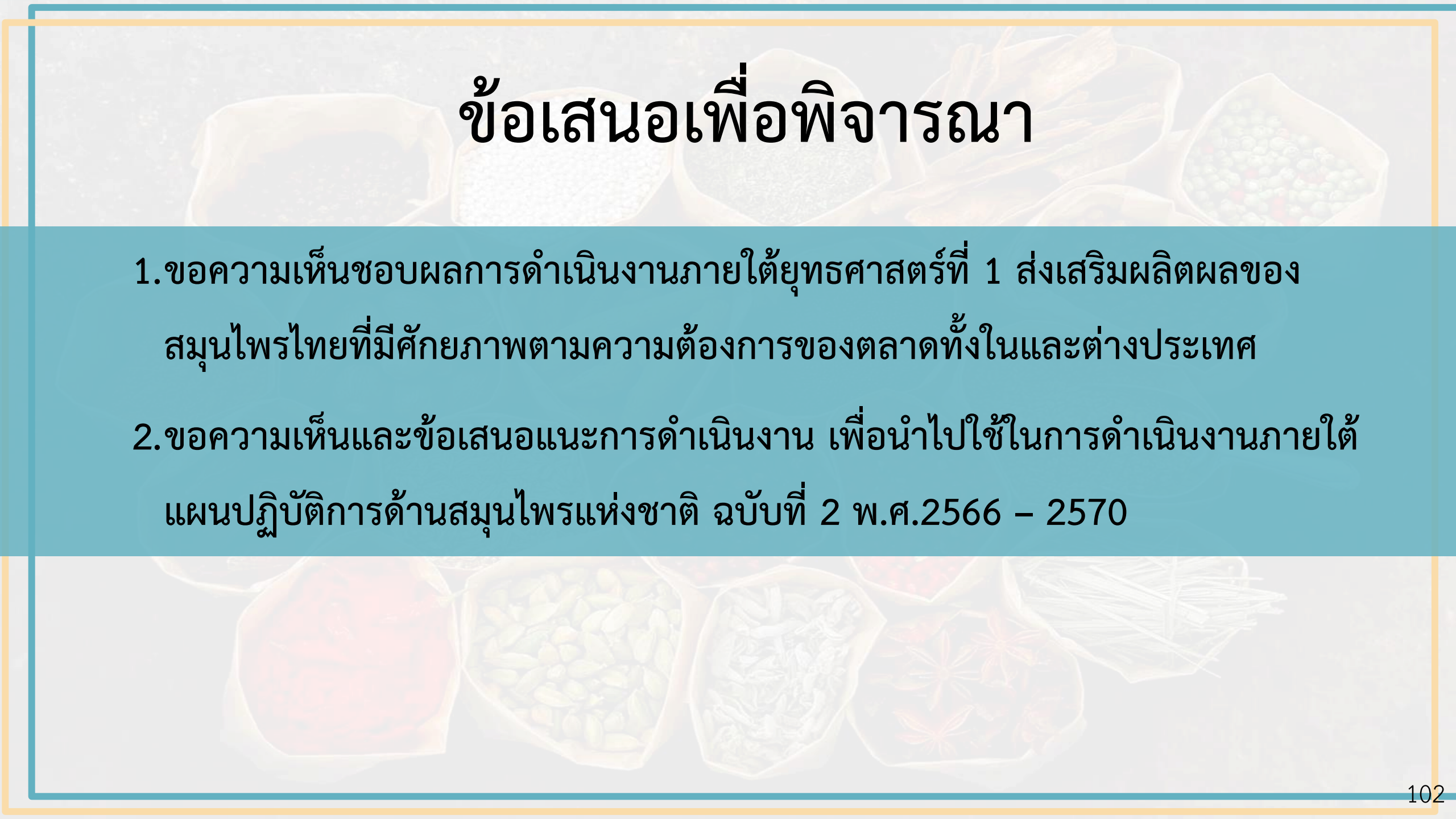
ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมผลิตผลของสมุนไพรไทยที่มีศักยภาพตามความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ
มีรายละเอียดของเป้าหมายยุทธศาสตร์ 10 เป้าหมาย พร้อมความก้าวหน้าการดำเนินงาน ดังนี้

จำนวนการวิจัยและพัฒนา
พันธุ์พืชสมุนไพร และ
เทคโนโลยีเพื่อผลิตวัตถุดิบ
จำนวน 30 เรื่อง/ปี

10

มีการวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืชสมุนไพรและเทคโนโลยีเพื่อผลิตวัตถุดิบ 30 เรื่อง ในปี 2565

1. สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)	7 เรื่อง
2. กรมปศุสัตว์	2 เรื่อง
3. กรมวิชาการเกษตร	3 เรื่อง
3. สำนักพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ	4 เรื่อง
4. สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)	14 เรื่อง
รวมงานวิจัย ปี 2565	30 เรื่อง

ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

- 1.ขอความเห็นชอบผลการดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมผลิตผลของสมุนไพรไทยที่มีศักยภาพตามความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ
- 2.ขอความเห็นและข้อเสนอแนะการดำเนินงาน เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ.2566 – 2570

5.2.3 ผลการดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาอุตสาหกรรมและการตลาด สมุนไพรให้มีคุณภาพระดับสากล (ประเด็นอุตสาหกรรม)

โดย ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม (ประธานอนุกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมฯ)

5.2.3 ผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่ 2
พัฒนาอุตสาหกรรมและการตลาดสมุนไพร
ให้มีคุณภาพระดับสากล (ประเด็นอุตสาหกรรม)
(แผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนาสมุนไพร
ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2560 – 2565)

โดย

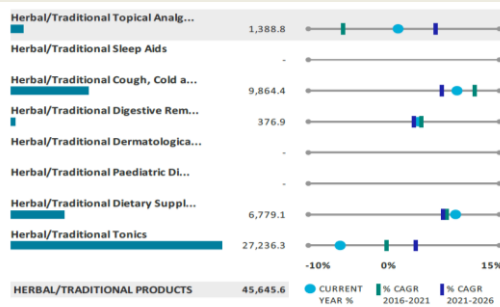
นายภาสกร ชัยรัตน์
รองอธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม
(ผู้แทนประธานคณะอนุกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมฯ)

สถานการณ์สมุนไพรไทย

การพัฒนาสมุนไพรและผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทย มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยมีการคาดการณ์ว่าในปี 2565 จะเกิดการสร้างรายได้จากการพัฒนาสมุนไพร การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ประมาณเกือบ 50,000 ล้านบาท โดยผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยที่มีสัดส่วนตลาดสูงสุด คือ

- กลุ่มผลิตภัณฑ์เสริมอาหารชนิดพร้อมดื่ม
- ผลิตภัณฑ์สมุนไพรบรรเทาอาการเจ็บป่วย
- ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร

ที่มา: (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566 - 2570

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20ปี (ประเด็น เกษตร อุตสาหกรรม ท่องเที่ยว SME วิจัย/นวัตกรรม)

แผนแม่บทแห่งชาติ ว่าด้วยการพัฒนาสมุนไพรไทย ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2560-2565

- มูลค่าของวัตถุดิบสมุนไพรและผลิตภัณฑ์สมุนไพรภายในประเทศ เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 เท่าตัว (3.89 หมื่น ลบ.เป็น 7.78 ลบ.)
- เป็นผู้นำการส่งออกในระดับอาเซียน

องค์ประกอบสำคัญ

ต้นทาง

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมผลผลิตของสมุนไพรที่มีศักยภาพตามความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ

1. ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพร แปรูปแปรรูปอย่างมีคุณภาพ
2. ปริมาณวัตถุดิบสมุนไพรที่มีคุณภาพ มีเพียงพอใกล้เคียงต่อความต้องการใช้ของผู้ประกอบการอุตสาหกรรม
3. อนุรักษ์สมุนไพรให้คงไว้ใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

กลางทาง

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาอุตสาหกรรม และการตลาดให้มีคุณภาพระดับสากล

1. ผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่มีศักยภาพในการแข่งขันการตลาดทั้งในและต่างประเทศ

ปลายทาง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมการใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาโรคและการสร้างเสริมสุขภาพ

1. เพิ่มการใช้สมุนไพรในระบบสุขภาพ ในการรักษาหรือเสริมสร้างสุขภาพ
2. เสริมสร้างพื้นฐานการพัฒนาการแพทย์แผนไทย และสมุนไพรให้เป็นส่วนหนึ่งของระบบสุขภาพของประเทศในระยะยาว

สนับสนุน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างความเข้มแข็งของการบริหาร และนโยบายของภาครัฐเพื่อการขับเคลื่อนสมุนไพรอย่างยั่งยืน

1. ประเทศมีกลไกในการพัฒนาสมุนไพรที่มีศักยภาพ เพื่อสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจของประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาอุตสาหกรรมและการตลาดสมุนไพรให้มีคุณภาพระดับสากล

มาตรการที่ 1 การพัฒนาอุตสาหกรรมและการตลาดสมุนไพร

ประเด็นปัญหา (Pain Point) ด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมสมุนไพรไทย

แผนที่ 1 เพิ่มผลิตภาพของสถานประกอบการผลิต

ประสิทธิภาพการผลิต

- ยังไม่มีมาตรฐานในการผลิต
- ขาดเทคโนโลยีสนับสนุนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

แผนที่ 2 ยกระดับคุณภาพและเพิ่มความหลากหลายของผลิตภัณฑ์

การพัฒนาผลิตภัณฑ์และการรับรองมาตรฐาน

- ขาดการนำนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์
- กำหนดสมุนไพรเป้าหมายยังไม่มีชัดเจน
- การพัฒนาผลิตภัณฑ์ยังไม่มีหลากหลาย
- หน่วยงานวิเคราะห์ทดสอบมีไม่เพียงพอและมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง

แผนที่ 3 ยกระดับความรู้บุคลากร

บุคลากรในอุตสาหกรรมสมุนไพร

- ขาดองค์ความรู้ด้านการผลิต
- การแปรรูป
- การพัฒนาผลิตภัณฑ์

แผนที่ 4 พัฒนาอุตสาหกรรมสารสกัดสมุนไพร

การพัฒนาอุตสาหกรรมสารสกัดสมุนไพร

- ยังไม่ได้มาตรฐาน
- มีขั้นตอนที่ยุ่งยาก
- มีค่าใช้จ่ายสูง

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาอุตสาหกรรมและการตลาดสมุนไพรให้มีคุณภาพระดับสากล (ประเด็นอุตสาหกรรม)

สถานประกอบการผลิตภัณฑ์สมุนไพรในประเทศ 10,329 โรงงาน
วิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน 4,585 ราย

ยกระดับความรู้บุคลากร เพิ่มผลิตภาพของสถานประกอบการ
พัฒนาอุตสาหกรรมสารสกัดสมุนไพร
ยกระดับคุณภาพและเพิ่มความหลากหลายของผลิตภัณฑ์

Food

Non Food

ต้นน้ำ

กลางน้ำ

ปลายน้ำ

Function base

Product

Process

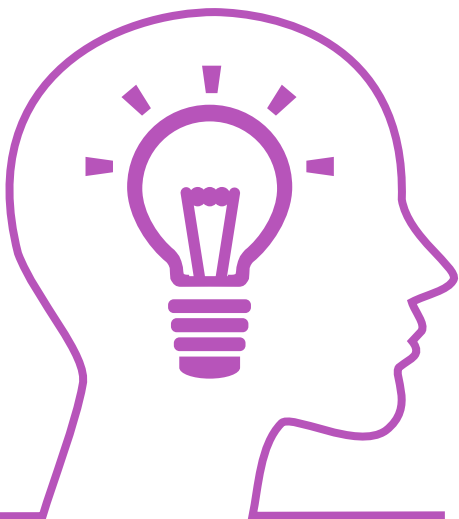
People

การพัฒนาการรวมกลุ่ม (Cluster)

กลไกความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษา
ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรและการส่งเสริมการตลาด

เป้าประสงค์ยุทธศาสตร์

ผลิตภัณฑ์สมุนไพรมีศักยภาพในการแข่งขัน
ทางการตลาดทั้งในและต่างประเทศ

เป้าหมายยุทธศาสตร์

1

มูลค่าการตลาดของสมุนไพรและผลิตภัณฑ์สมุนไพรทั้งในและต่างประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 15

2

สถานประกอบการในอุตสาหกรรมสารสกัดสมุนไพรได้รับการส่งเสริมให้มีผลิตภาพเพิ่มขึ้น
โดยมูลค่ายอดขายเพิ่มขึ้นร้อยละ 15

3

สถานประกอบการในอุตสาหกรรมสมุนไพรแต่ละกลุ่มผ่านการยกระดับการผลิต
อย่างน้อยร้อยละ 50

4

ผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่มีตราสัญลักษณ์รับรองคุณภาพได้รับการยอมรับระดับภูมิภาคอาเซียน

5

ผลิตภัณฑ์สมุนไพรได้รับการรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์สมุนไพรอย่างน้อยร้อยละ 30

6

ประเทศไทยมีห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองตามมาตรฐาน OECD GLP อย่างน้อย 1 แห่ง
ภายในปี พ.ศ. 2562

7

มีสถาบันพัฒนานวัตกรรมสมุนไพรแห่งชาติ

ผลการดำเนินการตามมาตรการที่ 1 การพัฒนาอุตสาหกรรมสมุนไพรไทย

- สถานประกอบการในอุตสาหกรรมสมุนไพรแต่ละกลุ่มผ่านการยกระดับการผลิต

- ผลิตภัณฑ์ได้รับการรับรองเครื่องหมายคุณภาพ และได้รับการพัฒนาอย่างน้อย 500 ผลิตภัณฑ์

- บุคลากรมีสมรรถนะตาม Herbal Industry Competency Model อย่างน้อย 2,500 คน

- สถานประกอบการในอุตสาหกรรมสารสกัดสมุนไพรได้รับการส่งเสริมให้มีผลิตภาพเพิ่มขึ้นโดยมูลค่ายอดขายเพิ่มขึ้น

427 กิจการ

แผนงานที่ 1

เพิ่มผลิตภาพของสถานประกอบการ

- ให้คำปรึกษาแนะนำเชิงลึก โดยเน้นการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสมไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินธุรกิจ เพื่อเพิ่มผลิตภาพ พัฒนาผลิตภัณฑ์ และสร้างมูลค่าเพิ่ม
- การรวมกลุ่มของธุรกิจ และสถาบันที่เกี่ยวข้อง ที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกัน โดยร่วมมือเกื้อหนุนเชื่อมโยงซึ่งกันและกันอย่างครบวงจร

734 ผลิตภัณฑ์

แผนงานที่ 2

ยกระดับคุณภาพและเพิ่มความหลากหลายของผลิตภัณฑ์

- ยกระดับสถานประกอบการให้สอดคล้องกับข้อกำหนดของระบบมาตรฐานที่จะขอรับรอง (GMP Codex ISO 9001 : 2015)
- เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสมุนไพรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม เช่น ผ้าเปียกผสมสมุนไพร สำหรับเช็ดตัวลดไข้ (DragKooler) แชมพูสมุนไพรเหงือกปลาหมอ เจลแต้มผิวขมิ้นชัน ไวน์กระชาย กาแฟสมุนไพร)
- พัฒนาผลิตภัณฑ์และออกแบบบรรจุภัณฑ์

6,359 คน

แผนงานที่ 3

ยกระดับความรู้บุคลากร

- ยกระดับความรู้ด้านการควบคุมมาตรฐานวัตถุดิบสำหรับนำไปใช้ผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร เช่นการปลูกพืชสมุนไพรแบบอินทรีย์
- พัฒนานองค์ความรู้การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสมไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินธุรกิจ เช่น การยกระดับผลิตภัณฑ์ด้วยการฉายรังสี
- เพิ่มศักยภาพในการขยายโอกาสทางการตลาดผ่านช่องทาง DIPROM Market Place

67 ล้านบาท

แผนงานที่ 4

พัฒนาอุตสาหกรรมสารสกัดสมุนไพร

- พัฒนาเทคโนโลยีเครื่องผลิตสารสกัดสมุนไพร
- พัฒนาตลอดห่วงโซ่อุปทานเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สารสกัด
- มาตรฐานผลิตภัณฑ์สารสกัดสมุนไพร 11 เรื่อง
- มาตรฐานน้ำมันหอมระเหย 49 เรื่อง

การพัฒนาการรวมกลุ่มและเชื่อมโยงอุตสาหกรรม (Cluster)

การรวมกลุ่มของธุรกิจและสถาบันที่เกี่ยวข้องที่ดำเนินการอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกันประกอบด้วย ผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรม ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมสนับสนุนต่าง ๆ รวมถึงหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง โดยร่วมมือ เกื้อหนุน เชื่อมโยงซึ่งกันและกันอย่างครบวงจร เพื่อพัฒนาความเข้มแข็งของห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain) จนเกิดการร่วมซื้อ ร่วมขาย ร่วมวิจัย และร่วมพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่การเพิ่มผลิตภาพ (Productivity) และการสร้างนวัตกรรมร่วมกัน (Innovation)

กรุงเทพฯ ปริมณฑล

กลุ่มอุตสาหกรรม : ผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ
ผลิตภัณฑ์ : ครีมบรรเทาปลายประสาทอักเสบ ยาสีฟัน และน้ำยาบ้วนปาก สเปรย์บำรุงผิวหน้า ผลิตภัณฑ์ดูแลผิวกาย ผิวหน้า ศรีษะ ลูกประคบ ผลิตภัณฑ์ย้อมผม

ชลบุรี

กลุ่มอุตสาหกรรม : สมุนไพร
ผลิตภัณฑ์ : เครื่องสำอาง ยาสีฟันข่อย น้ำมันไม้กฤษณา แชมพู น้ำมันกัญชง สติกเกอร์หัวหอมออร์แกนิก

อุดรธานี

กลุ่มอุตสาหกรรม : สมุนไพรและสปา
ผลิตภัณฑ์ : ยาสีฟันสมุนไพร สบู่ ยาสระผม ยาดม ครีมอาบน้ำ น้ำยาล้างจาน

อำนาจเจริญ

กลุ่มอุตสาหกรรม : สมุนไพรและอาหารเพื่อสุขภาพ
ผลิตภัณฑ์ : ลูกประคบ น้ำมันนวดหอมระเหย ยาหม่อง เครื่องสำอาง ข้าวผงขงติ่ม เครื่องดื่มสมุนไพร

สุราษฎร์ธานี

กลุ่มอุตสาหกรรม : สมุนไพร
ผลิตภัณฑ์ : ขมิ้นผง แชมพูขมิ้น เครื่องสำอาง น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น ลูกประคบ น้ำมันว่าน 108 สครับขมิ้น ครีมนวดคลายเส้น

สงขลา นครศรีธรรมราช

กลุ่มอุตสาหกรรม : อาหารแปรรูป
ผลิตภัณฑ์ : เครื่องแกง และน้ำพริก

ITC

ศูนย์ปฏิรูปอุตสาหกรรม

หรือ Industry Transformation Center (ITC) เป็นศูนย์ปฏิรูปอุตสาหกรรมยุคไทยแลนด์ 4.0 ในลักษณะ Co-working Space ที่ให้ความช่วยเหลือพร้อมให้คำปรึกษาบริการประกอบธุรกิจ การวิจัยเชิงพาณิชย์ และด้านการเงิน ตลอดจนบ่มเพาะธุรกิจผู้ประกอบการ ให้สามารถปรับเปลี่ยนไปสู่การดำเนินธุรกิจและการพัฒนาสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังเป็นศูนย์บริการเครื่องจักรและโรงงานต้นแบบที่ทันสมัย (Pilot Plant)

Thai-IDC

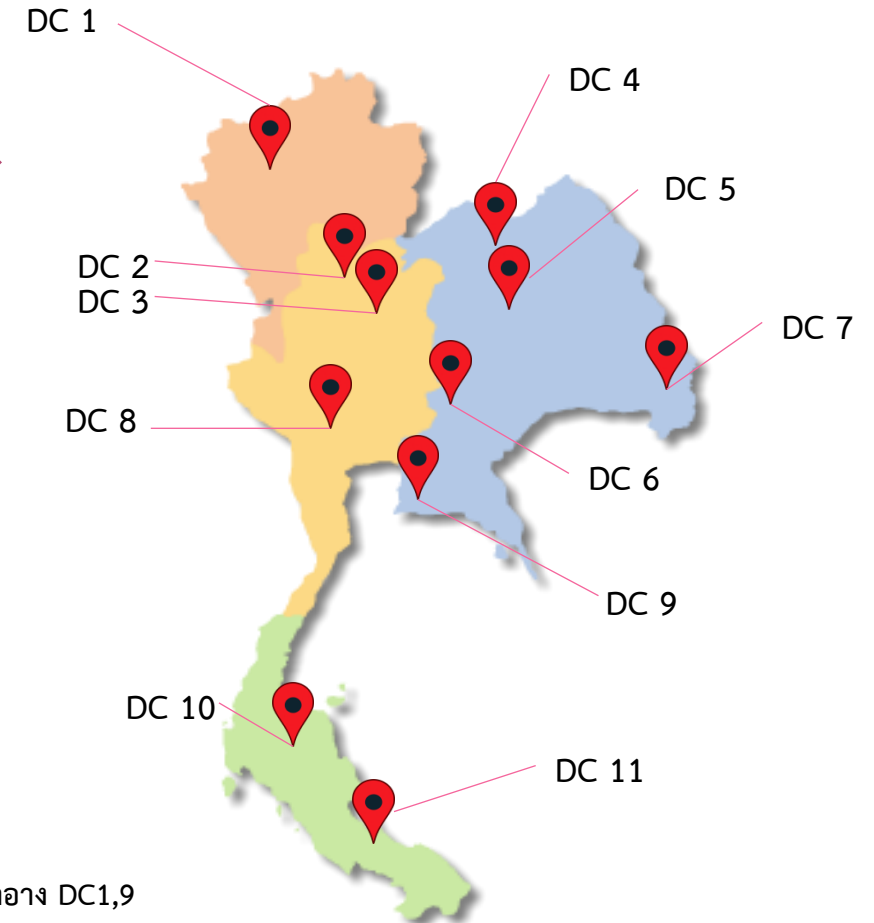
ศูนย์ออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์

หรือ Thailand Industrial Design Center (Thai-IDC) เป็นหน่วยงานกลางที่จะเชื่อมโยงบูรณาการบริการด้านการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์กับหน่วยงานเครือข่ายตลอดห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการปรับเปลี่ยนโครงสร้างจากการรับจ้างผลิตสู่การออกแบบผลิตภัณฑ์ (Shift from OEM ODM OBM) ยกระดับความสามารถด้านการออกแบบของผู้ประกอบการ (Firms upgrade to design) สร้างปัจจัยเอื้อต่อการเข้าถึงการบริการออกแบบและสนับสนุนการพัฒนาการออกแบบของภาคอุตสาหกรรมไปสู่การเป็นศูนย์กลาง ในระดับอาเซียน เพื่อสร้างรายได้และขับเคลื่อนภาคอุตสาหกรรมไทยเข้าสู่ Global Value Chain

DIPROM CENTER (DC)

DIPROM CENTER : DC หน่วยบริการแบบครบวงจร เป็นการบูรณาการผ่านศูนย์ ITC ที่ให้บริการเครื่องจักรโรงงานต้นแบบเพื่อทดสอบการผลิต (Pilot Plant) และศูนย์ THAI-IDC บริการด้านการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อยกระดับ SMEs สู่อุตสาหกรรมอนาคต

OEM

- เครื่องสำอาง DC1,9
- เครื่องหอม ยาสมุนไพร DC1,8
- อาหารเสริมและผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร DC1,8,9

โครงการเชื่อมโยงธุรกิจนวัตกรรมเครื่องสำอาง สู่ตลาดต่างประเทศ ปี 2563 - 2564

Cosmetic Innovation and Business Link (CIB) 2020 - 2021

**Collaboration &
Network**

R&D Training

Registration

Marketing

โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรในระดับชุมชน 1 จังหวัด 1 ชุมชน (76 จังหวัด)

✦ One Province One Agro-Industrial Community : OPOAI-C

ข้อมูลมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก.) สมุนไพร

❖ มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สารสกัดสมุนไพร จำนวน 12 เรื่อง ดังนี้

ลำดับที่	เลขที่ มอก.	ชื่อมาตรฐาน
1	2926-2561	สารสกัดขมิ้นชันผง ที่มีสารเคอร์คูมินอยด์รวมไม่น้อยกว่า 80% โดยมวล
2	2927-2561	สารสกัดโสมโอเรจินของขมิ้นชันที่มีสารเคอร์คูมินอยด์รวมไม่น้อยกว่า 20% โดยมวล
3	2928-2562	สารสกัดฟ้าทะลายโจรผง
4	3013-2562	สารสกัดกระชายดำผง
5	3092-2563	สารสกัดกระเจี๊ยบแดงผง
6	3093-2563	สารสกัดบัวบกผง
7	3100-2563	สารสกัดอัญชันผง
8	3099-2564	สารสกัดน้ำมันกฤษณา
9	3171-2564	น้ำมันเมล็ดักขุขง
10	3172-2564	สารสกัดจากักขุขงที่มีปริมาณแคนนาบิไดออลรวม ไม่น้อยกว่า 30% โดยมวล
11	3173-2564	สารสกัดจากักขุขงที่มีปริมาณแคนนาบิไดออลรวม ไม่น้อยกว่า 80% โดยมวล
12	3363-2565	สารสกัดมะหาด

❖ มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม น้ำมันหอมระเหย จำนวน 23 เรื่อง ดังนี้

ลำดับที่	เลขที่ มอก.	ชื่อมาตรฐาน
1	2078-2562	น้ำมันหอมระเหยผิวมะกรูด
2	2079-2562	น้ำมันหอมระเหยใบมะกรูด
3	1679-2562	น้ำมันหอมระเหยไพล
4	1680-2562	น้ำมันหอมระเหยดอกกานพลู
5	1681-2562	น้ำมันหอมระเหยตะไคร้
6	3020-2563	น้ำมันหอมระเหยตะไคร้หอมศรีลังกา
7	3031-2563	น้ำมันหอมระเหยตะไคร้หอมขาว
8	2828-2560	น้ำมันหอมระเหยโรสแมรี่
9	2829-2560	น้ำมันหอมระเหยเพทิตเกรนชนิดปารากวัย
10	2830-2560	น้ำมันหอมระเหยเนโรลี
11	2832-2560	น้ำมันหอมระเหยลูกผักชีฝรั่ง
12	2833-2560	น้ำมันหอมระเหยแมนดารินชนิดอิตาเลียน

ลำดับที่	เลขที่ มอก.	ชื่อมาตรฐาน
13	2834-2560	น้ำมันหอมระเหยแฟกหอม
14	2835-2560	น้ำมันหอมระเหยสไปค์ลาเวนเดอร์ชนิดสเปน
15	2836-2560	น้ำมันหอมระเหยจิเรเนียม
16	2837-2560	น้ำมันหอมระเหยเทียนตากบ
17	2839-2560	น้ำมันหอมระเหยฮิสซอป
18	2840-2560	น้ำมันหอมระเหยทาร์รากอน
19	2841-2560	น้ำมันหอมระเหยออริกาน
20	2844-2560	น้ำมันหอมระเหยมอลลีชนิดอาร์เจนติน
21	2845-2560	น้ำมันหอมระเหยขิง
22	2846-2560	น้ำมันหอมระเหยกุหลาบชนิดไซบีเรีย
23	2080-2563	น้ำมันหอมระเหยโหระพาไทย

Success case

ชื่อกลุ่ม นางสาวกฤติกา วัชรพันธ์

ที่อยู่ 276/4 หมู่ 4 ตำบลเขาพนม อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่

โทรศัพท์ 081 573-05000

ยอดจำหน่ายปี 2562 : 1,500,000 บาท

ยอดจำหน่ายปี 2563 : 4,000,000 บาท

ยอดจำหน่ายปี 2564 : 7,000,000 บาท

เรื่องราวผลิตภัณฑ์ ยาสีฟันภูม้นตรา เป็นสินค้าโอท็อป

จากจังหวัดกระบี่ ช่วยให้ฟันขาว แก้ปวดฟัน เสียวฟัน

ขจัดคราบชา กาแฟ กลิ่นปาก กลิ่นบุหรี่

ส่วนประกอบของยาสีฟันภูม้นตรา ประกอบด้วย

ดอกกานพลู (Cloves) การะบูร (Camphor)

พิมเสน (Borneo camphor)

เมนทอล (Menthol) ชะเอมเทศ (Licorice)

กระวาน (Cardamom) ใบบัวบก (Asiatic)

ผลิตภัณฑ์ : ยาสีฟันภูม้นตรา

Success case

โครงการยกระดับศูนย์ปฏิรูปอุตสาหกรรมสู่ความยั่งยืน กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

ห้างหุ้นส่วนจำกัด ดีเอสเอิร์บอแกนิก

จังหวัดกาฬสินธุ์

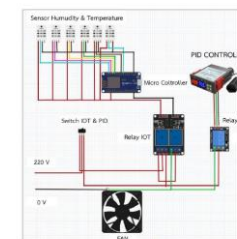
สมุนไพรแปรรูป

NEW ปรับปรุงกระบวนการผลิต

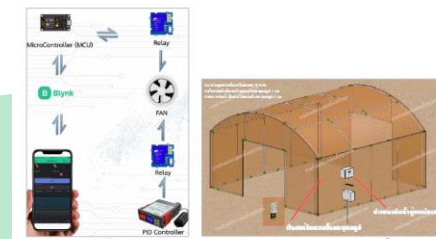
สถานประกอบการพบปัญหาว่าสินค้ามีคุณภาพไม่เหมาะสมกับราคา เนื่องจากขั้นตอนการอบแห้งยังไม่สามารถพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานที่ต้องการ หลังจากการติดตั้งระบบตรวจสอบและควบคุมอุณหภูมิ/ความชื้น สามารถตรวจเช็คอุณหภูมิและความชื้นแบบทันที (Real-time) กำหนดการปิด-เปิดพัดลมดูดความชื้นแบบอัตโนมัติผ่านสมาร์ทโฟน ทำให้วัตถุดิบมีคุณภาพได้มาตรฐานตามที่กำหนด ช่วยยกระดับสินค้าให้มีคุณภาพมากขึ้น สามารถเพิ่มยอดขายจากปีละ 5 ล้านบาท เป็น 10 ล้านบาท

- Before -

ภาพที่ 5.2 แผนภาพแสดงวงจรต้นแบบที่ใช้เป็นบอร์ด Microcontroller

ภาพที่ 5.3 แสดง Diagram ระบบตรวจสอบและควบคุมอุณหภูมิ/ความชื้น

- After -

การพัฒนา อุตสาหกรรมสมุนไพรไทย

ผลการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนบ้านน้ำเกี๋ยน จ.น่าน

กลางน้ำ
สกัด+COA

เพิ่ม ประสิทธิภาพและผลผลิตสารสกัดโดยใช้เทคโนโลยีการสกัดสารของ วว.

สถานประกอบการอุตสาหกรรมสมุนไพร
ได้รับการยกระดับพัฒนาเทคโนโลยีเครื่องผลิตสารสกัดสมุนไพร

ผลลัพธ์

วิสาหกิจชุมชนบ้านน้ำเกี๋ยน จ.น่าน
รายได้เพิ่มขึ้นมาในช่วงดำเนินการปี 2562 มาประมาณ 10 ล้าน

“เครื่องผลิตสารสกัดสมุนไพรระดับชุมชน”

ปลายน้ำ

ผลิตภัณฑ์

คุณภาพผลิตภัณฑ์สูงขึ้นและเพิ่มธุรกิจใหม่ คือ เป็นผู้จำหน่ายสารสกัดที่มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานเพื่อการผลิตในเชิงอุตสาหกรรม

วว.เข้าไปช่วยแล้ว ดีขึ้นยังงัย?

1. yield เพิ่ม
2. ฤทธิ์ เพิ่ม
3. ทำสารสกัดเข้มข้น

4% → 10%

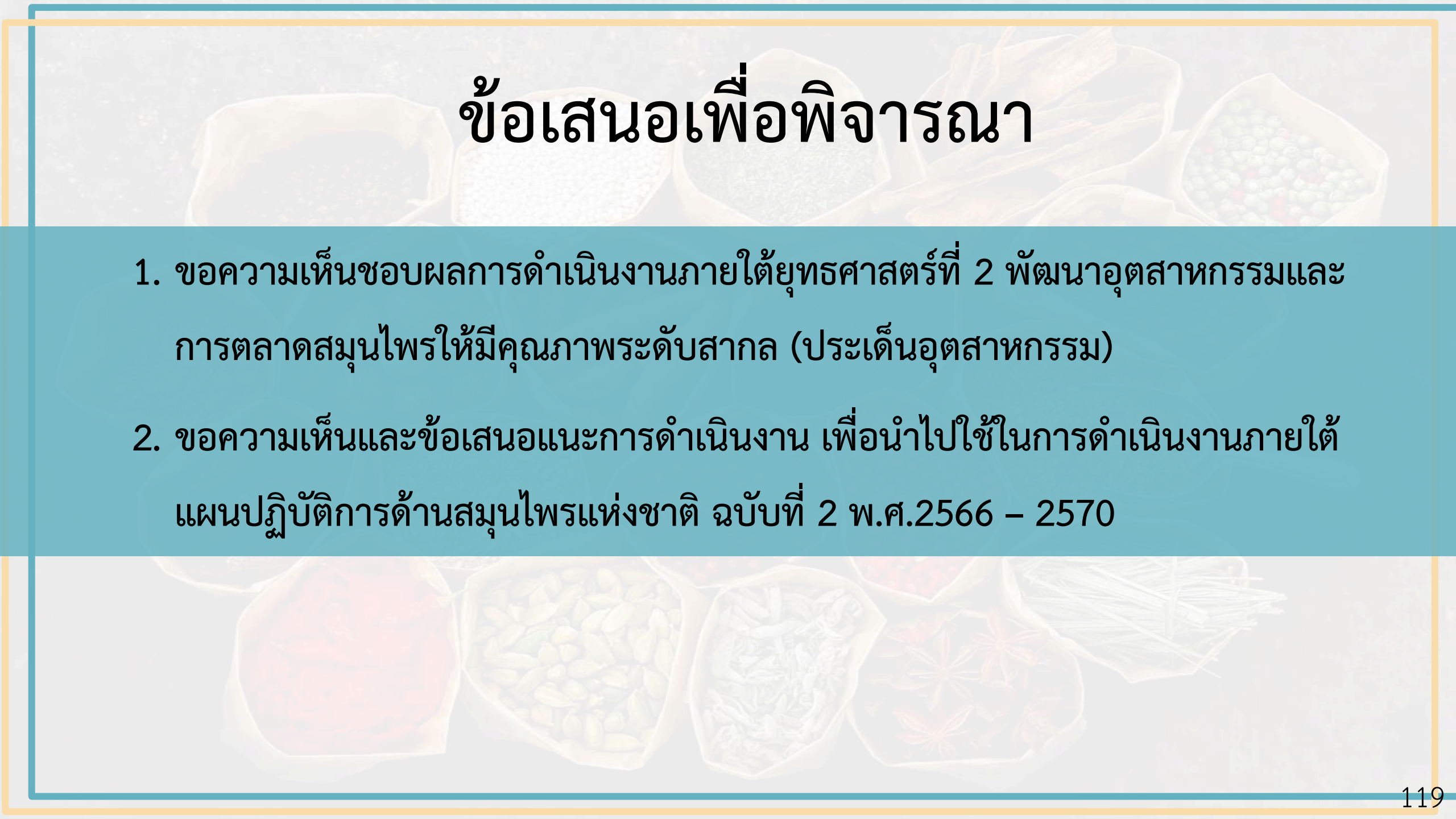
9.5% → 70% (ลดการหลุดร่วงของเส้นผม)

→ Tempต่ำ/ระบบปิด/สารละลายมาใช้ซ้ำ/ปลอดภัย

ปี	รายได้ (บาท)*
2561	7,618,175
2562	15,000,000
2563	20,000,000
2564	25,000,000

*ภาพรวมของทั้งธุรกิจปัจจุบันสารสกัดใช้ในกระบวนการผลิตเครื่องสำอางของวิสาหกิจชุมชนเป็นหลักยังไม่ได้จัดจำหน่ายภายนอก

ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

1. ขอความเห็นชอบผลการดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาอุตสาหกรรมและการตลาดสมุนไพรให้มีคุณภาพระดับสากล (ประเด็นอุตสาหกรรม)
2. ขอความเห็นและข้อเสนอแนะการดำเนินงาน เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ.2566 – 2570

5.2.4 ผลการดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาอุตสาหกรรมและการตลาด สมุนไพรให้มีคุณภาพระดับสากล (ประเด็นการตลาดสมุนไพร)

โดย ปลัดกระทรวงพาณิชย์ (ประธานอนุกรรมการส่งเสริมภาพลักษณ์และการตลาดสมุนไพร)

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาอุตสาหกรรมและการตลาดสมุนไพร ให้มีคุณภาพระดับสากล (ประเด็นการตลาดสมุนไพร)

เป้าหมายยุทธศาสตร์

เป้าประสงค์ยุทธศาสตร์

ผลิตภัณฑ์สมุนไพรมีศักยภาพในการแข่งขัน
ทางการตลาดทั้งในและต่างประเทศ

1. มูลค่าการตลาดของสมุนไพรและผลิตภัณฑ์สมุนไพร
ทั้งในและต่างประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 15 ต่อปี

4. ผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่มีตราสัญลักษณ์รับรองคุณภาพได้รับ
การยอมรับระดับภูมิภาคอาเซียน

6. ประเทศไทยมีห้องปฏิบัติการที่ได้รับ
การรับรองตามมาตรฐาน OECD GLP
อย่างน้อย 1 แห่ง ภายในปี พ.ศ. 2562

7. มีสถาบันพัฒนานวัตกรรมสมุนไพรแห่งชาติ

ยุทธศาสตร์ที่ 2

พัฒนาอุตสาหกรรมและการตลาดสมุนไพรให้มีคุณภาพระดับสากล
มีรายละเอียดการดำเนินงานที่สอดคล้องกับเป้าหมายยุทธศาสตร์ 4 เป้าหมาย ดังนี้

เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ที่ 1

มูลค่าการตลาดของสมุนไพรและผลิตภัณฑ์สมุนไพร
ทั้งในและต่างประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 15 ต่อปี

01

ส่งเสริมการจัดสิทธิบัตร
และอนุสิทธิบัตรงานวิจัย
สมุนไพรทั้งในและต่างประเทศ

มีการส่งเสริมการจัดทะเบียน
ทรัพย์สินทางปัญญา

1. ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจด้านทรัพย์สินทางปัญญากว่า 7,900 ราย
2. ปรับการให้บริการจดทะเบียนให้มีความทันสมัยและสะดวกมากขึ้น

04

ยกระดับผู้ประกอบการ
เพื่อการส่งออก

เพิ่มผู้ประกอบการ
ที่มีศักยภาพ

- ในประเทศ จัดกิจกรรม SMART Local Herb และเชื่อมโยงธุรกิจ
- ต่างประเทศ จัดนิทรรศการเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์สมุนไพร

02

เพิ่มช่องทางการสื่อสารและ
ประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพร

มีการขยายมูลค่าตลาด
สมุนไพรในประเทศ

1. สำรวจเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสมุนไพรกัญชา
2. ดำเนินการพัฒนาเมนูอาหารสร้างสรรค์เพื่อสุขภาพเฉพาะกลุ่มกว่า 70 ชุมชน
3. ส่งเสริมและพัฒนาต้นแบบโฮมสเตย์ (17 แห่ง) และฟาร์มสเตย์เชิงสุขภาพ (10 แห่ง)

05

ผลักดันให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลาง
การจัดงานผลิตภัณฑ์สมุนไพร
(Herbal Expo) ในระดับ ASEAN

มีการจัดงานส่งเสริมสมุนไพร
และผลิตภัณฑ์สมุนไพร

จัดงานมหกรรมสมุนไพรแห่งชาติ ประจำปีอย่างต่อเนื่องทุกปี

03

เพิ่มช่องทางการตลาดและกระจาย
สินค้าเชิงรุกทั้งในและต่างประเทศ

มีการขยายมูลค่าตลาดสมุนไพร
ทั้งในและต่างประเทศ

- ตลาดสมุนไพรในประเทศ ผู้ประกอบการ 704 ราย มูลค่าการซื้อขายกว่า 140 ล้านบาท
- ตลาดสมุนไพรต่างประเทศ ผู้ประกอบการ 587 ราย เกิดการจับคู่ธุรกิจ 1,441 คู่ สร้างมูลค่าการค้าผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมสมุนไพรกว่า 1,100 ล้านบาท

ยุทธศาสตร์ที่ 2

พัฒนาอุตสาหกรรมและการตลาดสมุนไพรให้มีคุณภาพระดับสากล
มีรายละเอียดการดำเนินงานที่สอดคล้องกับเป้าหมายยุทธศาสตร์ 4 เป้าหมาย ดังนี้

เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ที่ 4

ผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่มีตราสัญลักษณ์รับรอง
คุณภาพได้รับการยอมรับระดับภูมิภาคอาเซียน

ตราสัญลักษณ์รับรองคุณภาพ
ผลิตภัณฑ์สมุนไพร
ของประเทศ 2 ตราสัญลักษณ์

➡ PMHA 47 ผลิตภัณฑ์

➡ PHP 1,030 ผลิตภัณฑ์

ปรับปรุงการขึ้นทะเบียน
ผลิตภัณฑ์สมุนไพร

มีรายการจดทะเบียน
ผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ
33 รายการ

ยุทธศาสตร์ที่ 2

พัฒนาอุตสาหกรรมและการตลาดสมุนไพรให้มีคุณภาพระดับสากล

มีรายละเอียดการดำเนินงานที่สอดคล้องกับเป้าหมายยุทธศาสตร์ 4 เป้าหมาย ดังนี้

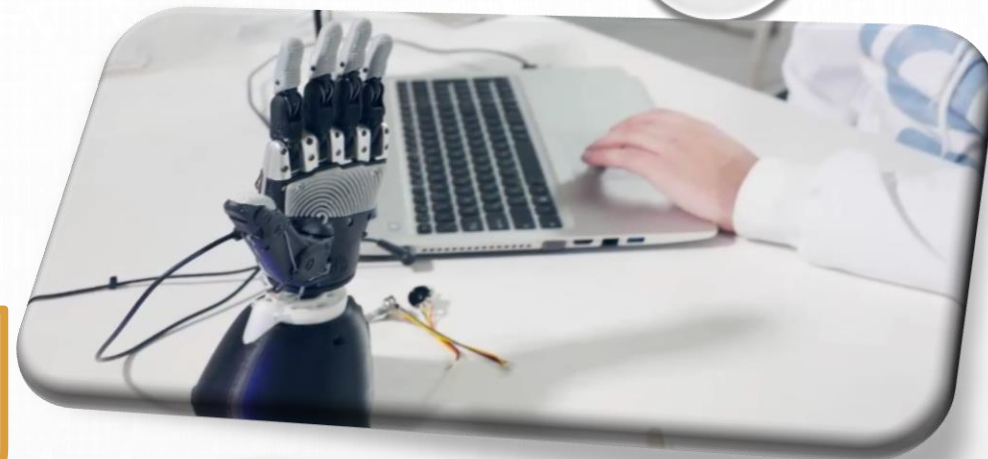
เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ที่ 6

มีห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองตามมาตรฐาน
OECD GLP อย่างน้อย 1 แห่ง ภายในปี พ.ศ. 2562

มีห้องปฏิบัติการได้รับการรับรองตามหลักเกณฑ์
OECD GLP จำนวน 2 แห่ง

ปี 2563 : ศูนย์สัตวทดลอง
กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

ปี 2565 : ศูนย์เชี่ยวชาญนวัตกรรมผลิตภัณฑ์
สมุนไพร สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
แห่งประเทศไทย (วว.)

ยุทธศาสตร์ที่ 2

พัฒนาอุตสาหกรรมและการตลาดสมุนไพรให้มีคุณภาพระดับสากล
มีรายละเอียดการดำเนินงานที่สอดคล้องกับเป้าหมายยุทธศาสตร์ 4 เป้าหมาย ดังนี้

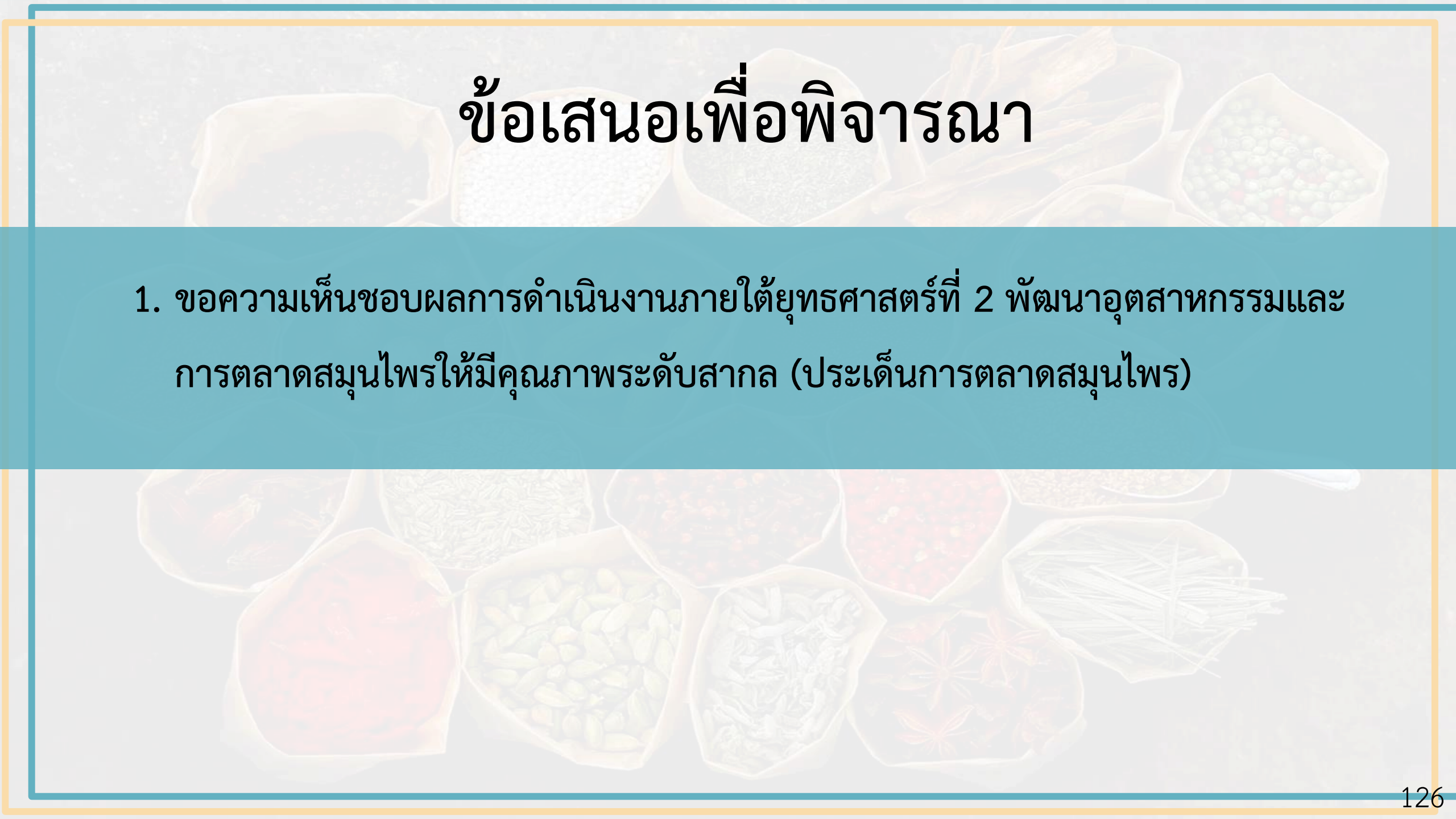
เป้าหมาย

ยุทธศาสตร์ที่ 7

มีสถาบันพัฒนานวัตกรรมสมุนไพรแห่งชาติ

มีการจัดตั้งศูนย์
ความเป็นเลิศ
ด้านนวัตกรรม
ผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทย

ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

1. ขอความเห็นชอบผลการดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาอุตสาหกรรมและการตลาดสมุนไพรให้มีคุณภาพระดับสากล (ประเด็นการตลาดสมุนไพร)

5.2.5 ผลการดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมการใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาโรค และการสร้างเสริมสุขภาพ และยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างความเข้มแข็งของการบริหารและ นโยบายภาครัฐเพื่อการ ขับเคลื่อนสมุนไพรไทยอย่างยั่งยืน (ยกเว้นประเด็นการวิจัย)

โดย ปลัดกระทรวงสาธารณสุข (ประธานอนุกรรมการยุทธศาสตร์สมุนไพรแห่งชาติ)

แผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2560 – 2565 (แผนแม่บทแห่งชาติ ว่าด้วยการพัฒนาสมุนไพรไทย ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2560 – 2565)

ต้นทาง

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมผลิตผลของสมุนไพรไทยที่มีศักยภาพตามความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ

1. ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพร แปรรูปเบื้องต้นอย่างมีคุณภาพ
2. ปริมาณวัตถุดิบสมุนไพรที่มีคุณภาพ มีเพียงพอใกล้เคียงต่อความต้องการ ใช้ของผู้ประกอบการอุตสาหกรรม
3. อนุรักษ์สมุนไพรไทยให้คงไว้ใช้ ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน

กลางทาง

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาอุตสาหกรรม และการตลาดสมุนไพรให้มีคุณภาพระดับสากล

1. ผลิตภัณฑ์สมุนไพรมีศักยภาพใน การแข่งขันทางการตลาดทั้งในและต่างประเทศ

ปลายทาง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมการใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาโรคและการสร้างเสริมสุขภาพ

1. เพิ่มการใช้สมุนไพรในระบบสุขภาพ ในการรักษาโรคหรือเสริมสร้างสุขภาพ
2. เสริมสร้างพื้นฐานการพัฒนาการแพทย์แผนไทย และสมุนไพรไทยให้เป็นส่วนหนึ่งของระบบสุขภาพของประเทศในระยะยาว

สนับสนุน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างความเข้มแข็งของการบริหาร และนโยบายของภาครัฐ เพื่อการขับเคลื่อนสมุนไพรไทยอย่างยั่งยืน

1. ประเทศไทยมีกลไกในการพัฒนา สมุนไพรที่มีศักยภาพ เพื่อสร้าง มูลค่าทางเศรษฐกิจของประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมการตลาดผลิตภัณฑ์สมุนไพร

เป้าหมายยุทธศาสตร์

1. จำนวนรายการยาสมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติเพิ่มขึ้นอย่างน้อย ปีละ 10 รายการ
2. ระบบการขึ้นทะเบียนยาและผลิตภัณฑ์สมุนไพรได้รับการ ปรับปรุงให้ทันต่อความต้องการของตลาด
3. แพทย์แผนปัจจุบันมีการสั่งใช้ยาสมุนไพรเพิ่มขึ้นอย่างน้อย ร้อยละ 20 ต่อปี

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ส่งเสริมการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพร อย่างเหมาะสม

เป้าหมายยุทธศาสตร์

1. ประเทศไทยมีกฎหมายหลักด้าน สมุนไพรและคณะกรรมการนโยบายแห่งชาติเพื่อขับเคลื่อนงานสมุนไพร
2. อัตราการร่วมลงทุนของภาคเอกชนในการวิจัยเป็นร้อยละ 50-70 ภายในปี พ.ศ. 2564
3. งบประมาณสนับสนุนการวิจัย สมุนไพรเพิ่มขึ้น 5,000 ล้านบาท ในช่วงระยะเวลา 5 ปี
4. ประเทศไทยมีการพัฒนาสมุนไพร Product Champion อย่างน้อย 10 ชนิด
5. ประเทศไทยมีดัชนีชี้วัดความสามารถในการแข่งขันด้านสมุนไพร
6. ประเทศไทยมีการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาสมุนไพรเข้าสู่ระบบสุขภาพะไทยและระบบเศรษฐกิจแบบครบวงจรในระดับจังหวัดโดยอาศัยกลไกการมีส่วนร่วมตามแนวทางประชารัฐ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมการใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาโรคและการสร้างเสริมสุขภาพ

การขับเคลื่อนตามแผนยุทธศาสตร์ที่ 3 ทั้ง 3 เป้าหมาย ภายใต้คณะกรรมการยุทธศาสตร์สมุนไพรแห่งชาติ

1 จำนวนรายการยาสมุนไพรในบัญชียาหลัก
แห่งชาติเพิ่มขึ้นอย่างน้อย ปีละ 10 รายการ

รายการยาสมุนไพรได้รับการบรรจุเข้าในบัญชี
ยาหลักแห่งชาติ ด้านสมุนไพรเพิ่ม 14 รายการ เช่น

ยาสุขไสยาศน์

ยาสเปรย์กระตุกไก่อดำ

สารสกัดจากฟ้าทะลายโจร
(สำหรับผู้ป่วยโควิด-19)

ยาน้ำมันกัญชาที่ผลิตจากช่อดอก
ซึ่งยามี THC 2.0 mg/ml

2 ระบบการขึ้นทะเบียนยาและผลิตภัณฑ์
สมุนไพรได้รับการ ปรับปรุงให้ทันต่อความ
ต้องการของตลาด

ตั้งกองผลิตภัณฑ์สมุนไพร ทำหน้าที่
ในการกำกับดูแลผลิตภัณฑ์สมุนไพร

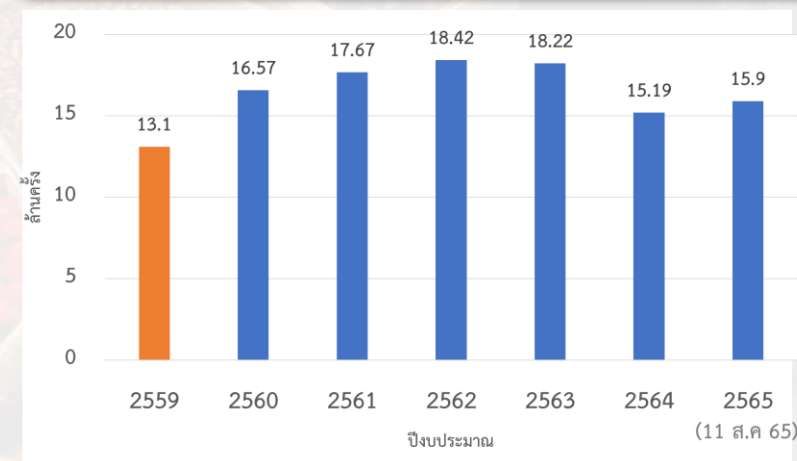
รายการผลิตภัณฑ์สมุนไพรสำหรับการ
อ้างอิงสูตรตำรับ 148 รายการ

- ยาตำรับ 103 รายการ
- ยาสมุนไพรเดี่ยว 12 รายการ
- ผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ 33 รายการ

3 แพทย์แผนปัจจุบันมีการสั่งใช้ยาสมุนไพร
เพิ่มขึ้นอย่างน้อย ร้อยละ 20 ต่อปี

จำนวนการสั่งใช้ยาสมุนไพร
ปี 2560 – 2565 (ล้านครั้ง)

- ❖ มีจำนวนการสั่งใช้ยาสมุนไพรเพิ่มขึ้นมากกว่า
ร้อยละ 20 ต่อปี ในปี 2560
- ❖ จำนวน OPD visit ลดลงในช่วงปี 2563-
2564 เนื่องจากสถานการณ์ COVID-19

ยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างความเข้มแข็งของการบริหาร และนโยบายภาครัฐเพื่อการขับเคลื่อนสมุนไพรไทยอย่างยั่งยืน

การขับเคลื่อนตามแผนยุทธศาสตร์ที่ 4 ทั้ง 4 เป้าหมาย ภายใต้คณะกรรมการยุทธศาสตร์สมุนไพรแห่งชาติ

1 ประเทศไทยมีกฎหมายหลักด้านสมุนไพร และคณะกรรมการนโยบายแห่งชาติ เพื่อขับเคลื่อนงานสมุนไพร

แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบาย
สมุนไพรแห่งชาติ

พระราชบัญญัติ ผลิตภัณฑ์สมุนไพร
พ.ศ. 2562

กฎหมายลำดับรองภายใต้ พรบ.
ผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. 2562 42 ฉบับ

4

ประเทศไทยมีการพัฒนาสมุนไพร
Product Champion อย่างน้อย 10 ชนิด

Product Champion 12 ชนิด

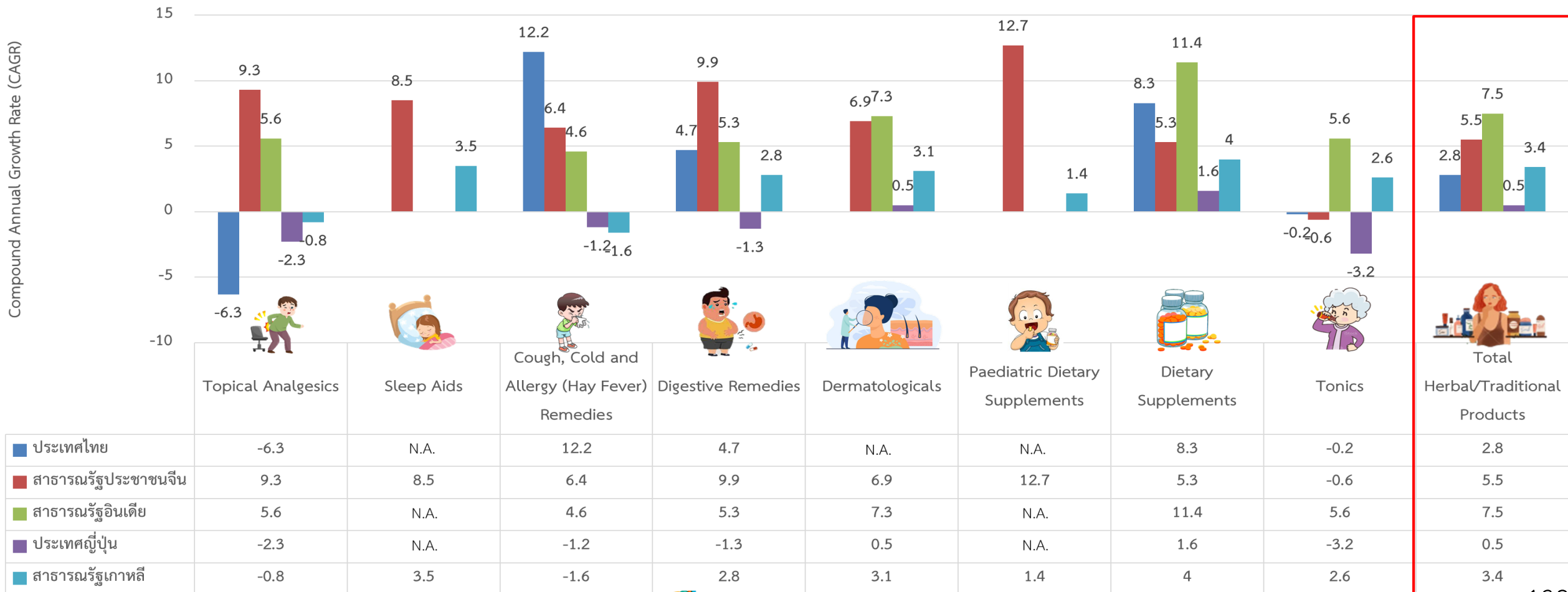
- กวาวเครือขาว
- กระชายดำ
- ขมิ้นชัน
- บัวบก
- มะขามป้อม
- กระชาย
- ฟริก
- ฟ้าทะลายโจร
- กระเจี๊ยบแดง
- หญ้าหวาน
- วานหางจระเข้
- ไพล

โดยได้ดำเนินการขับเคลื่อน Product Champion เช่น

1. ส่งเสริมการวิจัยทางคลินิกและพัฒนาผลิตภัณฑ์
2. ส่งเสริมการใช้ดูแลและส่งเสริมสุขภาพ
3. แต่งตั้ง Task Force (ฟ้าทะลายโจร กระชายดำ และมะขามป้อม)
4. มูลค่าการส่งออกวัตถุดิบและสารสกัดสมุนไพร Product Champion กว่า 6,604.94 ล้านบาท (คิดสะสมปี 2560-2564)

ประเทศไทยมีดัชนีชี้วัดความสามารถในการแข่งขันด้านสมุนไพร

Herbal/Traditional Products Market growth พ.ศ. 2559 - 2564

ประเทศไทยมีการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาสมุนไพรเข้าสู่ระบบสุขภาพไทยและระบบเศรษฐกิจแบบครบวงจรในระดับจังหวัด อาศัยกลไกการมีส่วนร่วมตามแนวทางพระราชรัฐ

ผลการดำเนินงานเมืองสมุนไพร

เกษตรวัตถุดิบสมุนไพร

ผลลัพธ์ : 1. เป็นแหล่งวัตถุดิบสมุนไพรคุณภาพของประเทศ
2. ผลิตภัณฑ์สมุนไพรและมีผลิตภัณฑ์แปรรูปจากวัตถุดิบสมุนไพรระดับชุมชน

มีฐานข้อมูลเกษตรกรผู้ปลูกสมุนไพร 2,900 ราย และพื้นที่ปลูกสมุนไพร กว่า 5,100 ไร่

ส่งเสริมการปลูกสมุนไพร Organic กว่า 25 พื้นที่

อบรมเกษตรกร GAP/Organic 1,142 ราย

วัตถุดิบสมุนไพรที่ได้ผ่านการรับรอง 120 ตัวอย่าง (โลหะหนักและสารสำคัญ)

จับคู่เจรจาธุรกิจระหว่างเกษตรกร (ฟ้าทะลายโจร) และผู้ประกอบการ 170 คู่ เกิดมูลค่าทางการตลาด 48 ลบ.

ตลาดกลางวัตถุดิบสมุนไพร 1 แห่ง ร่วมกับกรมส่งเสริมการเกษตร ณ ตลาดไท

อุตสาหกรรมสมุนไพร

ผลลัพธ์ : 1. พัฒนาศักยภาพและยกระดับมาตรฐานอุตสาหกรรมสมุนไพรของประเทศ
2. มีผลิตภัณฑ์สมุนไพรระดับพรีเมียมที่ได้มาตรฐานในระดับสากล

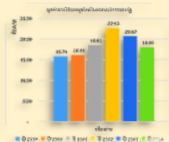
มีฐานข้อมูลสถานประกอบการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร ทั้งภาครัฐและเอกชน กว่า 900 แห่ง

ส่งเสริม อบรม ให้คำปรึกษาผู้ประกอบการสมุนไพร กว่า 150 ราย

พัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรเด่นของจังหวัด กว่า 400 ผลิตภัณฑ์

มูลค่าการใช้ยาสมุนไพรในสถานบริการของรัฐ กว่า 1,750 ลบ.

ส่งเสริมภาพลักษณ์จัดนิทรรศการและออกบูธ ร่วมกับกระทรวงมหาดไทยในงาน OTOP City เกิดมูลค่าทางการตลาด 40 ลบ.

ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

ผลลัพธ์ : นำเส้นทางการท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์สมุนไพรเด่นในเมืองสมุนไพรเข้าสู่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศ

ร่วมพัฒนาเส้นทางและแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพกว่า 10 เส้นทาง

พัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรเด่นรองรับการท่องเที่ยวกว่า 40 ผลิตภัณฑ์

อบรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพด้านสมุนไพรและกัญชาสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ กว่า 180 ราย

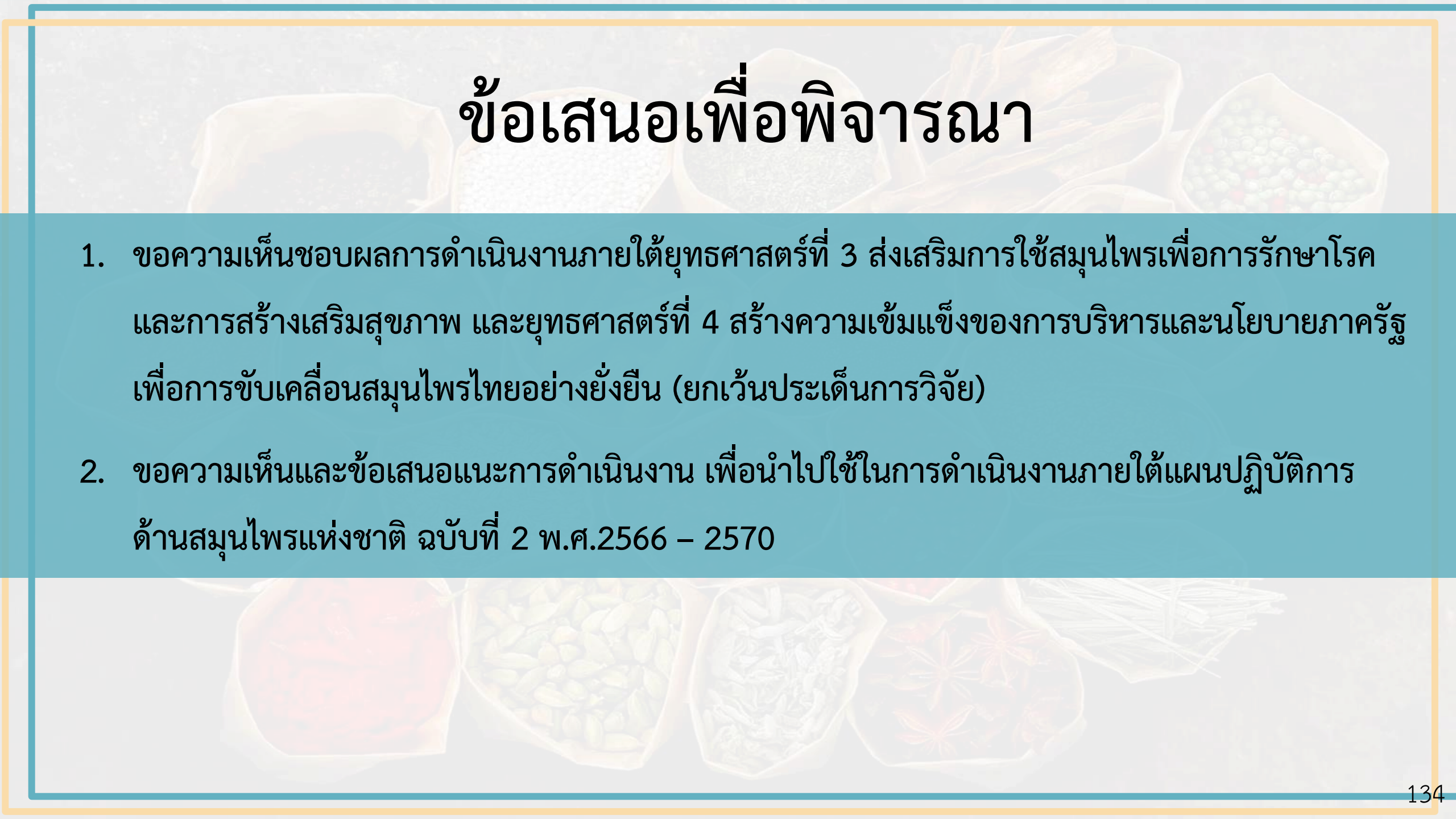

มีหลักเกณฑ์การประเมินแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ภูมิปัญญาไทยและสมุนไพร

จัดนิทรรศการเที่ยวเมืองไทยสุขภาพดีวิถีถิ่น ร่วมกับกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เกิดมูลค่าทางการตลาด 23.7 ลบ.

สร้างมูลค่าการตลาดสมุนไพรสะสมในระดับพื้นที่มากกว่า 8,000 ล้านบาท

(ที่มา : โครงการประเมินมูลค่าการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรในเมืองสมุนไพร 14 จังหวัดและจังหวัดท่องเที่ยว 12 จังหวัด)

ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

1. ขอความเห็นชอบผลการดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมการใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาโรค และการสร้างเสริมสุขภาพ และยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างความเข้มแข็งของการบริหารและนโยบายภาครัฐ เพื่อการขับเคลื่อนสมุนไพรไทยอย่างยั่งยืน (ยกเว้นประเด็นการวิจัย)
2. ขอความเห็นและข้อเสนอแนะการดำเนินงาน เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการ ด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ.2566 – 2570

วาระที่ 5.3

ความก้าวหน้าการจัดทำ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านสมุนไพร
แห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566 – 2570 และข้อคิดเห็นของ
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

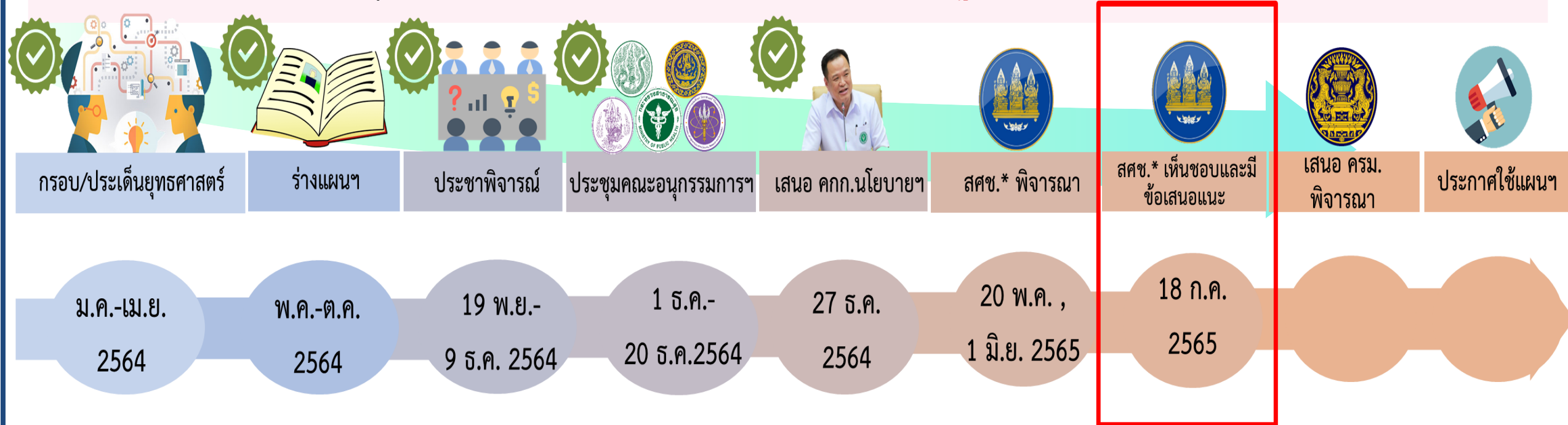

โดย ปลัดกระทรวงสาธารณสุข
(ประธานอนุกรรมการยุทธศาสตร์สมุนไพรแห่งชาติ)

รายงานความก้าวหน้าการจัดทำ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566-2570

แนวทางการดำเนินงานยกร่างแผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566-2570

- การประชุมคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ 2/2563 เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2563 ที่ประชุมเห็นชอบกระบวนการดำเนินงานยกร่างแผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566 - 2570
- การประชุมคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ 2/2564 เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2564 ที่ประชุมเห็นชอบ (ร่าง) แผนปฏิบัติการฯ
- ประธานกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติลงนามถึงเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เมื่อวันที่ 12 เมษายน 2565

ข้อเสนอแนะจากสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

- เพิ่มเติมการกำหนดมิติการพัฒนาสมุนไพรที่เป็นเป้าหมาย
- เพิ่มเติมข้อมูลสมรรถนะของประเทศไทยและคู่แข่งสำคัญ พร้อมระบุจุดแข็งสำคัญของประเทศ

คณะกรรมการยุทธศาสตร์สมุนไพรแห่งชาติ

- การบูรณาการเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์
- การวิเคราะห์ช่องว่าง พร้อมเชื่อมโยงโครงการ งบประมาณ เพื่อให้เกิดการผนึกกำลัง
- ส่งเสริมการดำเนินงานของฝ่ายเลขานุการ ให้มีทีมหลัก และ มีความรับผิดชอบ (accountability)
- เพิ่มกลไกระหว่าง สศช.-สำนักงบประมาณ-สำนักเลขาธิการรัฐมนตรี ผลักดันโครงการสำคัญ

คณะกรรมการวิจัยและนวัตกรรมสมุนไพร

- มุ่งผลักดันให้เกิดงานวิจัยในระดับการทดลองทางคลินิก (Clinical trial)
- การจัดทำฐานข้อมูลวิจัยที่สำคัญ อาทิ ประเภทสมุนไพร ประสิทธิภาพสมุนไพร การประสิทธิผลสมุนไพร การจำแนกเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ อาทิ เครื่องเทศ ยา อาหาร และข้อมูลวิจัย
- การพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการวัตถุดิบสมุนไพร

- การจัดสรรผลประโยชน์แก่เกษตรกรรายย่อยอย่างเป็นธรรม
- เพิ่มมาตรการจูงใจเพื่อให้เกษตรกรปลูกพืชสมุนไพรที่สอดคล้องกับเป้าหมาย อาทิ
 - หลักประกันทางราคา
 - สถานประกอบการทำความร่วมมือรับซื้อสมุนไพรที่มีคุณภาพ
- เพิ่มประเด็นการวิจัยและติดตามผลกระทบจากสภาพการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศต่อพืชสมุนไพร เพื่อหาแนวทางตั้งรับที่เหมาะสม

คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรม

- เพิ่มมาตรการและการกำหนดสิทธิประโยชน์แก่ผู้ประกอบการร่วมลงทุน พัฒนา Herbal champions
- กำหนดแนวทางความร่วมมือในการดำเนินการร่วมกันระหว่างภาครัฐและเอกชน เพื่อเร่งรัดการลงทุน

คณะกรรมการส่งเสริมภาพลักษณ์และการตลาดสมุนไพร

- การวิเคราะห์ความต้องการของตลาดที่ชัดเจนทั้งในและต่างประเทศ
- เน้นประเด็นสังคมสูงวัย และอุตสาหกรรม S-Curve, การเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง, การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และ การแพทย์มูลค่าสูง
- จุดขายด้านสรรพคุณสมุนไพรผ่านร้านอาหารไทยทั่วโลก

(ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566 – 2570

Key Result

- ❖ ขนาดตลาดวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์สมุนไพรของประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 เท่าตัวภายในปี พ.ศ. 2570
- ❖ ความเข้มแข็งของห่วงโซ่อุปทานอุตสาหกรรมสมุนไพรไทยเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 20 ภายในปี พ.ศ. 2570

Strategic Direction

- (1) ส่งเสริมสมุนไพรผ่านอาหารไทย วัฒนธรรมไทยและการท่องเที่ยวไทย
- (2) พัฒนาศักยภาพการแข่งขันของ SMEs ด้วยงานวิจัยและนวัตกรรม
- (3) เน้นตลาดในประเทศ และ CLMV
- (4) ยกระดับการผลิตด้วยเทคโนโลยี (SMART)
- (5) ส่งเสริมให้ส่วนภูมิภาคใช้สมุนไพรเป็นกลไกการพัฒนา
- (6) ส่งเสริมอุตสาหกรรมสารสกัด เพิ่มมูลค่าและความสามารถในการแข่งขัน

Value chain

ต้นทาง

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริม
การผลิตและแปรรูป
วัตถุดิบสมุนไพรฯ

กลางทาง

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนา
ศักยภาพผู้ประกอบการ
และอุตสาหกรรมสมุนไพรฯ

ปลายทาง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริม
การตลาดผลิตภัณฑ์สมุนไพร
ยุทธศาสตร์ที่ 4 ส่งเสริมการ
บริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรฯ

ระบบนิเวศ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนา
ระบบนิเวศ นำไปสู่การ
พัฒนาสมุนไพรไทยฯ

โครงการ
และ
งบประมาณ

จำนวนโครงการสำคัญรวมทั้งสิ้น 51 โครงการ งบประมาณ
รวมทั้งสิ้น 14,179.48 ล้านบาท ทั้งภาครัฐและเอกชน

ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

1. มอบหมายฝ่ายเลขานุการดำเนินการปรับปรุง (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ฯ ในประเด็นสำคัญและสอดคล้องตามข้อคิดเห็นของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และเสนอ (ร่าง) แผนดังกล่าวที่แก้ไขแล้ว ต่อประธานกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติลงนาม เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีตามขั้นตอนต่อไป
2. มอบหมายคณะกรรมการขับเคลื่อนภารกิจของคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติทั้ง 5 คณะ นำข้อคิดเห็นรายยุทธศาสตร์ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ไปสู่การปฏิบัติในระดับแผนงาน/โครงการสำคัญของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

ระเบียบวาระที่ 6

เรื่องรับรองมติที่ประชุมคณะกรรมการ นโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ 1/2565

โดย อธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

ระเบียบวาระที่ 7

เรื่องอื่นๆ

วาระที่ 7.1

จังหวัดสระแก้วประสงค์สมัครเข้าร่วม
โครงการเมืองสมุนไพร

โดย นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดสระแก้ว

สระแก้ว

เมืองแห่งสมุนไพร

SAKAEO Herbal City

นายอนุทิน ชาญวีรกูล

รองนายกรัฐมนตรีและ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระแก้ว
SA KAE0 PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE

นายแพทย์ประภาส พุคดวง
นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดสระแก้ว

คำขวัญจังหวัดสระแก้ว

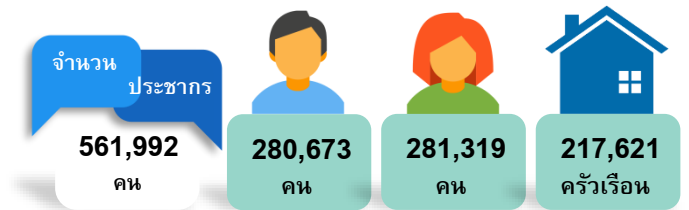
ชายแดนเมืองบูรพา ปางามน้ำตกสวย
มากด้วยรอยอารยธรรมโบราณ
ย่านการค้าไทย-กัมพูชา

ข้อมูลทั่วไปจังหวัดสระแก้ว

จังหวัดสระแก้ว มีพื้นที่ประมาณ 4.49 ล้านไร่
แบ่งเขตการปกครองเป็น 9 อำเภอ 59 ตำบล 731 หมู่บ้าน
มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) 66 แห่ง ประกอบด้วย
องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง
เทศบาลเมือง 3 แห่ง เทศบาลตำบล 13 แห่ง
องค์การบริหารส่วนตำบล 49 แห่ง

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดสระแก้ว

ข้อมูลประชากร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2564

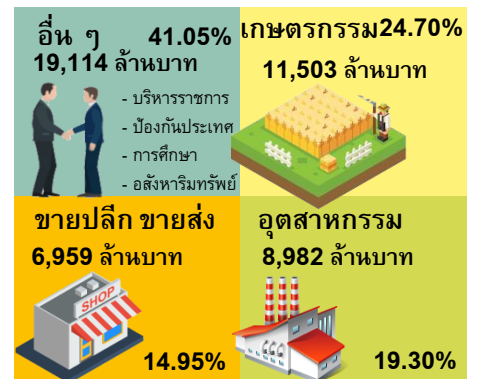
พืชเศรษฐกิจ ที่สำคัญ ได้แก่ ข้าวนาปี ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
มันสำปะหลัง และอ้อย

ผลิตภัณฑ์
มวลรวม
46,558
ล้านบาท

ข้อมูล ณ ปี 2563

พืชเศรษฐกิจ สระแก้ว

จุดยืนในการพัฒนา (Positioning)

จังหวัดสระแก้ว

จังหวัดสระแก้ว จัดลำดับความสำคัญ

ในการกำหนดตำแหน่งทางการพัฒนา (Positioning)
ของจังหวัด ไว้ดังนี้

- 1) ด้านการพัฒนาเกษตรปลอดภัย
- 2) ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเชื่อมโยง
อารยธรรมโบราณ
- 3) ด้านการค้าชายแดน เสริมเขตเศรษฐกิจพิเศษ

เป้าหมายการพัฒนา (วิสัยทัศน์ Vision) ประจำปี พ.ศ. 2566 - 2570

จังหวัดสระแก้ว

“เมืองชายแดนแห่งความสุข
ถิ่นเกษตรและสมุนไพรคุณภาพ
แหล่งท่องเที่ยวชุมชน เชิงนิเวศ และอารยธรรมโบราณ
ศูนย์กลางโลจิสติกส์เชื่อมโยงอินโดจีน
มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

1

เสริมสร้างศักยภาพในการพัฒนาตนเอง เพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพชีวิตสำหรับคนทุกช่วงวัย ในทุกด้านความต้องการของชีวิตเพื่อสุขภาวะที่ดีรวมทั้งรายได้ สังคม และสิ่งแวดล้อม

2

พัฒนาทักษะของเกษตรกร ปัจจัยการผลิต ศูนย์รวบรวม และการจัดจำหน่ายสินค้าเกษตร ที่ได้มาตรฐานและเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัด เพื่อยกระดับสินค้าเกษตรของจังหวัด

3

ยกระดับมาตรฐานการท่องเที่ยว พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เชื่อมโยงอารยธรรมโบราณ เพิ่มขีดความสามารถสู่การท่องเที่ยวโดยชุมชนสุขชาติวิถี

4

พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการบริหารจัดการด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อรองรับการเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์เชื่อมโยงอินโดจีน

5

เสริมสร้างความมั่นคงเพื่อการพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดน

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 : พัฒนาทักษะของเกษตรกร ปัจจัยการผลิต ศูนย์รวบรวม และการจัดจำหน่ายสินค้าเกษตรที่ได้มาตรฐานและเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัด เพื่อการยกระดับสินค้าเกษตรของจังหวัด

จุดมุ่งหมายการพัฒนา

๑. เพิ่มคุณภาพและผลผลิตทางการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่
๒. บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างเหมาะสมและยั่งยืน
๓. มีสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์แปรรูปจากสมุนไพรที่มีคุณภาพ และมาตรฐาน
๔. มีการจัดจำหน่ายและกระจายสินค้าทางการเกษตรอย่างเป็นระบบ

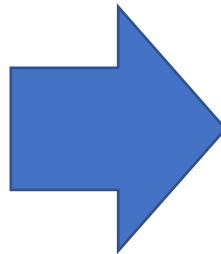
สระแก้ว

เมืองสมุนไพร

ต้นทางของ “เกษตรวัตถุดิบสมุนไพร”

แหล่งรับซื้อวัตถุดิบสมุนไพรจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จังหวัดสระแก้ว ปี 2565

ลำดับ	บริษัท/แหล่งรับซื้อ	ประเภทของสมุนไพร	ปริมาณความต้องการ ของตลาด ปี 2565
1.	รพ.เจ้าพระยาอภัยภูเบศร	มะระขี้นกแห้ง	3.5 ตันแห้ง/เดือน
		ขมิ้นชันแดงสยาม	6 ตันแห้ง/ปี
		ฟ้าทะลายโจร	6 ตันแห้ง/ปี
		มะขามป้อม	2 ตันแห้ง/ปี
		เพชรสังฆาต	1 ตันแห้ง/ปี
		รางจืด	500 กก.แห้ง/ปี
		บอระเพ็ด	400 กก.แห้ง/ปี
		กระดุกไก่ดำ	300 กก.แห้ง/ปี
		กระเจียว	150 กก.แห้ง/ปี
2	บริษัทธงทองโอสถ จำกัด	ฟ้าทะลายโจร	500 กก.แห้ง/เดือน
		มะระขี้นกแห้ง	500 กก.แห้ง/เดือน
		ขมิ้นชันแดงสยาม	500 กก.แห้ง/เดือน
3	บริษัทอ้วยอันโอสถ จำกัด	ฟ้าทะลายโจร	12 ตันแห้ง/ปี
4	บริษัทดีท็อกประเทศไทย จำกัด	ขมิ้นชันแดงสยาม	18 ตันแห้ง/ปี
5	บริษัท เจียงเหลียง โฮลดิ้งส์ จำกัด	ติปสีแห้ง	300 ตันแห้ง/ปี

จุดแข็งในด้านสมุนไพร จังหวัดสระแก้ว

1. มีสมุนไพรที่มีสารสำคัญสูง (ไพล ขมิ้นชัน มะระขี้นก ฟักทะลายโจร)
2. มีแหล่งผลิตเพาะปลูกสมุนไพรแบบอินทรีย์
3. มีแหล่งการผลิตยาสมุนไพรที่ได้รับมาตรฐาน WHO / GMP
4. มีสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเพื่อการสนับสนุนองค์ความรู้การวิจัยและพัฒนา
5. เป็นต้นกำเนิดแพทย์แผนไทยของประเทศไทย (โรงพยาบาลวังน้ำเย็น)
5. เป็นแหล่งฝึกอบรมและฝึกประสบการณ์ทางด้านแพทย์แผนไทย
6. มีแหล่งปลูกและแปรรูปสมุนไพร อย่างน้อย 14 แห่ง

โอกาส

1. มีความต้องการและตลาดรับซื้อวัตถุดิบสมุนไพรที่ชัดเจน
2. มียุทธศาสตร์และนโยบายด้านสมุนไพรในระดับประเทศ ระดับจังหวัด ที่ชัดเจน

สระแก้ว

เมืองแห่งสมุนไพร

SAKAEO Herbal City

คำสั่งจังหวัดสระแก้ว
ที่ ๖๖๓๕ / ๒๕๖๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานพัฒนาเมืองสมุนไพร จังหวัดสระแก้ว

จังหวัดสระแก้ว มีการขับเคลื่อนโครงการเมืองสมุนไพร ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ มียุทธศาสตร์การขับเคลื่อน ๔ ประเด็น ประกอบด้วย ๑) การส่งเสริมการปลูกและแปรรูปสมุนไพรที่มีคุณภาพ ๒) การพัฒนาศักยภาพผลิต/ผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่มีศักยภาพตามความต้องการของตลาด ๓) ส่งเสริมการใช้สมุนไพรในการดูแลสุขภาพและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ๔) สนับสนุนการบริหารจัดการและขับเคลื่อนเมืองสมุนไพร โดยขับเคลื่อนการดำเนินงาน ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ เพื่อให้การดำเนินงานเมืองสมุนไพรจังหวัดสระแก้ว เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และเกิดประสิทธิภาพการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และเป็นรูปธรรม ก่อให้เกิดการสร้างรายได้ สร้างมูลค่าเพิ่มแก่สมุนไพรและผลิตภัณฑ์สมุนไพร จังหวัดสระแก้ว จึงขอยกเลิกคำสั่งจังหวัดที่ ๑๑๗๖/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๔ และแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานพัฒนาเมืองสมุนไพร จังหวัดสระแก้ว ใหม่ โดยมีองค์ประกอบและบทบาทหน้าที่ดังนี้

๑. คณะกรรมการพัฒนาเมืองสมุนไพร จังหวัดสระแก้ว ประกอบด้วย

๑.๑ ผู้ว่าราชการจังหวัดสระแก้ว	ประธานกรรมการ
๑.๒ รองผู้ว่าราชการจังหวัดสระแก้ว (ที่ได้รับมอบหมาย)	รองประธานกรรมการ
๑.๓ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว	กรรมการ
๑.๔ หัวหน้าสำนักงานจังหวัดสระแก้ว	กรรมการ
๑.๕ ท้องถิ่นจังหวัดสระแก้ว	กรรมการ
๑.๖ เกษตรและสหกรณ์จังหวัดสระแก้ว	กรรมการ
๑.๗ พัฒนาการจังหวัดสระแก้ว	กรรมการ
๑.๘ เกษตรจังหวัดสระแก้ว	กรรมการ
๑.๙ พาณิชย์จังหวัดสระแก้ว	กรรมการ
๑.๑๐ อุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้ว	กรรมการ
๑.๑๑ ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสระแก้ว	กรรมการ
๑.๑๒ ปศุสัตว์จังหวัดสระแก้ว	กรรมการ
๑.๑๓ พลังงานจังหวัดสระแก้ว	กรรมการ
๑.๑๔ สถิติจังหวัดสระแก้ว	กรรมการ
๑.๑๕ สหกรณ์จังหวัดสระแก้ว	กรรมการ
๑.๑๖ ประชาสัมพันธ์จังหวัดสระแก้ว	กรรมการ
๑.๑๗ ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว	กรรมการ
๑.๑๘ ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนามิถุนันงานสระแก้ว	กรรมการ
๑.๑๙ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระแก้ว	กรรมการ
๑.๒๐ รองอธิการบดีฝ่ายวิทยาเขตสระแก้ว มหาวิทยาลัยบูรพา	กรรมการ

/ ๑.๒๑ อธิการ...

คณะกรรมการและคณะทำงานพัฒนาเมืองสมุนไพร จังหวัดสระแก้ว

Value Chain

ต้นทาง

การปลูก/แปรรูป
ที่ได้มาตรฐาน

การผลิตยาสมุนไพร/
ผลิตภัณฑ์สุขภาพ

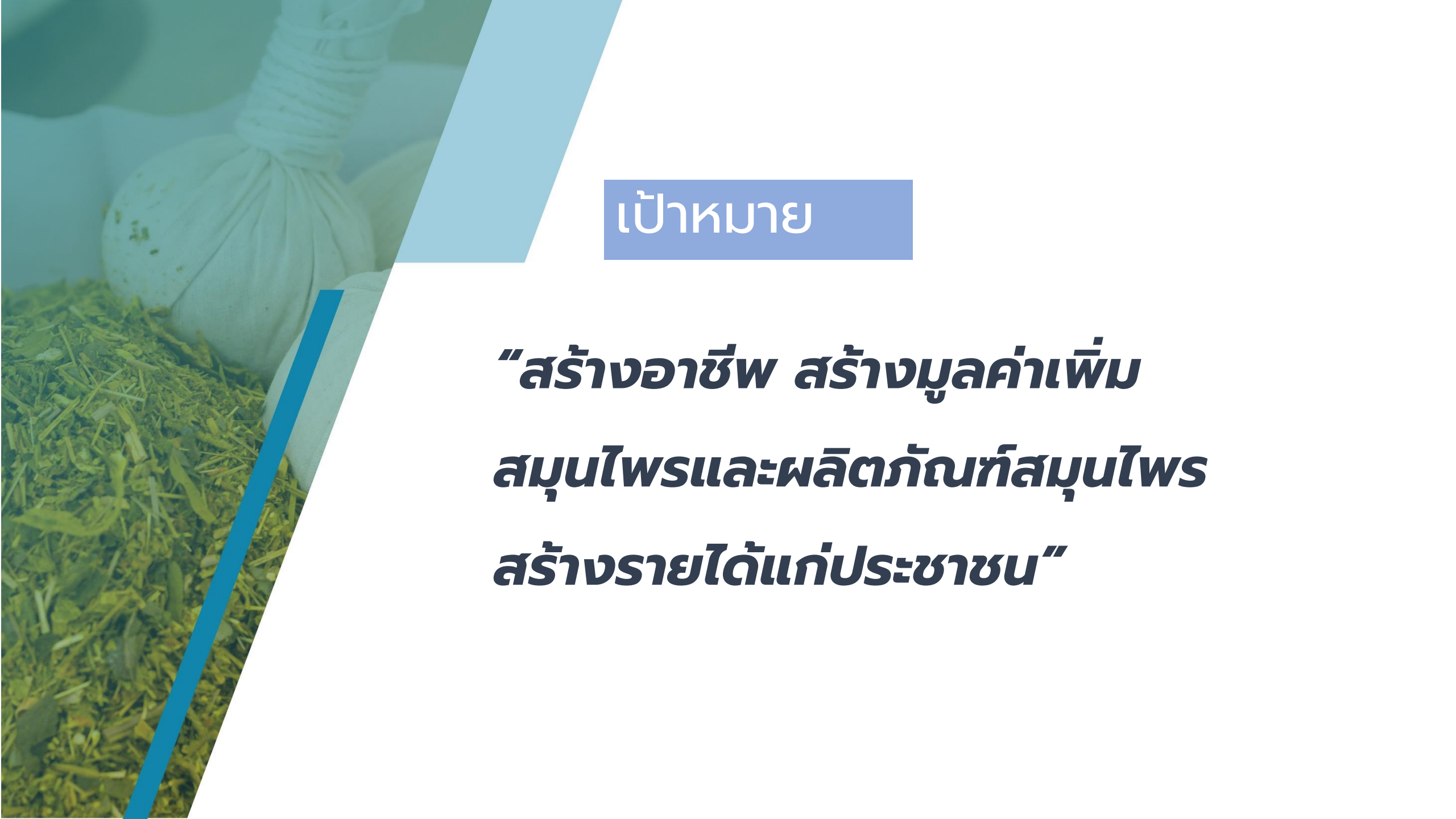

กลางทาง

ศูนย์กระจายสินค้า
ผลิตภัณฑ์สมุนไพร/
แหล่งรับซื้อ

ปลายทาง

เป้าหมาย

**“สร้างอาชีพ สร้างมูลค่าเพิ่ม
สมุนไพรและผลิตภัณฑ์สมุนไพร
สร้างรายได้แก่ประชาชน”**

ยุทธศาสตร์ขับเคลื่อน

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การส่งเสริมการปลูกและแปรรูปสมุนไพรที่มีคุณภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาศักยภาพผลิต/ผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่มีศักยภาพตามความต้องการของตลาด

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมการใช้สมุนไพรในการดูแลสุขภาพและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 สนับสนุนการบริหารจัดการและขับเคลื่อนเมืองสมุนไพร

ยุทธศาสตร์ที่ 5 สร้างอัตลักษณ์เมืองสมุนไพรสระแก้ว

ต้นทาง

ดำเนินงานตามห่วงโซ่อุปทาน (Value Chain)

ใช้การตลาด นำการผลิต

ถ่ายทอดความรู้ มาตรฐานพืชสมุนไพรและ ส่งเสริมการปลูกสมุนไพรที่ได้มาตรฐาน

มาตรฐาน	ปี 2563		ปี 2564		ปี 2565	
	จำนวนสมาชิก(คน)	จำนวนพื้นที่ปลูก(ไร่)	จำนวนสมาชิก(คน)	จำนวนพื้นที่ปลูก(ไร่)	จำนวนสมาชิก(คน)	จำนวนพื้นที่ปลูก(ไร่)
- SDGsPGs	252	394	145	433	350	550
- IFOAM	46	232	46	232	46	232
รวม	298	626	191	665	396	782

ส่งเสริมแปรรูปวัตถุดิบสมุทรให้มียุคคุณภาพ ตามความต้องการของตลาด

รายละเอียด	ปีงบประมาณ		
	2563	2564	2565
จำนวนวิสาหกิจ ชุมชน (กลุ่ม)	14	14	13
รายได้/ปี (บาท)	18,731,623	12,280,393	12,316,393

ตั้งศูนย์แปรรูปวัตถุดิบสมุนไพรจังหวัดสระแก้ว จำนวน 4 แห่ง

แหล่งแปรรูปวัตถุดิบสมุนไพร	แปรรูปให้	จำนวน (รายการ)
1) วิทยาลัยชุมชนกลุ่มแปรรูปสมุนไพรบ้านทับทิมสยาม 05 อ.คลองหาด	รพ.เจ้าพระยาอภัยภูเบศร รพ.วังน้ำเย็น	22
2) วิทยาลัยชุมชนสมุนไพรบ้านคลองสิบบา อ. เขาฉกรรจ์	บริษัทดีที่ออกประเทศไทย จำกัด บริษัทอ้วยอันโฮส จำกัด รพ.เจ้าพระยาอภัยภูเบศร	4
3) วิทยาลัยชุมชนกลุ่มสมุนไพรบ้านคลองหัวใหม่ ต.ทับพริก อ.อรัญประเทศ	บริษัทอ้วยอันโฮส	1
4) วิทยาลัยชุมชนกลุ่มปลูกสมุนไพรแปรรูปบ้านคลองชล อ.วังสมบูรณ์	บริษัท เจียงเหลียง โฮลดิ้งส์ จำกัด	1

หน่วยงานที่รับผิดชอบดูแล “ต้นทาง”

ได้ให้ความสำคัญของมาตรฐานการปลูกและแปรรูป ทำให้สมุนไพรของจังหวัดสระแก้ว
ที่แปรรูปส่งจำหน่ายทุกตัว ผ่านการตรวจรับรองมาตรฐานวัตถุดิบ

ตั้ง ศูนย์แปรรูปวัตถุดิบสมุนไพรจังหวัดสระแก้ว จำนวน 4 แห่ง

- **วิสาหกิจชุมชนบ้านทับทิมสยาม 05 อ.คลองหาด**
แปรรูปสมุนไพรเป็นผลิตภัณฑ์ 22 รายการ
ขึ้นทะเบียนสินค้า OTOP จำนวน 10 รายการ
- **วิสาหกิจชุมชนเครื่องหอมเมืองสระแก้ว อ.เมือง**
แปรรูปสมุนไพรเป็นผลิตภัณฑ์ 27 รายการ
ขึ้นทะเบียนสินค้า OTOP จำนวน 18 รายการ
- **วิสาหกิจชุมชนบ้านคลองสืบสาม อ.เขาฉกรรจ์**
แปรรูปสมุนไพรเป็นผลิตภัณฑ์ 17 รายการ
ขึ้นทะเบียนสินค้า OTOP จำนวน 12 รายการ

โรงพยาบาลวังน้ำเย็น เป็นแหล่งผลิตยาสมุนไพรที่ผ่านมาตรฐาน WHO และ GMP

- ผลิตยาสมุนไพรสนับสนุนการดำเนินงานใน
สถานบริการสาธารณสุขในจังหวัด 15 รายการ
- ปี 2564 มูลค่าการจำหน่าย 2,986,186 บาท
- มีแผนในการผลิตยาประมาณ 3-5 ล้าน/ปี

ศึกษาวิจัยสมุนไพรพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์สมุนไพร เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

มหาวิทยาลัยมหิดล

ปี 2564 วิจัย 2 เรื่อง

ไพล - รางจืด

ผลิตภัณฑ์ตัวอย่าง 10 รายการ

- ผลิตภัณฑ์สุขภาพจาก ไพล 5 รายการ
- ผลิตภัณฑ์สุขภาพจาก รางจืด 5 รายการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

พัฒนานวัตกรรม

ผลิตภัณฑ์สมุนไพร

จากพืชอัตลักษณ์ท้องถิ่น

ยาสีฟันสมุนไพรผสมสารสกัดใบหูลือ

HERBAL TOOTHPASTE WITH COUNTRY BORAGE

สารสกัดใบหูลือ

ด้านออกซิเดชัน

- สารสกัดใบหูลือมีฤทธิ์ในการต้านอนุมูลอิสระได้ดี มากกว่าสารมาตรฐานวิตามินซี ถึง 2 เท่า
- สารสกัดใบหูลือมีฤทธิ์ในการยับยั้งการเกิดเปอร์ออกซิเดชันของไขมันได้ดี กว่าสารมาตรฐานวิตามินอี ถึง 33 เท่า

ด้านลดการอักเสบ

มีฤทธิ์ยับยั้งในตรีออกไซด์ได้ดีที่สุด 10.08%

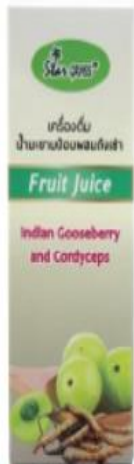

ยับยั้งเชื้อแบคทีเรีย

มีฤทธิ์ยับยั้งเชื้อแบคทีเรีย

เครื่องดื่มน้ำมะขามป้อมผสมงาดำ

Fruit Juice with Indian Gooseberry and Cordyceps

สารสกัดมะขามป้อม

ด้านออกซิเดชัน

มีฤทธิ์ในการต้านอนุมูลอิสระได้ดีกว่าวิตามินซี ถึง 2 เท่า

สารสกัดงาดำสีทอง

ลดระดับน้ำตาลในเลือด

มีฤทธิ์ยับยั้งเอนไซม์แอลฟาไกลูโคซิเดสได้ดีกว่าสารมาตรฐาน Acarbose
มีฤทธิ์ยับยั้งเอนไซม์แอลฟาอะไมเลสเทียบเท่าสารมาตรฐาน Acarbose

บำรุงร่างกาย

สามารถกระตุ้นการเจริญเติบโตของเซลล์ตับได้

ไวท์เทนนิ่ง เฟเชียล เซรั่ม จากมะขามป้อม

Whitening Facial Serum with Indian Gooseberry

ด้านออกซิเดชัน

มีฤทธิ์ในการต้านอนุมูลอิสระได้ดีกว่าวิตามินซี ถึง 2 เท่า
มีฤทธิ์เคลือบผิวของโลหะได้ดี

ช่วยให้ผิวขาว กระชับใส

มีฤทธิ์ยับยั้งเอนไซม์ไทโรซิเนสได้ดี
มีฤทธิ์ในการยับยั้งเม็ดสีเมลานินได้ถึง 21.76%

ลดริ้วรอย กระตุ้นคอลลาเจน

มีฤทธิ์ในการกระตุ้นการสร้างคอลลาเจนในเซลล์ผิวหนังมนุษย์ได้ถึง 3.01%

สารสกัดมะขามป้อม

จังหวัดสระแก้วเป็นแหล่งปลูก ไพลและขมิ้นชัน ที่มีคุณภาพ

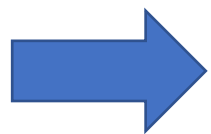
ปลายทา

ง

อยู่ระหว่าง ขอบขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ GI

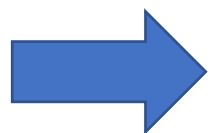
ขับเคลื่อน ศูนย์กระจายสินค้าผลิตภัณฑ์สมุนไพร

สำนักงานพัฒนาชุมชน
จังหวัดสระแก้ว

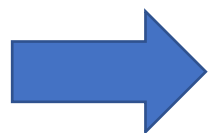
ส่งเสริมช่องทางการตลาดให้กับกลุ่มผู้ผลิต
ผู้ประกอบการ OTOP

สำนักงานสาธารณสุข
จังหวัดสระแก้ว

หน่วยบริการสาธารณสุข 119 แห่ง ซื้อยาที่ผลิตจาก
โรงพยาบาลวังน้ำเย็น 15 รายการ
ปี 2564 จำนวน 2.9 ล้านบาท

สำนักงานพาณิชย์
จังหวัดสระแก้ว

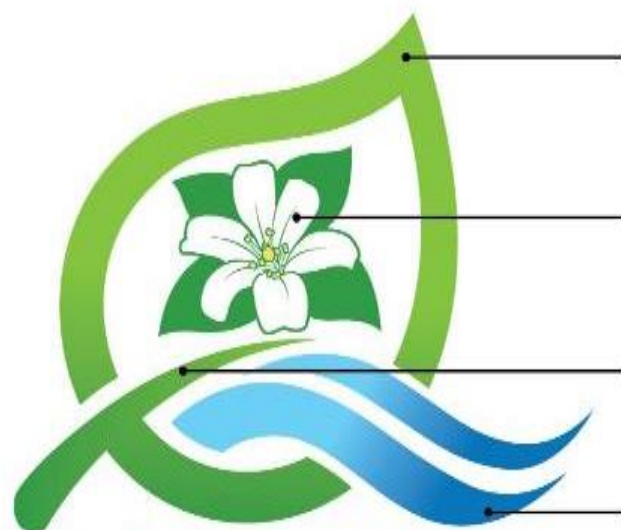

- งานแสดงและจำหน่ายสินค้าชายแดนภาคตะวันออกกับ
ประเทศกัมพูชา
- นำผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหยและน้ำมันนวดสมุนไพร
สำหรับธุรกิจสปาในประเทศเยอรมนี มาศึกษาดูงานสมุนไพร
และการนวดไทยในพื้นที่

ส่งเสริมการใช้ Brand

สมุนไพรคุณภาพ จังหวัดสระแก้ว

โดยใช้ตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรคุณภาพสระแก้ว

ผลิตภัณฑ์สมุนไพรคุณภาพ
สระแก้ว

แนวความคิด

ใบไม้ แทนผลิตภัณฑ์สมุนไพร

ดอกแก้ว ดอกไม้ประจำจังหวัดสระแก้ว

ก้านดอกแก้ว แทนเครื่องหมายถูก สื่อถึงการ
ถูกเลือกให้เป็นผลิตภัณฑ์สมุนไพรคุณภาพ

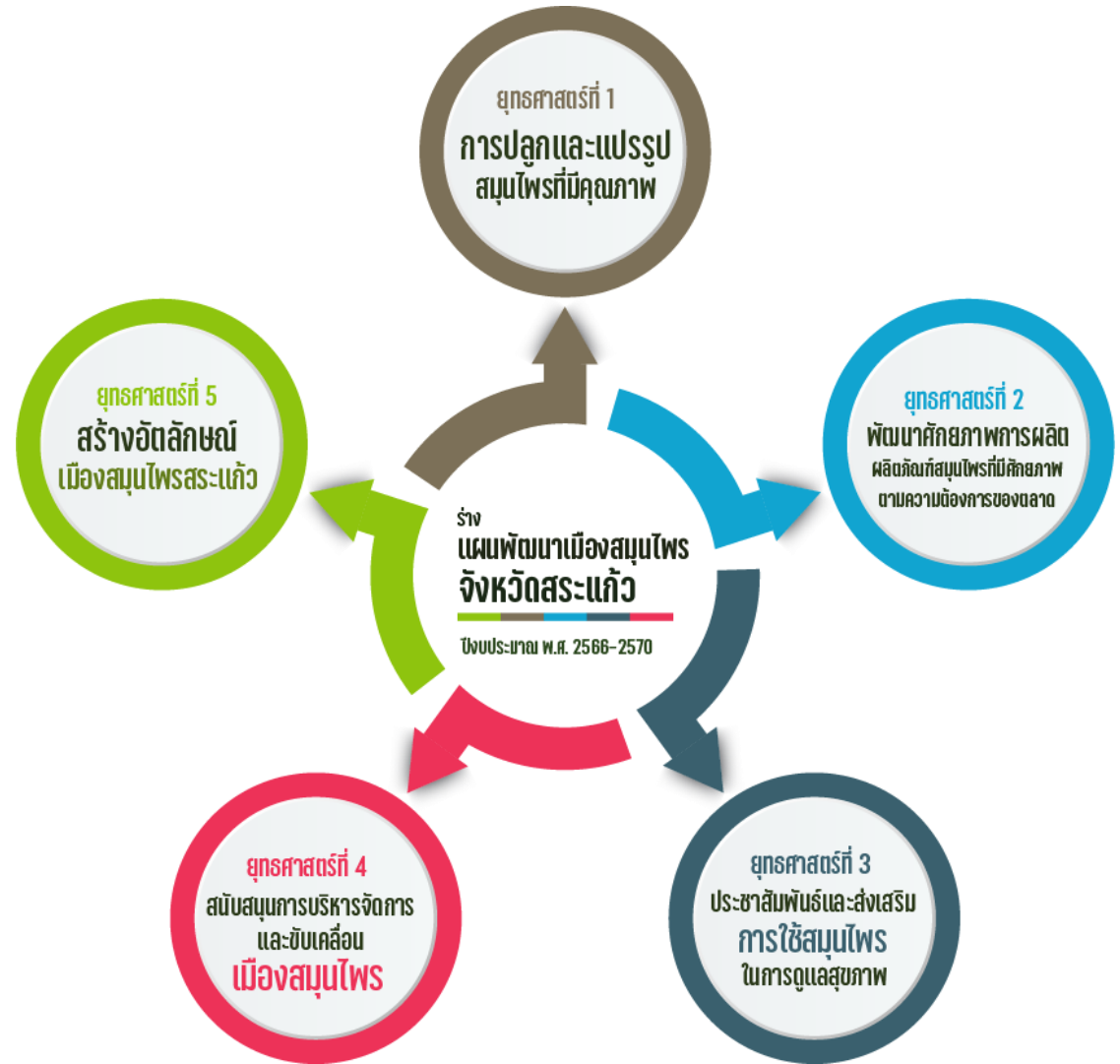
พริ้วสายน้ำ แทนทางอักษร Q : Quality

สื่อ ผลิตภัณฑ์สมุนไพรคุณภาพสระแก้ว

เส้นพริ้ว สื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ไม่หยุดนิ่ง

สายน้ำ แทนสระแก้วสระขวัญ ที่มาของชื่อสระแก้ว

ประชุมคณะกรรมการและคณะทำงาน
พัฒนาเมืองสมุนไพรจังหวัดสระแก้ว
เมื่อ 3 สิงหาคม 65

วิสัยทัศน์ของจังหวัดสระแก้ว และยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองสมุไพร

นายปริญญ์ โพธิ์สัตย์
ผู้ว่าราชการจังหวัดสระแก้ว

จังหวัดสระแก้ว เมืองเกษตรวัตถุดิบสมุนไพร

ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

ขอความเห็นชอบในการเพิ่มเติมจังหวัดสระแก้วเป็นเมืองสมุนไพรจังหวัดที่ 15

วาระที่ 7.2

โครงการ Sandbox Product Hub ศูนย์กลางกัญชาโลก
เขตสุขภาพที่ 8

โดย ผู้ตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข เขตสุขภาพที่ 8

โครงการ Sandbox Product Hub สู่ศูนย์กลางกัญชาโลก “Sandbox: R8 Ganja Hub” เขตสุขภาพที่ 8

นพ.ปราโมทย์ เสถียรรัตน์
ผู้ตรวจราชการกระทรวง
เขตสุขภาพที่ 8

นพ.จรัญ จันทมัตตการ
สารานุกรมสุบนิเทศเขตสุขภาพที่ 8

ดร.นพ.ปรเมษฐ์ กิ่งโก้
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตสุขภาพที่ 8

เป้าหมาย

- ศูนย์กลางกัญชาโลก เขตสุขภาพที่ 8 โดยเป็นศูนย์กลางยา และผลิตภัณฑ์สุขภาพ (Product Hub) จากกัญชา และสมุนไพรที่เป็นอัตลักษณ์ถิ่น และภูมิปัญญาลุ่มน้ำโขง

- เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

นโยบายเขตสุขภาพที่ 8 ปี 2565

1. โครงการญาติพาผู้สูงอายุไปหาหมอ (คลินิกผู้สูงอายุวันหยุดราชการ)

- เปิดให้บริการวันเสาร์ ใน สวท./สวท.
อย่างน้อยจังหวัดละ 1 แห่ง
- Kick off วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2564
- ผู้ประสานงานเขตสุขภาพที่ 8
นายพัฒนกร อุณหทัย โทร. 081-7085523

ปี 2565 ขยายความ
ครอบคลุม SWช. M2

2. โครงการ 30 บาทรักษาทุกที่ ไม่มีใบส่งตัว

- Kickoff วันที่ 1 มีนาคม 2564
- ผู้ประสานงานเขตสุขภาพที่ 8
นางรุ่งทิพย์ เอกพงษ์ โทร. 081-8724272

3. สมุนไพร ภัยชน ภัยชา สร้างเศรษฐกิจ

- 4 ข ส (สร้าง)
- Start up วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2564
- ผู้ประสานงานเขตสุขภาพที่ 8
ภญ.นิติยา ศิริรัตนไพบูลย์ โทร. 089-7103845
ภก.มะโนตร์ นาคะวัจนะ โทร. 088-5636281

นพ.ปราโมทย์ เสถียรรัตน์
ผู้ตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข
เขตสุขภาพที่ 8

4. หมอคนที่ 2 สำหรับประชาชน

- ยกระดับบทบาทหมอคนที่ 2 โซ่ขัอกกลาง
3 หมอ 2 วง 3 หมอพลัส
- Kick off วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2564
- ผู้ประสานเขตสุขภาพที่ 8
พญ.ณภัทร สิริศักดิ์ โทร. 064-8824836

5. Medical Hub อีสานเหนือ

- Excellent service (หัวใจ มะเร็ง นีวฤกษ์น้ำดี)
- Palliative care บูรณาการแพทย์แผนไทย
- Long Stay/Health and Wellness Tourism
- ภูมิปัญญาพื้นบ้าน (สมุนไพร ภัยชน นวด)
- ผู้ประสานงานเขตสุขภาพที่ 8
นายสุรชัย รสโสดา โทร. 096-0857627
นางสาวรัชชดา สุขผึ้ง โทร. 081-7084986
ภก.สมชาย ชินวานิชย์เจริญ โทร. 081-5928780

- ## 6. โครงการ (นาร่อง) พัฒนาศักยภาพ การจัดบริการปฐมภูมิด้วยภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย และการแพทย์พื้นบ้าน ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตสุขภาพที่ 8 ศูนย์กลางเรียนรู้ลุ่มน้ำโขง
- การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน
สถาบันการศึกษาและการให้ทุนการศึกษา
 - ผู้ประสานงานเขตสุขภาพที่ 8
นางภัลลธิยะกุล ชาวกะมุด โทร. 081-7393643

กรอบแนวคิดศูนย์กลางสุขภาพลุ่มน้ำโขง

รัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 และ
ร่างแผนฯ 13

นโยบายรัฐบาล

แผนปฏิรูปประเทศ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทย ให้เป็น
ศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ

นโยบายการพัฒนา
ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Northeastern Economic Corridor: (NEEC)

(นครราชสีมา ขอนแก่น อุดรธานี หนองคาย+นครพนม)

1

Medical Service Hub

2

Academic Hub

3

Product Hub

4

Wellness Hub

ผลลัพธ์

1. เป็นศูนย์กลางการบริการสุขภาพ
ผลิตภัณฑ์สุขภาพลุ่มน้ำโขงที่มีคุณภาพ
ได้มาตรฐาน
2. เพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
และบริการสุขภาพ

1. ศูนย์บริการและส่งต่ออุบัติเหตุและฉุกเฉินทางการแพทย์
2. ศูนย์บริการการแพทย์แผนไทย, การแพทย์ดั้งเดิมลุ่มน้ำโขง (การแพทย์แผนจีน) การแพทย์ดั้งเดิมลุ่มอ่าวเบงกอล (BIMSTEC) : AYUSH
3. เครือข่ายการจัดบริการ (บริการปฐมภูมิ และการแพทย์ทางไกลไร้พรมแดน)
4. สถาบันบำบัดมะเร็งตามแนววิถีใหม่ (รพ.มะเร็งอุดรธานี)
5. ศูนย์ตรวจคัดกรองโรคทางพันธุกรรมชาติพันธุ์ไทย (ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 8 อุดรธานี)
6. ศูนย์บำบัดฟื้นฟูผู้ติดสารเสพติด (รพ.ธัญญารักษ์อุดรธานี)
7. ศูนย์ตรวจทางห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์การแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก (ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 8 อุดรธานี)

1. วิทยาลัยแพทยศาสตร์และศูนย์บริการทางแพทย์ตติยภูมิอุดรธานี สถาบันพระบรมราชชนกและศูนย์แพทยศาสตรศึกษาชั้นคลินิก
2. วิทยาลัยการแพทย์ดั้งเดิมลุ่มน้ำโขง สถาบันพระบรมราชชนก และศูนย์แพทย์แผนไทยศึกษาชั้นคลินิก
3. ศูนย์แพทยศาสตรศึกษาชั้นคลินิกในโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป
4. เครือข่ายความร่วมมือผลิตแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว แพทย์แผนไทยกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
5. ศูนย์วิจัยสมุนไพรและกัญชาลุ่มน้ำโขง

1. เมืองผู้สูงอายุ
2. เส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ - กัญชาริมโขง

1. ศูนย์กลางกัญชาโลก
2. เมืองสมุนไพร (Herbal City)
3. ศูนย์ผลิตยาสมุนไพรและผลิตภัณฑ์สุขภาพ
มาตรฐานสากล (R8:WHO-GMP)
4. ตลาดกลางวัตถุดิบสมุนไพรและผลิตภัณฑ์สุขภาพ
5. ศูนย์จำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ มาตรฐาน T2C
shop by R8Way

กัญชาโลก

Sandbox: R8 Ganja Hub

มติคณะอนุกรรมการพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางยาและผลิตภัณฑ์สุขภาพ (Product Hub) และเส้นทางการท่องเที่ยว นำร่อง 1 ใน 4 เส้นทาง ผ่านการขับเคลื่อนงานโดยกระทรวงสาธารณสุข เขตสุขภาพที่ 8

จากมติคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (กพศ.) ครั้งที่ 1/2565 เห็นชอบการประกาศพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค เห็นชอบการประกาศพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษทั้ง 4 ภาค

เสนอคณะกรรมการนโยบายแห่งชาติ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ.2566-2570

ผลลัพธ์

1. เพิ่มรายได้เกษตรกรจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์และวัตถุดิบกัญชา
2. มูลค่าการตลาดวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์กัญชาเพิ่มขึ้น

Sand
box
Product
Hub

1. ส่งเสริมการผลิตและแปรรูปวัตถุดิบสมุนไพร-กัญชา ให้มีคุณภาพและมาตรฐาน

2. พัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการและอุตสาหกรรมสมุนไพรตลอดห่วงโซ่อุปทาน

3. ส่งเสริมการตลาดผลิตภัณฑ์สมุนไพร-กัญชา ให้เป็น ASEAN Herbal Hub สร้างตราสัญลักษณ์คุณภาพ และส่งเสริมภาพลักษณ์สมุนไพรไทยควบคู่กับอาหาร

4. ส่งเสริมการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพร-กัญชาอย่างเหมาะสม มีระบบรับรองกระบวนการผลิตสมุนไพร ขยายตลาดผลิตภัณฑ์ Herbal Champions

5. พัฒนาระบบนิเวศ นำไปสู่การพัฒนาสมุนไพร-กัญชาไทยให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน ลงทุนการวิจัยและนวัตกรรม

1. สร้างระบบการจัดการวัตถุดิบ เข้าสู่ Supply Chain: รับรอง GAP/Org ขึ้นทะเบียนสายพันธุ์
2. สร้างตลาดกลางและตลาดอิเล็กทรอนิกส์ วัตถุดิบ กัญชา: contact farming กับรัฐหรือเอกชน และจัดทำฐานข้อมูลแหล่งวัตถุดิบและมาตรฐานวัตถุดิบ
3. พัฒนาห้อง Lab ISO 17025 ในเขตฯ

1. ส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรมสารสกัด
2. ผลักดันมาตรฐานสารสกัดสู่การค้า
3. สร้างความร่วมมือระหว่างรัฐ เอกชนและสถาบันการศึกษา ส่งเสริมอุตสาหกรรมสารสกัด

1. ผลักดันคุณค่าสมุนไพร กัญชาไทยกับอาหาร
2. สร้างภาพลักษณ์และการตลาดผลิตภัณฑ์

1. จัดระบบคุ้มครองผู้บริโภคหลังการออกสู่ตลาด
2. ปรับระบบการขึ้นทะเบียนผลิตภัณฑ์
3. สร้างนวัตกรรมจากงานวิจัย และต่อยอดเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ เน้น ทาง การ แพทย์

1. ส่งเสริมการวิจัย นวัตกรรมและการใช้ประโยชน์ เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์
2. พัฒนาเมืองสมุนไพร สร้างชุมชนเข้มแข็ง สร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์

1. ส่งเสริมการผลิตแปรรูปวัตถุดิบสมุนไพร-กัญชา ให้มีคุณภาพและมาตรฐาน

1. สร้างระบบการจัดการวัตถุดิบ เข้าสู่ supply chain: รับรอง GAP/Org ขึ้นทะเบียนสายพันธุ์

➤ พัฒนา **Canabis Seed bank** :

- ภาครัฐ ม.เกษตร/ มทร.อีสาน/ รพ.มะเร็งอุดรธานี
- ภาคเอกชน รัฐวิสาหกิจชุมชน

➤ พัฒนาสายพันธุ์ อีสระ 01, หางกระรอกภูพาน, หางเสือภูพาน

➤ อบรมร่วมกับหน่วยงานเกษตรในเรื่องการปลูกและผลิตกัญชาที่มีคุณภาพ มาตรฐาน

2. สร้างตลาดกลางและตลาดอิเล็กทรอนิกส์ วัตถุดิบกัญชา : contact farming กับรัฐหรือเอกชน และจัดทำฐานข้อมูลแหล่งวัตถุดิบและมาตรฐานวัตถุดิบ

➤ การตลาดแบบ **Metavers**

3. พัฒนาห้อง Lab ISO 17025 ในเขตสุขภาพที่ 8

- รพ.ห้วยแก้ว จังหวัดอุดรธานี
- ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 8 อุดรธานี
- มทร.อีสาน สกลนคร

2. พัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการและอุตสาหกรรมสมุนไพรตลอดห่วงโซ่อุปทาน

1. ส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรมสารสกัด
 - กระบวนการยื่นขออนุญาตผลิตสกัดสารสกัดจากกัญชากัญชง (มรภ.สวนสุนันทา สาขาอุดรธานี, ม.เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตสกลนคร, ภาคเอกชน จังหวัด สกลนคร)
2. ผลักดันมาตรฐานสารสกัดสู่การค้า
3. สร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชนและสถาบันการศึกษา ส่งเสริมอุตสาหกรรมสารสกัด

3. ส่งเสริมการตลาดผลิตภัณฑ์สมุนไพร-กัญชาให้เป็น Asean Herbal Hub สร้างตราสัญลักษณ์คุณภาพ และส่งเสริมภาพลักษณ์สมุนไพรไทยควบคู่กับอาหาร

1. ผลักดันคุณค่าสมุนไพร ร่วมกับกัญชาไทยกัญชาไทยกับอาหาร
2. สร้างภาพลักษณ์และการตลาดผลิตภัณฑ์

4. ส่งเสริมการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ปลอดภัยอย่างเหมาะสม มีระบบรับรองกระบวนการผลิตสมุนไพร ขยายตลาดผลิตภัณฑ์ Herbal Champions

1. จัดระบบคุ้มครองผู้บริโภคหลังออกสู่ตลาด
2. ปรับระบบการขึ้นทะเบียนผลิตภัณฑ์
3. สร้างนวัตกรรมจากงานวิจัย และต่อยอดเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ เน้น ทางการแพทย์
 - โครงการศึกษาติดตามลักษณะการใช้และคุณภาพชีวิตของผู้ใช้น้ำมันกัญชาขมิ้นทองในผู้ป่วยรับบริการคลินิกกัญชาทางการแพทย์แผนไทยในสถานพยาบาล เขตสุขภาพที่ 8
 - ตำรับน้ำมันกัญชาขมิ้นทอง
 - ผลิตจาก รพ.ห้วยเกิ้ง จังหวัดอุดรธานี
 - ผลิตจาก รพ.พระอาจารย์ฝั้น อาจาโร จังหวัดสกลนคร

5. พัฒนาระบบนิเวศ นำไปสู่การพัฒนาสมุนไพรไทยให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน ลงทุนการวิจัยและนวัตกรรม

1. ส่งเสริมการวิจัย นวัตกรรมและการใช้ประโยชน์เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์
2. พัฒนาเมืองสมุนไพร สร้างชุมชนเข้มแข็ง สร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์
 - รพ.มะเร็ิง อุดรธานี, สบช. วิทยาเขตอุดรธานี, มทร.สกลนคร, ม.เกษตรฯ จ.สกลนคร , มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, ราชภัฏสกลนคร, มหาวิทยาลัยนครพนม

ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

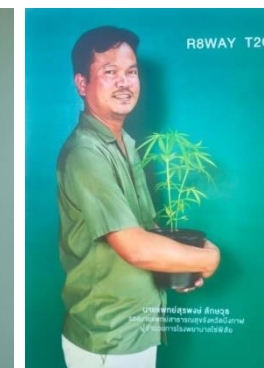
ขออนุมัติหลักการโครงการ Sandbox Product Hub ศูนย์กลางกัญชาโลก เขตสุขภาพที่ 8

วัตถุประสงค์เพื่อ

- ความต่อเนื่องของงบประมาณในการสนับสนุน

ท้องที่ขอรับใช้ กัญชาในใจ
R8WAY T2C
การประยุกต์ใช้กัญชาทางการแพทย์
เขตสุขภาพที่ 8

ท้องที่ขอรับใช้ กัญชาในใจ
R8WAY T2C
การประยุกต์ใช้กัญชาทางการแพทย์
เขตสุขภาพที่ 8

“ประชาชนสุขภาพดี เจ้าหน้าที่มีความสุข ระบบสุขภาพยั่งยืน” Thank you

วาระที่ 7.3

นัดหมายการประชุมคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ
ครั้งที่ 2/2565

โดย อธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

